

ПОЛИТИКИН

26. 10. 1984 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLV • 40 ДИН

БРОЈ

1713

ЗАБАВАНИК

КО НЕ ПЛАЧЕ
ЖИВИ КРАЋЕ
стр. 10

Фирма

Веровали или не!

НЕВЕСТА У КОЛЕВЦИ

ЛИДИЈА ГОРЕМ (1661-1774)
ИЗ БЕРНСТЕЈЛА (САД) УДАЛА СЕ
У 22. ГОДИНИ ЗА ПУКОВНИКА
ЏОНА ТЕЧЕРА КОЈИ ЈЕ ПРВИ ПУТ
ВИДЕО КАО БЕБУ ОД ТРИ СЕДМИЦЕ
И ТАДА У ШАЛИ РЕКАО СВОЈОЈ ЖЕНИ:
„ПРЕДСТАВЉАМ ТИ ДРУГУ ГОСПОЂУ
ТЕЧЕР.“

КАДА ЈЕ ПРВА ТЕЧЕРОВА ЖЕНА УМРЛА,
ОН СЕ ОЖЕНИО ЛИДИЈОМ И ИМАО ЈЕ
С њом 12. ДЕЦЕ.

Јелењски рогови
СА 66 ПАРОВАКА
ЧУВАЈУ СЕ У
БРАНДЕН-БУРГУ
ЈОШ ОД 1696.
ГОДИНЕ.

**ХРАМ
У СОМНАТУ (ИНДИЈА)**
БИО ЈЕ 400 ГОДИНА
ЈЕДИНИ СОПСТВЕНИК
10.000 СЕЛА.

**ТРИ
ЦВЕТА
ЦИНИЈЕ**
НА ЈЕДНОЈ
СТАБЉИЦИ
ОДГАЗИЛА ЈЕ
РЕЈА РОУЗ
ИЗ МЕМФИСА
(САД).

Четири века на
коленима

**КВАТЕ
БУЊИРО**
(1814 - 1883)
ИЗ БИЧУА, У ЈА-
ПАНУ, ДА ВИ СЕ
ЗАКВАЛИО БОГО-
ВИМА НА ОЗДРА-
ВЉЕЊУ ОД НЕКЕ
ТЕШКЕ БОЛЕСТИ,
ПАО ЈЕ НА КОЛЕ-
НА И ДО КРАЈА
ЖИВОТА НИКАД
ВИШЕ НИЈЕ
УСТАО.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

● ● ● замрло срце може се
оживети и код нерођеног дете-
та, у утроби мајке. Према писа-
њу Британског медицинског ча-
сописа (British Medical Journal)
у фетусу старом пет месеци за-
мрло срце оживљено је ма-
сажом мајчиног трбуха. Три ме-
сеца после тога на свет је до-
шао здрав дечак.

● ● ● злата има и у морској
води. Израчунато је да један
кубни метар морске воде
садржи око 0,0002 грама злата.
У водама нашег Јадранског мо-
ра у једном кубном метру има
око 0,0003 до 0,0004 грама овог
племенитог метала.

● ● ● група данских научни-
ка открила је да вештачко мај-
чино млеко за бебе има везе са
повећањем броја случајева ше-
ћерне болести код деце. Пошто
постоји сумња да шећерну бо-
лест изазива један вирус, струч-
њаци сматрају да антитела из
мајчиног млека могу да спрече
појаву овог обољења.

● ● ● мађарски стручњаци
пронашли су необичан начин
гајења поврћа. Наиме, подигли
су стуб висок један и по метар
пречника 30 центиметара на ко-
ме се налазе отвори с нарочи-
том плодном растреситом под-
логом која се аутоматски на-
водњава. Биљкама које се гаје
на овај начин потребно је само
пет кубних центиметара земље,

сто пута мање воде и десет пута
мање простора. Проналазак је
одмах изазвао пажњу у многим
европским земљама, али нарочито
у Кувајту, Јапану и Саудијској Арабији.

● ● ● приликом подизања
моста у Талину, главном граду
Естоније (СССР), грађевинари
су користили посебну врсту
лепка израђену од шкриљаца
(којима ова област иначе оби-
љује). Досад се шкриљац корис-
тио само као гориво у термоелектранама.

● ● ● у скорој будућности у
Израелу се за уништавање ко-
мараца неће користити штетна
хемијска средства, већ отров
који ствара једна врста бакте-
рија. Тај отров назван ВТИ де-
лује искључиво на комарце а
безопасан је за њихове природ-
не непријатеље, за човека пре
свега.

● ● ● жедни излетници могу
одсад без бојазни да пију воду
из сваког бунара, баре или из-
вора ако набаве ципну сламку-
пречистач. У овој цевчици на-
прављеној у Калифорнији
(САД) налазе се разни филтери
који уклањају штетне микробе
из воде. Једном сламком може
да се пречисти око 400 литара
воде.

ДАЛЕКА
КИНА
ЈЕ
БЛИЖА

ЛЕПТИРОВ НОЋНИ ЛЕТ

У ЗАГРЕБУ ЈЕ У ТОКУ
ВЕЛИКА ИЗЛОЖБА
„ДРЕВНА КИНЕСКА
КУЛТУРА“. НАШ
РЕПОРТЕР ВИДЕО ЈЕ
НЕШТО ШТО
ПОСЕТИОЦИ НЕ ВИДЕ:
КАКО СЕ ЧУВАЈУ
НЕПРОЦЕЊИВЕ
ДРАГОЦЕНОСТИ

Умиљени мотив кинеских мајстора свакако су коњаници. Ова група глинених војника на коњима настала је у време владавине династије Западни Хан, 206. године п.н.е. – 24. године н.е. Чували су цара, сад њих чувају.

Ретки путници који су се нашли на загребачком аеродрому „Плесо“ у први мах су помислили да присуствују снимању кадрова неког акционог филма. На писти, подале од пристанишне зграде, велики теретни авион „Луфтхансе“ тек што је угасио моторе, окружен је мноштвом кола с ознаком „милиција“. Убрзо су дошли и велики камиони налик на хладњаче.

Из авиона су почели да клизе сандуци разних величина. Њих 42. У тишини, чула се нека реч на кинеском, енглеском, српско-хрватском. Сат касније конвој, праћен колима милиције, упутио се ка загребачком Горњем граду. Циљ: Језуитски трг број 4. Окасниели пролазници замољени су да се не задржавају.

Следећих дана у просторијама зграде на Језуитском тргу 4 врло је као у кошници. Десетине људи, пажљиво, као у операционој сали, вади предмете из сандука. На рукама хируршке рукавице. Голим прстима се не сме. Из сандука обложених свилом и плишом, из тканина, папира, струготине, готово бојажљиво, ваде се предмети од теракоте, керамике, жада, бронзе. И тако све до 2. септембра.

Узбуна у поноћ

У Загребу, на Језуитском тргу 4, одржава се изложба „Древна кинеска култура“. На основу споразума две земље о културној сарадњи, предвиђено је да траје три месеца, од 3. септембра до 3. децембра. Много тога упућује да ће кинеска изложба код нас продужити боравак. Кина се први пут на овако потпун и задивљујући начин представља свету. Сто шездесет експоната прича о цивилизацији дугој осам хиљада година, од 7000. године пре нове ере до 10. века, до династије Танг.

Разлог за обезбеђење је једноставан: експонати су непроцењиве вредности. Ипак, за радознале незва-

ничан податак: изложба је осигурана на око 100 милиона долара. У посебној просторији група људи посматра можда најмонотонији тв-пренос: кроз просторије на два спрата бившег језуитског самостана промичу људи, лагано. Гледају боцу од теракоте с две ручке, бронзани троножни врч, мајмуна од керамике, групу коњаника од полихромиране теракоте... На спратовима видљиво обезбеђење. „Невидљиви“ чувари уметничких драгоцености шетају са групом посетилаца, посматрају изложбу.

Алармни уређаји се често проверавају. Људи на Језуитском тргу не желе да се понови узбуђење од пре две године. Била је изложба слика Албрехта Дирера, великог сликара ренесансе. Посетиоци су одавно отишли, са Маркове цркве у близини већ се огласила поноћ. Изненада,

одјекнули су алармни уређаји. Регистровали су нешто у подруму. Потрага није дала резултата. Аларм се огласио и следеће ноћи! Поново, нигде никог! Тек треће ноћи је откривен један ноћни лептир. Алармни уређаји на Језуитском тргу 4 региструју и најмање кретање, сваку промену температуре.

Кад је реч о температури, специјални компјутер контролише да у свакој од стотинак витрина буде 18 °С. Тешко је ту температуру одржавати, јер дневно кроз ове просторије прође две до три хиљаде посетилаца. Тада вентилација умногоме решава ствар. А пошто и влажност ваздуха мора да буде одговарајућа (идеално је, кажу, око 50–60 процената влаге), и то се по потреби регулише. Данас је електронички поверено да чува оно што је време хиљадама година чувало и сачувало.

Али, не увек и свуда. Вероватно би нам Кинези своју цивилизацију „ставили на увид“ још прошле године. Но, изложба је била приређена у Венецији и кад је, безмало, била свршена ствар да стигне и код нас, због алкавог руковања напрсла је задња нога једног од чувених глинених коња из гробнице Шин Шихуанга. Експонати су брже-боље спаковани и враћени у Пекинг. Овог пута наша држава јемчи безбедност изложених предмета. Осим у Јапан, Кинези са своје територије никад нису изнели оволико сведочанстава о својој цивилизацији.

Откриће принцезине гробнице

Кинез Сун Дехаи, археолог, педесет две му је године, прича нам како је откривен најфасцинантнији предмет на изложби: по-

гребно одело од жада принцезе Доу Ван!

— У планинама у провинцији Хебеи војска је 1968. копала тунел и случајно наишла на један гроб. Руководилац радова је одмах обуставио даље радове и обавестио мој Институт за археологију. Убрзо смо утврдили да је то један од највећих дотад пронађених гробова у Кини. И наш покојни премијер Џоу Енлај заинтересовао се и помогао да се формира екипа наших најбољих стручњака... То што смо ту пронашли надмашило је сва очекивања...

Само захваљујући својој ситној грађи први је угледао принцезу:

— Улаз у гробницу био је толико узан да је могао да се увуче само веома ситан човек. Избор је пао на мене. Везали су ми конопац око паса и ја сам се провукао до средишта гробнице. Прво сам наишао на гроб Лиу Шенга, па тек онда на принцезу, његову жену. Погребно одело од жада, невероватне лепоте, било је спљоштено. Од принцезе остали су само прах кости и зуби...

Било је то једино женско одело од жада пронађено у Кини — 2160 плочица повезаних златним нитима тешким око 700 грама. Принц Лиу Шенг је очигледно много волео своју жену, веровао је да ће погребно одело од жада сачувати њено тело. Мање богати правили су слична одела, али са сребрним и бакарним нитима. И они су веровали да ће тако сачувати себе и своје ближње. Тада је била царска заповест да само „ако у држави влада обиље и род је богат, онда и сахране могу бити раскошне, уз употребу бисера и „љускастих покривача“.

Изгледа да је било рода и обиља кад је умрла принцеза Доу Ван.

Будући краљ
Виљем у рукама
још једног
будућег краља,
принца Чарлса и
мајке, принцезе
Дајане.

КАД
СЕ
НА
ЕНГЛЕС-
КОМ
ДВОРУ
ГОВОРИ-
ЛО
ФРАНЦУ-
СКИ

урадио, у истом филму, глумица Питер О'Тул.

Хенрик II је напао и суседно острво – Ирску и освојио га. Било је то 1172. године. Тада се на енглеском двору говорило само француски и латински. То је утолико занимљиво што, кажу, обични Енглези данас нерадо уче француски.

Французи се праве
Енглези

После Хенрика владао је Ричард I, познатији у историји као „Лавље срце“. Он је имао много више посла и невоља у трећем крсташком рату него на свом двору. Кад је отишао у рат, оставио је престо брату Џону; Џону се допало да буде краљ, а није волео да буде „Џон (Јован) без земље“. Владао је неких 15 година, а онда су се против њега побунили племићи. Због тога је морао да потпи-

ОД АЛФРЕДА ВЕЛИКОГ ДО ВИЉЕМА У ШПИЛХОЗНАМА

Око 55. године пре наше ере први Римљанин је крочио на британско тло. Оно се тад добро затресло, јер то није био нико други до Јулије Цезар и пуних 355 година су Римљани владали тим острвом у Северном мору. Пола века после њиховог одласка острво су освајала ратничка германска племена: Англи, Саксонци и Јути.

После германских племена на острво су стигли неустрашиви Викинзи. Страх од њих остао је до данашњег дана у Енглеској која себе такође сматра неустрашивом. Још данас, на име, у Енглеској важи обичај да први човек који ступи првог дана у години у кућу не сме да буде много висок и плавокос – такви су, по правилу, били Викинзи – јер то може да донесе несрећу!

Као првог „истинског“ краља британског острва историја је записала Алфреда Великог.

У ствари, шта нас брига за неке белосветске краљеве. Али, кад их неко има толико, и толико дуго као Енглези, и кад један Шекспир о њима

толико пише, а сјајни и славни глумци као што су Питер О'Тул, Лоренс Оливије играју их на филму – да видимо шта о њима стоји у једном историјском краљевском списку. Дакле...

Алфред се успешно одупирао Викинзима и када је после 30-годишње владавине умро, Викинзи су се убрзо вратили и победили. Да не заборавимо, за време Алфреда Великог основан је универзитет у Оксфорду (било је то 890. године), а само 15 година касније и онај у Кембриџу.

Неко време, дакле, на овом такмичењу, на победничком постољу стајали су Викинзи и краљ је постао Данац Цануте. У исто време северни део острва имао је своје краљеве. Малколм I је наследио Данкан који је краљевао једва неких пет година. Онда га је убио Макбет, пруживши прилику највећем енглеском драмском писцу свих време-

У
СВОЈОЈ
ДУГОЈ
КРАЉЕВ-
СКОЈ
ИСТОРИ-
ЈИ
ЕНГЛЕС-
КА
ЈЕ
БИЛА И
РЕПУБ-
ЛИКА

на Шекспиру да напише врло крваву драму у стиху „Макбет“.

После Викинга дошли су Саксонци. Једва да су завладали острвом, а већ су се

умешали Нормани, германско племе са севера, који су се у почетку вредно бавили риболовом и бродарством да би се касније посветили освајању. Дошли су и до Енглеске и краљ је постао Виљем I Освајач који је са собом донео и феудализам.

Следећи краљ, Хенрик I, 1100. године удружио је Саксонце и Нормане, да би пред смрт препустио престо сину Хенрику II. Овај је згазио на реп феудализму и потрудио се да се заоштре односи између цркве и краља. За цркву и њену власт, одвојену од краљевске, борио се кантерберијски надбискуп Томас Бекет који је своју ревност платио главом – убиле су га краљеве присталице. И овај догађај се сачувао на филму и у литератури у виду неколико драма. Однедавно покојни Ричард Бартон допринео је у филму „Бекет“ бесмртности лика Томаса Бекета, док је слично за Хенрика

ше чувену повељу Магна карта Либертатум којом је већи део власти и богатства морао да подели са тадашњим енглеским племством. У ово време рођена је легенда о Робину Худу, хајдучком „краљу“ из Шервудске шуме и заштитнику сиротиње и угњетаваних.

Џона је наследио Хенрик III. За време његове владавине установљен је први прави парламент. После њега је за сео на престо Едвард I. Тај је волео да шета по домовини и ускоро је заузео и онај део острва који се зове Велс. (Без тога, престолонаследници у Енглеској се не би могли звати Принц од Велса). Хтео је исто да уради и са Шкотском, али га је у томе омела смрт.

Његов наследник Едвард II владао је две деценије и остао је записан у историји само због неких својих настранихости.

Следећи енглески краљ

био је Едвард III. За пола века његове владавине догодило се много тога. На двору су најзад почели да уче енглески. Енглеска и независна Шкотска и даље су се свађале, а почео је и стогодишњи рат са Французима. Основан је и први суд.

После Едварда краљевском круном се окитио Ричард II. Тада је енглески језик у школама све више по-

тискивао француски, а између краља и парламента долазило је до неспоразума. Ускоро су краља уклонили са трона и његово место је заузео његов братанац Хенрик IV. Овај се побринуо да мало „утиша“ цркву и парламент, али није могао да смири племиће који су све више гунђали. Један од тих племића, који је био више спадало него гунђало, био је и чувени Шек-

спиров јунак, сиромашни сер Џон Фалстаф.

Наследник четвртог Хенрика – Хенрик V поново је објавио рат Француској. (Један од важнијих енглеских послова кроз историју – ратовати с Французима.) Завршио га је тако успешно да је на крају затражио чак и француску круну.

Хенрик VI, син Хенрика V, наследио је оца још као беба. Тешкоће са Француском су се настављале. Французи су се и даље „правили Енглези“ и пружали отпор, Јованка је ослободила Орлеан и постала Орлеанка а непријатељи су је ухватили и спалили на ломачи. Енглески краљ се тада оженио Маргаретом Анжујском. Тако је дошло до примирја у рату и до рата у браку.

У међувремену, и у Енглеској су се завадиле породице из Ланкастера и Јорка. Био је то, такозвани, „рат црвене и беле руже“. На крају су „беле руже“ крунисале Едварда IV за краља, који се свим силама опирао „црвеним ружама“ и парламенту. Када је Едвард IV изненада умро, наследио га је млади син Едвард V, али му је само који месец касније круну преотео његов рођени стриц војвода од Глостера који је тако постао Ричард III. Нећака је затворио у лондонски Тауер, тврђаву на обали Темзе, где је горку смрт дочекао већи број славних имена.

Краљевство за коња

„Црвене руже“ нису окопавале руже, већ су се трудили да „закопају“ краља. Водио их је Хенрик Тјудор. У бици код Босворта краљ је убијен и рат две руже био је при крају. Иза Ричарда III остала је, захваљујући Шекспиру, чувена мисао: „Дајем краљевство за коња“. Временом, ова романтична мисао прерасла је у нешто практичнију: „Дајем коња за краљевину“.

Почиње ера Тјудора и краљ постаје Хенрик VII. Краљ је желео да свима изађе у сусрет, а истовремено мало да „подсече крила“ охолост плећству.

Следећи владар на престолу био је Хенрик VIII, насилник који је волео славу а и да се жени. Он је основао и англиканску цркву. То је урадио само зато што папа није хтео да разведе његов брак са Катарином Арагонском која му је ишла на живце. Наравно, Хенрик се прогласио и поглаваром англиканске цркве.

Хенрик VIII је имао троје деце – сина и две кћери. Одлучио је да га после смрти наследи син Едвард. После очеве смрти Енглеском је завладао Едвард VI коме је тада било тек десет година. Био је лошег здравља и није

му баш много стало до владања. Једино што је радио за време своје владавине било је спаљивање католика. Умро је млад и наследила га је сестра Марија која је ускоро добила име „Крвава Мери“. Насупрот брату она је прогонила и спаљивала протестанте. Њу је наследила њена сестра Елизабета I.

За време Елизабете I Енглеска доживљава прави препород, како трговински, тако и културни. Док Шекспир код куће пише своје историјске драме и сонете, енглеска морнарица почиње колонијалистичке пловидбе у Америку и Индију; поставља се камен темељац каснијој британској империји.

Елизабету I је наследио син убијене шкотске краљице Марије Стјуарт, Џекоб I, који је тада већ био шкотски краљ Џекоб IV. Тако је један исти краљ био шкотски Џекоб IV и енглески Џекоб I и Шкотска и Енглеска више нису биле у сукобу.

Прва и последња енглеска република

Џекоб је препустио престо Чарлсу I Стјуарту. Овај је започео дуг бој између краља и парламента. Најпре је краљ распустио парламент, а затим је краљ остао без главе. Парламентом је у то време руководио славни државник и строги поборник пуританизма Оливер Кромвел који је установио прву и досад једину „републику“ на британском острвљу коју су назвали Комонвелт, што бисмо могли да преведемо као „опште добро“. Тако је Енглеска од 1649. до 1660. године била република, а Кромвел – лорд-протектор Енглеске. После његове смрти Енглеска ускоро опет постаје монархија. На престо су дошли Стјуарти и краљ постаје Чарлс II.

У то време, 1655, куга је опустошила Лондон. После, док Енглеском владају Марија II и њен муж Вилем Орански, основане су две политичке странке: торијевци, из којих се касније развила конзервативна странка, и виговци, преци садашње либералне странке. После смрти Марије (осам година касније умро је и њен супруг) на престо је села Ана I. Она, кажу, није била нарочито бистра – веровала је својим министима. Имала је шеснаесторо деце, од којих ниједно није преживело. Тада су се, 1707. године, ујединиле Енглеска и Шкотска и настало је Уједињено краљевство Велике Британије (Енглеске, Шкотске) и Ирске. Ану је наследила немачка, хановска династија, а као први из ње – Џорџ I. Није знао ни реч енглески. Док је он краљевао, министри су владали. Првом министру је био толико за-

хвалан што га ослобађа државничких обавеза да му је поклонно кућу у Даунинг стриту 10, у Лондону, где и данас станују премијери енглеске владе.

Џорџ I наслеђује Џорџ II. У то време Енглези су победили у Индији и отерали Французе из Канаде. Када је на престо сео следећи краљ Џорџ III Енглези почињу рат у Америци. Исход овог рата: енглеске колоније су се осамосталиле и прогласиле САД. У то време „код куће“ у Енглеској почиње индустријска револуција. Освојене су нове колоније, Аустралија и Нови Зеланд, а Енглези су ступили и у рат против Наполеона. Британци су били лоши војници на сувом, али им је зато морнарица била као риба у води. Најзад су, заједно са Прусима, код Ватерлоа успели да победе Наполеона.

Није смешно

Следећи енглески краљ Џорџ IV био је врло непопуларан у народним масама. Наследио га је његов брат Вилем IV који је у енглеским колонијама укинуо ропство. Вилема је наследила 18-годишња нећакиња Викторија која је владала све до своје смрти (даље ни она није могла) – пуне 64 године. Период њене владавине назван је „викторијанским“ јер је краљица у многим областима живота дала држави снажан печат. У њено време британска империја је била највећа по својој строгости и по томе да није имала смисла за хумор. Најпознатија изрека краљице земље у којој је настао „енглески хумор“ била је: „Нама се то не чини смешно!“ (краљеви и краљице у то време су се ословљавали у множини).

После влада Викторијин син Едвард VII, његов наследник и брат Џорџ V увео је Велику Британију у први светски рат. Тату Џорџа наслеђује син Едвард VIII који је владао само од јануара до децембра 1936, када се због женидбе с једном разведеном Американком морао одрећи престола у корист свога брата Џорџа VI.

Џорџ VI наследила је 1953. његова најстарија кћи Елизабета II. Тако смо, коначно, стигли до баке британске бебе број 1, сина принца Чарлса и принцезе Дајане – Вилема Артура Филипа Луиса. Малиша ће морати још да причека да на престо прво седне његов тата Чарлс. А онда ће, ако све буде ишло по оној енглеској „God save the King (Queen)“ – „Нека бог чува краља (краљицу)“ и он ће се у 21. веку уписати у овај подужни списак енглеских краљева и краљица. Засад му мама облачи „шпилхозне“. М.Ш.

Илустровао ЗОРАН ЈОАНОВИЋ

ШАМПИОНИ ИЗДРЖЉИВОСТИ

Живе у самом срцу Сахаре, на безводним висоравнима Тибестија, где нема чак ни песка јер га односи врели пустињски ветар. Околина подсећа на снимке Месечеве површине: беживотни кратери, голо камење, пустош. Најближа оаза с тридесетак стабала урминих палми удаљена је три стотине километара.

И ту, на тремеџи Чада, Нигера и Либије, живи номадско племе Тубу које неки етнографи сматрају најстаријим становницима Африке. У јесен прошле године у том крају је боравила једна међународна научна експедиција с циљем да одгонетне загонетку звану Тубу.

То путовање, које су организовала три белгијска универзитета нимало није личило на екскурзију. Две и по хиљаде километара кроз пустињу омогућиле су научницима да се на сопственом искуству увере да племе Тубу живи у екстремним условима — тим изразом се означава граница преко које је живот за човека немогућ. Нико из експедиције не би могао да опстане ту ни неколико дана да није било потребне опреме: специјално израђених шатора, покретних фрижидера и возила с клима-уређајима.

Научнике је највише интересовало чиме се припадници племена Тубу хране, како се бране од губљења воде из организма, откуд им готово фантастична издржљивост јер ови номади прелазе и по 90 километара кроз голу, камениту пустињу где се температура ретко спушта испод 45 степени у хладу, ако се хлад уопште може наћи. Научници су га налазили само у сенци својих возила.

Али, тиме се још не исцрпљује списак загонетки које научници желе да реше. Припадници племена Тубу живе веома дуго, до дубоке старости имају све зубе, смртност деце је у односу на остале народе Африке веома ниска. Тубу су веома складно грађени, имају уска лица с правим уснама, живе очи. Додуше, од сталних уједа мушица које им не дају мира ни дању ни ноћу, беоњаче су им, нарочито код деце, увек црвене.

У племену Тубу постоји изрека која гласи: „Тубу се задовољавају једном урмом дневно. Ујутру поједу кожурицу, у подне месо, а увеч прогутују коштицу.“ Показало се да изрека није далеко од истине. Исхрана овог племена не мења се током читаве године и састоји се од густог чаја

справљеног од оскудних пустињских трава који пију ујутру, неколико урми за ручак, док им је вечера прегршт проса у који само понекад додају уље палме или истуцано корење. И то је све.

Једном, када се део племена селио с једног краја пустиње на други, пошло је и неколико лекара, али у ципу.

„Од умора више нисмо могли да држимо волан — причао је касније један од њих — а они су се уједначеним кораком кретали испред нас. После четрдесет пређених километара срчани ритам био је код њих као и на почетку пешачења.“

Кад се караван научника и домородаца зауставио да преноћи, лекари су понудили номадима месну супу из конзерви. Само што су је узели у уста почели су да пљују. Укус меса био им је потпуно непознат. Како Тубу могу да опстану без беланчевина животињског порекла? То је још једна загонетка.

Сав материјал прикупљен за време боравка у Сахари биће пажљиво проучен. Можда ће микроскоп и хемијске анализе помоћи да се открије тајна невероватне издржљивости ових становника пустиње.

Кад сећања оживе

Београђанин сам по оцу и мајци. Отац је био царински чиновник а мајка је из једне трговачке породице са Варош-капије...

... Кад сам завршио четврти разред основне школе, добио сам на дар за „одлично учење и примерно владање“ књигу „Кроз пустињу и прашуму“, роман великог пољског писца Хенрика Сјенкјевича. То је први роман који сам прочитао. Читао сам од тада на стотине романа и већих, и чувенијих, и бољих од овог, али мало који ми је толико остао у драгом сећању као овај први добијен од школе...

... Као деца узбуђено смо трчали за аутомобилом, кад изненада затутњи на улици, и имали лица гарава од његовог „ауспуха“. Важио је тада за велико техничко чудо. А сада равнодушно гледамо како се људи шетају по Месецу. Могу још да уобразим да ћу и ја кроз ово мало још преосталих година да доживим да се нађем као туриста у неком „чартер-

... Или, на пример, кад сада гледам Нови Београд, ову цунглу солитера, увек се сећам праве цунгле која је у мојој младости покривала цео тај простор. Као дечаци препливали бисмо Саву да се ту у густом шипражју играмо „хајдука и жандара“. Игра није била сасвим безопасна, јер то је све до краја првог светског рата била аустроугарска територија, а мађарска гранична полиција јурила нас је као да смо прави хајдуци...

... Једно сећање буди друга, нарочито када их као у сну повезује време или место збивања. Тако је и ово прво оживело у мени још један мали доживљај везан за Зелени венац и почетак првог светског рата.

На обронку „венца“, према Каменичкој улици, налазило се слагалиште неког дрварског предузећа — читаво брдо сложених цепаница и дасака. Било је ту и неколико дашчара, ваљда оставе за стари материјал, као и низ

КО ЈЕ ПИСАЦ ОВОГ ТЕКСТА

Предраг Милојевић (рођен 1901) је веома познат и угледан новинар. Као млад човек запослио се у листу „Политика“, касније био дописник из иностранства. Још пре рата прочуо се репортажама из Енглеске и Немачке. Памте се његови извештаји са суђења Димитрову у Нирнбергу.

Своја сећања на велике догађаје нашег времена објавио је у књигама „Из прошлих дана“ и „Био сам присутан“. Овде штампани одломци узети су из књиге „О људима и ђудима“ у издању „Народне књиге“ (библиотека „Графон“).

„лету“, организованом од неке туристичке агенције за излете на Месец — и то на кредит...

Сећања на детињство, и кад нису баш много пријатна, драга су свакоме, па и мени. На простору иза железничке станице све до павиљона садашњег Београдског сајма пружала се тада огромна бара. Ми смо је звали „Бара Венеција“ и пловили смо по њој, а гондоле су нам махом представљале корита која смо кришом довлачили од куће. Ја сам у животу више пута био у Венецији и возио се по Каналу гранде. Али није то ништа према бари Венецији...

тезги за продају ситне грнчарије.

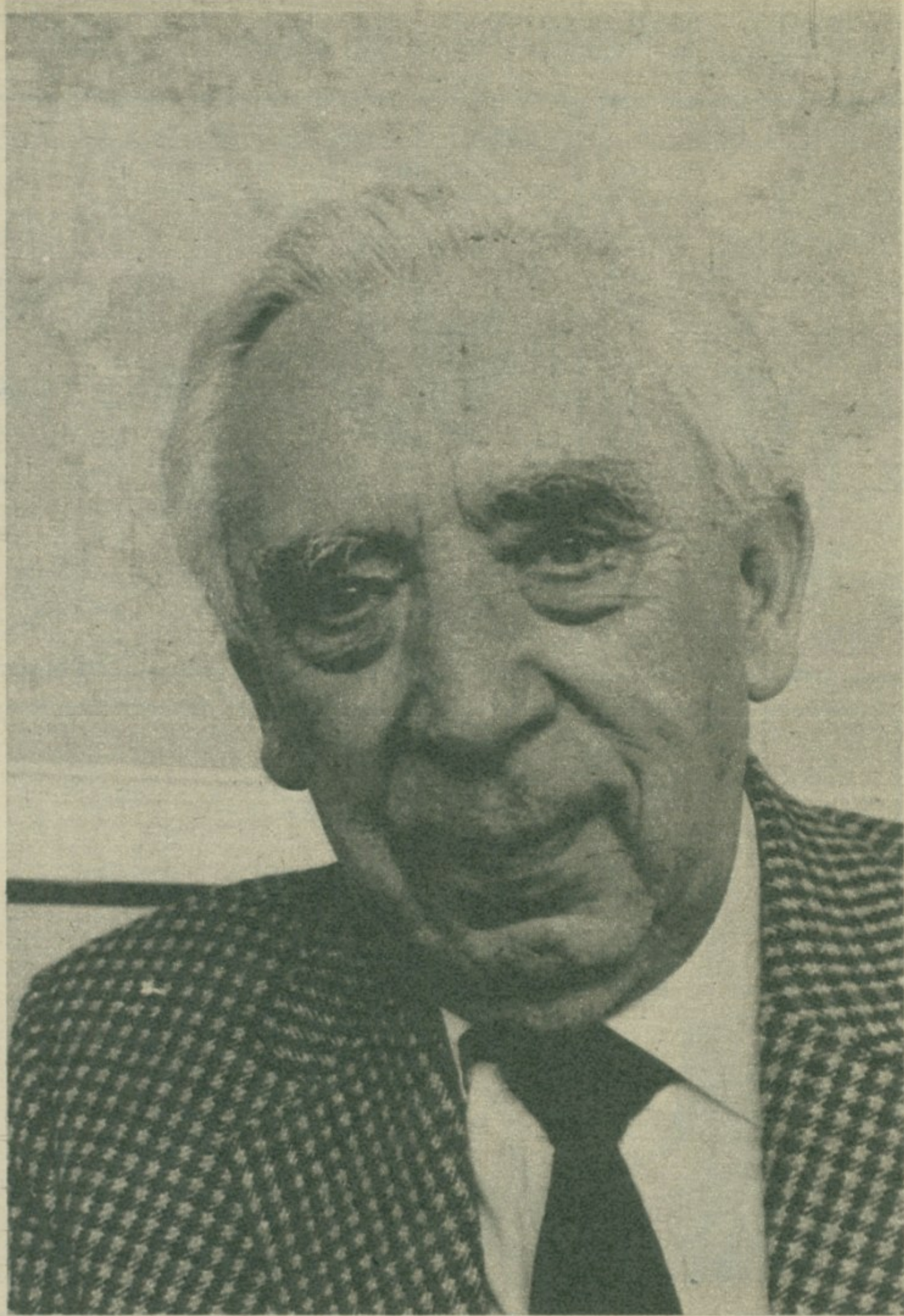
Кад су аустријске гранате почеле да засипају Београд, већ првих дана рата на Зелени венац пало је неколико граната...

... Добошар је непрекидно лупао у добош обешен каишом о врат, чекајући, ваљда, да се што више света прикупи. То је био постарији човек у сурим чакширима, полусељачки обучен, проседе косе и дугих бркова, прави народски „бркајлија“. Саопштење је читао са једне хартијце. Ја се не сећам текста саопштења и ни досад ми није јасно да ли је то било званично обавештење Врховне команде или је

Илустрвала БОСИЉКА КИЋЕВАЋ

ПРЕДРАГ МИЛОЈЕВИЋ

паљба. Доцније, у току дана, охрабрили су се. Свирали је и музика...

И ми смо се мало ослободили. Пред двором одржана је војна парада. Изгледа да је командант одреда који је први ушао у град вршио смотру. Музика је трештала када је истакнута „црно-бела застава“. Војници су клицали: „Ељен“ (живео) и још нешто. Гледати то није било нимало утешно, али бар нама деци није изгледало страшно. Међутим, непријатељ није оклевао да нас остави у недоумици у погледу оног што нам спрема и што нас чека. По уличним стубовима лепљене су наредбе на немачком и нашем језику писане латиницом. У једној је стајало да се заводи полициј-

ноге да се љуља и при том су се смејали. Очигледно, били су пијани. Такав призор, изгледа, није био по вољи ни команди окупатора. Убрзо су се појавили мађарски жандарми и купили ове војнике по кратком поступку. Одмах затим скинут је с вешала и обешени младић, а вешала уклоњена...

... Варош се некако саживела са ситуацијом. Радње су готово све биле отворене. Било је и зелени на пијацама. Од општине смо добијали брашно, махом кукурузно, а понекад помало шећера и масти. Остало је морало да се купује на слободној пијаци, односно „на црној берзи“. Окупатор је заузео и у Србији аустријску валуту – круну. Једна круна вреде-

МОЈЕ ДЕТИЊСТВО

импровизовано у општини где је образован одбор грађана да дочека непријатеља и изврши предају града. Чини ми се да текст тог саопштења нигде не постоји записан. Једино што памтим то је лик добошара и његов глас. Читао је саопштење дрхтавим гласом и на крају готово подврискивао.

Наравно, утисак је био страхан. Људи су се хватили за главу. Неке жене су удариле у кукњаву. У саопштењу је стајало да се оставља грађанима на вољу да се снађу како најбоље знају и могу, па да остану код куће или да се повуку за војском. За тренутак је завладало комешање, а онда је настала јурњава. Многи су одмах потрчали кућама верујући, ваљда, да ће тамо лакше да смисле шта треба да раде. А добошар је и даље лупао у добош. Он је то можда чекао да се сакупи

нова гомила. Али мени се чинило да он осећа да том лупњавом исказује нешто више и дубље, што нису могле да искажу речи које је прочитао у саопштењу. Сличан осећај, изгледа, имао сам и ја. Јер ми се дуго привиђао његов тамни лик са дугачким брковима и у мени је одјекивала потмула лупњава његовог добоша.

Сазнање да су препуштени на милост и немилост непријатеља деловало је на многе Београђане поразно. Прва мисао је била: бежати! Варош је на једном добила необичан изглед. Улицама су јурили препуни фијакери и таљиге натоварени стварима. Према Славији и низ Улицу Милоша Великог сливала се река људи претоварених стварима. Неке жене гурале су колица, а многа деца висила су о врату својих очева.

Моја породица није учествовала у тој бежанији. Било је хладно, мирисало на снег. Куда с децом? И чиме? Мој најстарији брат ишао је да извиди ситуацију. На железничкој станици више није било ни једног воза. Са последњим отишло је, изгледа, и целокупно железничко особље. Наравно, онима који су имали сопствена превозна средства или могли да их закупе било је лакше. Али многи грађани, онако натоварени и промрзли, враћали су се из Толчидера, Раковице и са Торлака. Није се имало куд. Тако смо ми остали да чекамо шта ће нас снаћи...

... Први непријатељски војници које смо видели били су мађарски жандарми са црним петловим реповима на калпацима. Са напереним пушкама и повијени, шуњали су се од куће до куће као да их иза свакога угла чека пушчана

ски час од 4 часа по подне и ко се после тога времена нађе на улици, биће убијен. У другој је стајало да сваког чека смртна казна вешањем ако је војни обвезник а није се предао; ако крије оружје или зна где је „сакривено“; ако крије „комиташе“ или зна где се крију, итд.

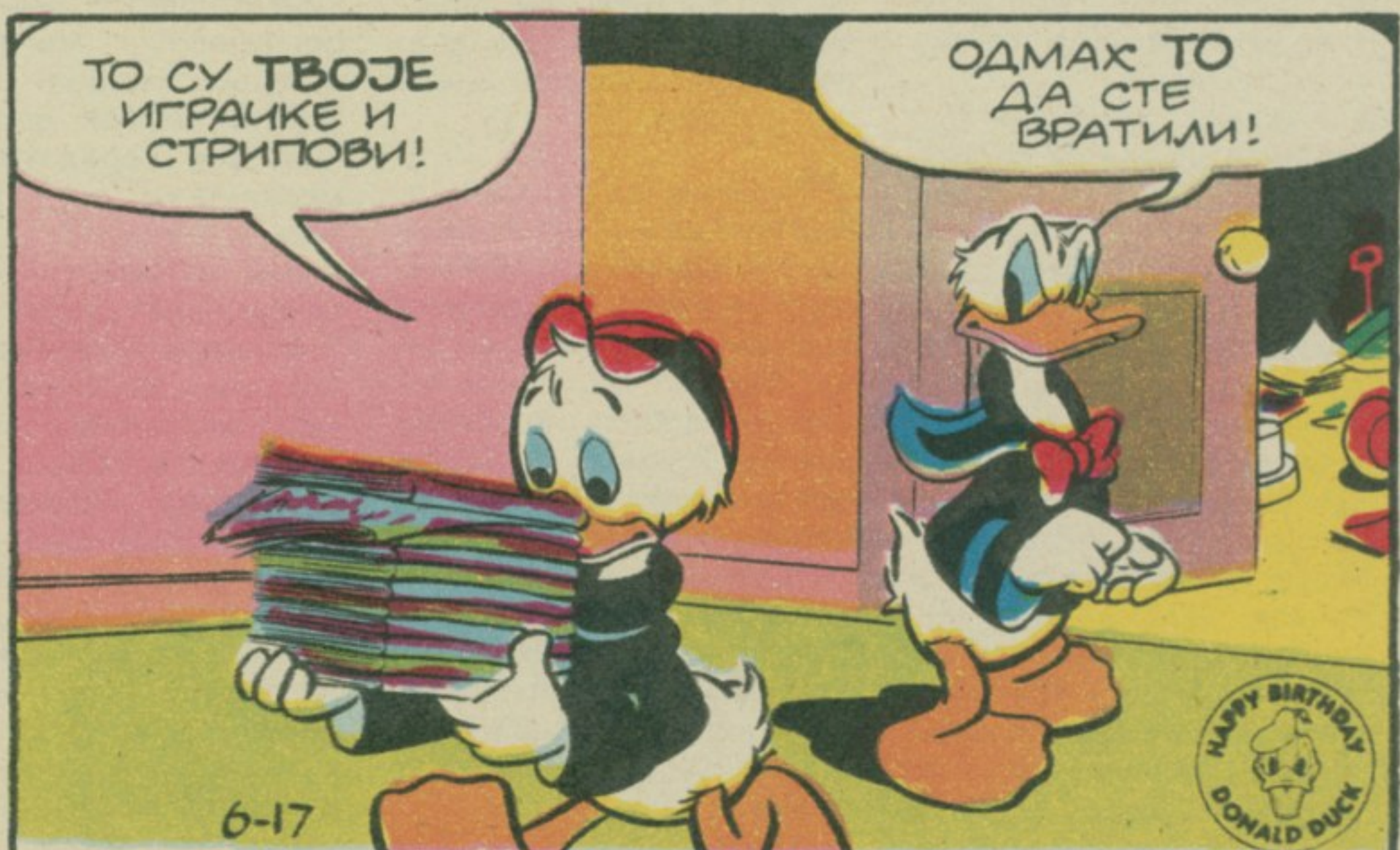
Није прошло ни два дана, а једна вешала већ су се појавила. Подигнута су на простору испред „Балкана“ према „Москви“. На њима је висио један младић. Вешала су чувала четири војника. Призор је био језиво гротескан. Обешени младић имао је на глави шешир. Шешир му је стављен сигурно после вешања и то накриво, као да је нахерен. То су, нема сумње, намерно учинили ови војници ради свог увесељавања. Понашали су се као изbezумљени. Мало-помало повукли би обешеног за

ла је два динара. Али, код сељака сте ипак могли лакше и јевтиније нешто да добијете за динар него за круну...

... После првих извидница које су прокрстарили градом са Торлака су ушли у варош одреди дунавске дивизије са командним кадром на челу. Спуштали су се од Славије главном улицом према Калемегдану. На Теразијама била је импровизирана нека врста трибине од дасака једва неколико центиметара високо. Ту је војна колона заустављена и одбор грађана предао је команданту неку врсту повеље са поклонима града. Владало је неописиво одушевљење. То је била права експлозија радости. Командант на коњу био је сав засут цвећем. Људи, нарочито жене, хватили су га за руке, грлили његовог коња, љубили пешеве његовог шињела...

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

МИНИСТАРСКО ПРАСЕ

Ви сте сви, разуме се, јели о Божићу прасе. А знате ли шта сам ја јео? Првога дана Божића јео сам супу и ринфлајш, а трећи дан сам ручао крменадле, колико да и за мојим столом замирише свињетина.

Остао сам без прасета, и то, замислите, пошто сам га већ сагледао, пошто сам га имао у својим рукама.

Купио сам лепо прасе као и сваки други домаћин што је купио, и то још у петак, кад су били јефтинији. Донео га кући и сви смо га редом пипали и узвикивали: „Охохо!“ Прво сам га пипнуо ја и узвикнуо: „Охохо!“ па онда моја жена, па ташта, па свастика, па деца, па куvariца. – Сви су га редом пипнули и узвикивали: „Охохохо!“

Жена је измила децу и везала им грдне чалме око главе; ташта је метла слачицу око врата да јој попусте жиле, и огрнула се једним ћилимчетом, па села крај фуруне; свастика је кројила и поправљала на себи неку белу балску хаљину; жена, разуме се, метла је два кромпира и повезала главу а на руке натакла беле рукавице те их чисти бензином; куvariца је обула моје старе чизме, да би могла у снегу трести ћилимове, а ја сам се бријао.

И усред те идиле, кад је свако био на свом послу, улете куvariца с метлом у собу и дрекну:

– Утече прасе!

Можете мислити како пуче тај глас као бомба.

Писнумо сви једногласно па нададосмо се за прасетом.

Напред ја, гологлав, насапуњан, са пешкиром везаним око врата, за мном моја жена, са кромпиром око главе и белим рукавицама на рукама, па за њом ташта са слачицом на врату и огрнута ћилимом, па онда свастика са балском сукњом, за њом куvariца у чизмама на ногама, а наоружана метлом, а за њом „двоје деце лудо“ са чалмама око главе.

Ја сам лично преузео команду над том војском. Непријатељ је стално узмицао, али смо и ми стално напредовали и то без икаквих жртава. Једино, што је уз пут ташти спала слачица а жени кромпири. Иначе у мојој војсци влада врло крепак дух – одважно је летела ка победи. Прошли смо тако две-три улице београдске, док тек непријатељ улете у нечију авлију. Ја одмах предузнем енергичну команду и распоред војске. Тешку артиљерију – то јест моју ташту – оставим на

вратима: брдску артиљерију – жену и свастика – распоредим по авлији, тако да могу доминирати целим тереном; куvariцу оставим у позадини код нужника, а стрелце, децу са чалмама, распем у ланац. Ја

сам предузео извидницу. Рачунали смо да је победа сигурно наша, али, разуме се, у ратним походима и најситнија околност измени ток борбе. На плоју је била једна рупа кроз коју се прасе провукло и отишло у сасвим другу махалу. То значи да би свака даља борба била узалудна. Вратили смо се с бојишта као Наполеонова војска из Москве. Снег је вејао и засипао стазе, а ја сам ишао напред погнуте главе а за мном моја војска

сломљена и сатрвена... А снег је и даље вејао, вејао а неко тамо у далекој мали већ је ваљда пипао моје прасенце и узвикивао: „Охохохо!“... И док сам ја очајно очекивао Божић, дотле ме је тешио једино глас да је и г. министру унутрашњих дела тако исто утекло прасе. Замислите тај малер, да и г. министрово прасе утече, да и г. министар остане без прасета као и ја; да и ја и г. министар будемо исте судбине.

Замислите још ако су г. министрово и моје прасе били у договору и на тај начин створили извесну везу између наших двеју кућа?

Али, г. министар, разуме се, није као ја организовао војску па јурио за прасетом. Он је просто телефоном јавио управи вароши Београда:

– Ало!

– Ало!

– Утекло ми прасе.

Па сад замислите старешине квартова, па замислите писаре

и замислите да се све то догађа о Божићу, а да се о Новој години припремају извесна унапређења. Можете мислити већ како је сваки писар у себи помислио:

– Но, ово ми прасе може још класу изградити.

И онда, свако је легао на посао. Видиш тек иде писар из кварта варошког а за њим жандарм и носе прасе. Иду право министровој кући.

– Г. министре, част ми је извести вас да сам предузетом истрагом одмах пронашао прасе.

Мало после, видиш упутио се писар кварта врачарског, а за њим жандарм и носи друго прасе.

– Г. министре, част ми је...

Не прође ни двадесет минута а ево га тек писар кварта савамалског, и за њим жандарм носећи треће прасе.

– Г. министре, част ми је...

Већ три прасета грокну у г. министровој авлији и већ три писара сањају класу, а ево га и четврти – писар кварта дорћолског и за њим жандарм и носи прасе:

– Г. министре част ми је извести вас, да сам тако нашао изгубљено прасе.

Мало затим, а стиглоше једна кола. Из њих изађе комесар топчидерске полиције и за њим жандарм носи прасе, ал' одмах сам га нашао. Не може оно мени промаћи.

Најзад стиге и писар кварта палилулског и за њим жандарм носи ћурана. Није нашао прасе, ал' свеједно нашао је ћурана, а неће ваљда због те ситне околности да изостане иза својих другова.

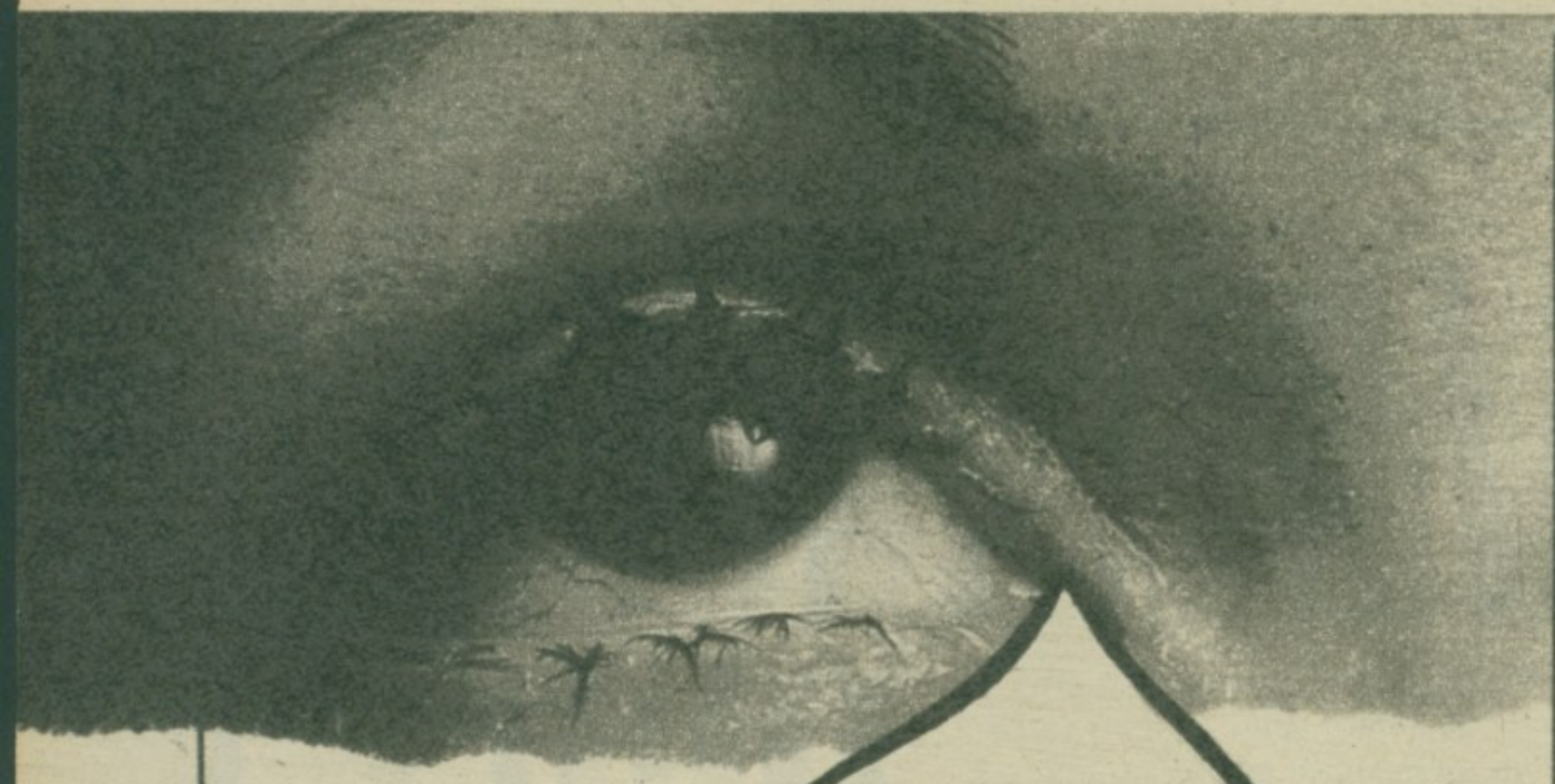
– Ама ја нисам изгубио ћурана!

– виче г. министар.

– Јесте ли ви сигурни, г. министре, да то није био ћуран?

И тако, док сам ја остао без прасета, у г. министровој соби грокну по један представник сваког кварта, а по један писар у сваком кварту очекује унапређење о Новој години. Да сам нешто ја министар полиције па да ми је утекло прасе, ја бих јавио расписом свима окружним начелствима да ми је утекло прасе.

Бранислав Нушић

МУШКАРЦИ
СУ У
ОПАСНОСТИ.
ОНИ
РОНЕ СУЗЕ
ПЕТ ПУТА
МАЊЕ
ОД ЖЕНА

На екрану у полумрачној сали одвијају се дирљиве сцене из филма „Нежне страсти“. Лица изобличеног од бола Ширли Меклејн, чија мала ћерка умире од рака, преклиње доктора:

– Дајте јој инјекцију да заспи! Нећу да моје дете пати! Нека заувек безболно заспи!

Неколико десетина особа оба пола напетом прати филм лијући горке сузе. Али, они нису обични гледаоци. Сваки од њих држи у рукама стаклену епрувету коју редовно подиже до очију да би прикупио што више суза.

У једном куту сале др Виљем Фреј, биохемичар болнице Сеинт Пол Ремзи из Минесоте (САД), не тремиче посматра не филм већ своје „пацијенте“. Он прати њихове реакције и топло се нада да ће „жетва“ суза бити обилна.

После завршетка пројекције све епрувете, прописно запечатене и обележене, шаљу се у болничку лабораторију где ће их др Фреј анализирати помоћу спектрофотометра, апарата којим се тачно утврђује хемијски састав растворљивих материја.

Заштитна завеса

Узалуд ћете тражити састав суза у стручним књигама; ова сланкаста течност која нам је саставни део живота није досад изазвала нарочиту радозналост научника.

Године 1930. биолог Ридли поставио је грубу формулу суза: 98 одсто воде, а такође и беланчевина, азота, протеина, уреје, шећера, соли, поташе и амонијака.

После овог првог покушаја анализе суза је покрио вео заборав.

Остаће вечита тајна због чега оне нису никога заинтересовале, утолико већа што су сузе изазване јаким осећањима, радошћу или тугом, својствене искључиво врсти званој човек.

И животиње, мада не плачу од муке, беса или среће, имају сузне жлезде из којих се излучује течност звана сузе да би непрекидно влажила рожњачу ока. Да их нема, очи би се за кратко време неизлечиво озледили.

Сузе су и нека врста заштитне завесе која чува око од страних

честица. Престанак рада сузних жлезда доводи до тешког обољења очију и несрећници које то задеси морају да укапавају у очи вештачке сузе!

Убица у очима

Ако већ сузе нису гануле тврда научничка срца, пажњу им је, још у прошлом веку, привукло нешто друго – веома ретке појаве инфекције ока. Како то да један толико осетљив орган, па још окружен разним слузима и непрекидно изложен спољним опасностима, није привлачна мета бактерија?

Најчувеније сузе на свету су крокодилске. Страшни крокодил их обилно лије док прождире своју жртву, али не од жалости већ зато што су му сузне и пљувачне жлезде у тесној вези.

Одговор је дошао 1922. године и то од Александра Флеминга који ће се касније заувек прославити као проналазач пеницилина.

Приметивши колико је тешко одгајити културе микроба у срединама које садрже сузе, Флеминг је успео да из њих изолује ензим назван лизоцим за који се испоставило да је моћан убица бактерија.

Овај природни антибиотик је практично неуништив, отпоран на светлост, на ултраљубичасте зраке, на ацетон, алкохол, етар... У нашем организму има га у носној слузи, пљувачки, гноју, плућној

ДОКТОР ФРЕЈ ТВРДИ:

КО НЕ ПЛАЧЕ ЖИВИ КРАЋЕ

Да би и то докучио, др Фреј је од 1975. године почео да врши анализе свих могућих врста суза. Његова слутња превазишла је и најсмелија очекивања – сузе изазване снажним осећањима имају 24 одсто више беланчевина него друге!

Тада је Фреј прикупио групу доброволних „заморчића“, триста тридесет мушкараца и жена, и замолио да током месец дана воде дневник суза у који треба што прецизније да бележе број, трајање и час плачних криза са сузама.

Први резултат је показао да мушкарци плачу пет пута мање него жене. Да би ипак било неке правде, „криза суза“ има у просеку исто трајање код оба пола: шест минута. Највише се плаче између седам и десет сати увече и то, по реду важности, због сукоба с другим особама, домаћих свађа и филмова.

Душа у епрувети?

На основу ових података др Фреј је поставио нову претпоставку: сузама изазваним јаким осећањима човек из организма избацује отровне материје које се стварају услед нервне напетости.

У истраживања се укључила и др Маргарет Крепо и прегледала стотинак мушкараца и жена који су патили од разних нервних тегоба. Готово сви испитани имали су чир у стомаку или запаљење дебелог црева.

Ови болесници су били углавном „затворени типови“, људи за које се каже да гутају сузе. Њихови дневници показали су да они плачу упадљиво мање од здравих особа које је испитивао др Фреј. Уместо да излију осећања, они се гризу у себи.

Виљем Фреј је стога закључио: ко не плаче живи краће.

Захваљујући овим истраживањима недавно се развила нова медицинска дисциплина названа **лакримологија** (сузологија јер потиче од латинске речи *lacrima* – суза). Први конгрес лакримолога одржава се новембра ове године у Тексасу.

У светлу овога, шта ли нам доноси будућност? Да ли ћемо захваљујући сузама боље упознати биохемију наших душа? Хоћемо ли једног дана носити сузе у бочици у најближој лабораторију да бисмо добили написмено и прецизно да ли нас нервоза тресе услед депресије или због неког хормонског поремећаја?

Одговор на ово не зна ни доктор Фреј.

Б. Дожић

течности, крвном серуму, али далеко највише у сузама.

Откриће је навело познатог антрополога Ешлија Монтегјуа да изјави како је плач праћен обиљем суза одиграо огромну улогу у очувању људске врсте.

– Чак и сасвим кратак плач без суза, изазива код малог детета сушење слузокоже носа и грла и широм отвара врата бактеријама, можда и вирусима... Бебе сувих очију неотпорније су – а некада су имале и далеко мање шанси да преживе – од беба које се купају у сузама – навео је као пример професор Монтегју.

Дневник суза

Изгледало је, најзад, да је, што се суза тиче, све разјашњено: драгоцена, а једноставна течност која подмазује очи и убија бактерије. Све до дана када се Виљем Фреј упитао да ли „рефлексне сузе“, које нам на очи натерује црни лук, и сузе које лијемо док гледамо неки тужан филм имају исти хемијски састав.

Почетком прошле године светом је прострујала кратка агенцијска вест: један рибар извукао је у заливу Фос на југу Француске остатак авионског крила за који се претпоставља да је део летелице којом је војни пилот Антоан де Сент Егзипери, један од најпознатијих савремених француских писаца, полетео на свој последњи задатак. Остало је на сумњи. Нестанак авијатичара и оригиналног писца тајна је и данас, четири деценије после његове загонетне смрти.

Пријатељи су Сент Екса, како су га звали, видели последњи пут 31. јула 1944. године како се онако крупан, у кожној ветровци, ћутке пење у свој апарат, седа у њега и затвара стаклену кабину над главом. Само је махнуо руком док су мотори урлали. Антоан је полетео у извиђање планинског масива близу Гренобла. Није се вратио.

Сент Егзипери, творац „Малог принца“, већ у свом првом роману „Ноћни лет“, описао је нестанак свог јунака, ваздушног по-

Егзипери Малог принца није само написао него и нацртао.

штоноше Фабијана. Па и сам Мали принц, тај необични и бескрајно умиљати другар и деце и одраслих широм света, виноу се после краткотрајног боравка на Земљи ка својој далекој, невидљивој планети изгубљеној у бескрају. Нико га више није видео.

Кад је живот лектира

Када су ђаци добили задатак да напишу школски састав на тему „Утисци војника који се вратио из рата“, сви су писали што су чули и што никад нису доживели. Мали Антоан написао је само једну реченицу: „Нисам био у рату, па према томе не желим нипошто да говорим **намештено**.“

Године 1931, као већ опробан авијатичар ваздухопловне компаније Латемер, тридесетједногодишњи Сент Егзипери објављује код угледног издавача Галимара свој први роман „Ноћни лет“, за који добија значајну књижевну награду „Фемина“. Одмах

ПИСАЦ, СЕНТ ЕГЗИПЕРИ ПИЛОТ, ПРИНЦ

се видело да писац не одступа од свог давног, дечачког завета: „не желим нипошто да говорим **намештено**“. Јер, све што је написао Сент Егзипери, па и нестварни „Мали принц“, стварно је и дубоко доживљено.

Егзипери је живео само четрдесет и четири године. Био је пробни пилот на хидроавионима, поштански авијатичар на небу Јужне Америке, Африке и Европе, у доба када су авиони били далеко од савршенства и кад је лет био много више него обично испуњавање задатака.

У ваздуху као риба у води

Откад се, 1927. године, удала за Антоана, Салвадорка Конзуела до данас је живи сведок Антоанових немира. „Антоану је било потребно летење. У ваздуху се осећао као риба у води. Стално је радио, није спавао више од два-три часа дневно“.

Данас мадам Сент Егзипери живи у скромном париском стану и израђује од бронзе скулптуре Малог принца према цртежима свог мужа. Вероватно се у тим самотним данима и ноћима сећа и Антоановог повратка из Сахаре, онда кад су сви који су га познавали били уверени да се сигурно неће вратити, да је умро од жеђи у пешчаном бескрају не успевши да поправи квар на авиону.

Али, Антоан се увек враћао да се одмах затим, као да се ништа није догодило, вине у небо. Вратио се посве миран и кад му се апарат срушио у беспућу Гватемале, када су га сви већ ожалили. Високо изнад земље, кад „град није ништа друго него морска дубина“, с врећама туђих писама која треба да стигну на назначену адресу,

**КАД БИ МУ
ЗАПРЕТИЛО ДА БУДЕ
ОПКОЉЕН
СУВОПАРНОШЋУ,
ЈЕДНОЛИЧНОШЋУ И
ГОРЧИНОМ СВЕТА
ОДРАСЛИХ СЕО БИ У
АВИОН ИЛИ ПИСАО
КЊИГЕ. НАПИСАО ЈЕ,
КАО ШТО ЗНАТЕ, И
„МАЛОГ ПРИНЦА“**

Антоан де Сент Егзипери у униформи француског ратног пилота.

У утроби авиона Егзипери је стекао огромну храброст која је у његовом случају представљала начин живљења.

Златокоси са астероида В 612

„Не знам кад ћу се вратити“, писао је у једном писму. „Већ неколико месеци имам толико посла: трагање за несталим друговима, поправке авиона. Управо ми је успело: провео сам два дана и две но-

ћи с једанаесторицом Мазара и механичарем да спасем један авион. Први пут сам чуо како ми меци звижде изнад главе. Схватио сам нешто што ме увек чудило: зашто Платон (или Аристотел?) ставља храброст у последњу групу врлина? Њу не изазивају одвећ лепа осећања: мало беса, мало таштине, много тврдоглавости и свакидашње осећање надметања, а пре свега опијеност сопственом физичком снагом која, међутим, не значи ништа. Више се никада нећу дивити људима који су само храбри“.

Такав његов поглед на живот види се и у „Малом принцу“, књизи која се из генерације у генерацију држи поред узглавља.

Писана по наруџбини, као књига за децу, ова алегорија је преварила свог творца: одрасла је и привила се уз велике, озбиљне, исто колико и уз мале, детињасте. Егзипери није волео ништа што макар само личи на крут, немаштовит свет одраслих, у којем се тако мало узлеће и сања. Кад би му запретило да буде опкољен сувопарношћу, једноличношћу и горчином света одрас-

лих, седао би у авион или писао књиге. „Сент Егзипери потиче из детињства као што неко потиче из неке земље“.

Писма без адресе

Летећи сам изнад про-странстава у која може да доспе само Мали принц или пилот којем се покварио авион, Антоан је от-кривао лепоту и постоја-ност предела које ће се показати тек у његовим књигама. Зато ни пустиња, по њему, не оправдава своје име.

„Ово је за мене најлепши и најтужнији предео на свету“, исписује Егзипери опроштај са Малим принцем и са читаоцем. „То је исти онај предео као на

**Најпознатија дела
Антоана де Сент Ег-
зиперија (1900 –
1944) су Лет за Арас,
Земља људи, Ноћни
лет, Ратни пилот, По-
шта за југ, Цитадела
и Мали принц.**

претходној страници, али сам га још једанпут на-цртао да вам га добро покажем. Ту се, ето, Мали принц појавио на Земљи, а затим ишчезао.

Гледајте пажљиво тај предео како бисте били сигурни да ћете га препознати ако једног дана будете путовали по Африци, кроз пустињу. И, ако вам се догоди да пролазите ту-да, заклињем вас, не журите, застаните мало испод саме звезде! Ако вам тада приђе неки дечак, ако се смеје, ако има златну косу, ако се одговара кад га питате, одмах ћете се сетити ко је он. Будите та-да љубазни! Не остављајте ме овако тужног: одмах ми напишите да се вратио...”

Антоан де Сент Егзипери чека писма. Адреса није важна.

Иван Лончар

ИЗ РОМАНА СЕНТ ЕГЗИПЕРИЈА

Све су одрасле особе некада биле деца. (Али се мало њих тога сећа.)

Ми који разумемо живот не маримо за бројеве!

Жалосно је заборавити пријатеља.

Говор је извор свих неспоразума.

Сви људи имају звезде, али оне свима не значе исто.

Људе треба научити снажном животу који доноси и бол и радост, али који једини нешто значи.

Ако бесанице присиљавају музичара да ствара лепа дела, онда су то лепе бесанице.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ОЧЕКУЈЕ НАС ВЕОМА
ВАЖНО ПУТОВАЊЕ, ПА
КЕМО ЗАТО ДАНАС...

...ПОЛАГАТИ МАЛИ
ИСПИТ...

ЕВО, ПРЕД ВАМА СУ
ТРИ ПЛЕНА: ПЕК, КО-
КОШКА И ЏАК ЛОВЕ!

ПЛЕН

© 1984 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

ШТА БИСТЕ ПРВО УЗЕЛИ?

ЈА БИХ ПРВО
ЗГРАБИО
ПЕК!

А ЗАШТО
БАШ
ПЕК?

ЗАТО ДА БИХ ИСПЕКАО
КОКОШКУ КОЈУ КЕШ
ТИ УЗЕТИ!

ТАЧНО, ЕДИ! САМО МИ
СЕ НЕ ДОПАДА ШТО
УЧИШ УНАПРЕД!

DIK BROWNE 5-27

Сцена се одиграва у Њу Делхију, али би могла да се односи на било који индијски град: на прометној раскрсници у центру саобраћаја зауставља саобраћај из четири правца како би пропустио стадо од десет измршавелих крава.

Никоме не пада на памет да их узнемирава, чак и ако полежу на трамвајске шине или на сред главне улице. Аутомобили и камиони их заобилазе и не покушавају да трубе јер се зна да ништа не може да их прене из благословеног спокојства. Ако се и догоди саобраћајна незгода, онда је за возача далеко боље да случајно окрзне пешака него да повреди краву.

Краве су у Индији свете животиње. Индија је једина земља у свету која их је заштитила уставом.

Мајка и хранитељица

Статус свете животиње крава је у Индији имала још у праисторији. У периоду веда (око две хиљаде година пре нове ере) забрана клања крава вероватно је имала првенствено практичан циљ да заштити ретка стада у друштву ратара и сточара, али су је већ тада, због онога што је даривала човеку, сматрали за свету животињу, мајку и хранитељицу која се приносила као жртва божанствима.

Хиндуизам је, у складу са идејом ненасиља, донео вегетаријанство. Клање крава постало је смртни грех.

НЕК' СЕ БОЖАНСТВА ПРИВРЕМЕНО ИСЕЛЕ

Када је пре петнаестак година у Њу Делхију требало да се одржи једна међународна конференција, а градске власти помислиле како би било добро да се за ту прилику из најужег центра уклоне свете краве, питање је морала да реши градска скупштина. Тек после вишедневне и изузетно бурне расправе одлучено је да се рогата божанства привремено преселе ван града.

Времена су се ипак променила. Када се данас, с времена на време, у оквиру општег чишћења града свете краве преселе ван центра, о томе се у градској скупштини више не расправља.

Сви значајни богови и свеци хиндуизма везани су на неки начин за краве: за време боравка на земљи, Кришну (једно од три најважнија хинду божанства) свуда су пратиле прекрасне краве. Отац индијске нације Махатма Ганди исписао је читаве странице овим животињама сетних очију називајући их „поемама милосрђа“, „мостовима братства међу људима и животињама“, „представницима незаштићених, унижених и сиромашних“.

Света животиња је уједно и тачка на којој се пре-

ламају разлике између највише касте брамана (чистих) и најнижих – парија. Брамани се строго придржавају вегетаријанске исхране. „Нечисти“ су ту да се побрину о кржавама када ове угину, да их уклоне, прераде кожу.

У крутом кастинском поретку владају крута правила: свако ко једе говедину је „недодирљив“, а „недодирљиви“ ни по коју цену не смеју ни да покушају да додирну вегетаријанце. Брамани нипошто неће прихватити чак ни воду од неког ко једе говедину, али зато могу да је приме-

од онога ко се храни свињетином или пилећим месом.

Још једно неписано правило које је строги хиндуизам наметнуо земљи: само муслимани могу бити месари. Ако хиндус жели да се бави овим занатом да би избегао прогоне касте, мораће да промени веру.

Иако је традиција, нарочито на селу, још увек јака, времена се неумитно мењају, а са њима постепено кидају и окови вековних закона. Правило да се брамани и „недодирљиви“ нипошто не мешају, у вели-

ИНДУСИ И ЊИХОВ СВЕТ

ЧЛАН 48. УСТАВА: НЕ ДИРАЈ У СВЕТУ КРАВУ!

ИНДИЈА ЈЕ ЈЕДИНА ЗЕМЉА У СВЕТУ У КОЈОЈ ЗБОГ РОГАТЕ СВЕТИЊЕ ИЗБИЈАЈУ КРВАВЕ ПОБУНЕ, ГДЕ СЕ ЗБОГ ЊИХ ШТРАЈКУЈЕ ГЛАВУ И У КОЈОЈ КРАВЕ НЕГУЈУ У СТАРАЧКИМ ДОВОМА

ким градовима једноставно је неодрживо: две касте које некада нису смеле ни да се сретну, сада се возе истим аутобусима и купују у истим радњама.

Мукање за добро јутро

Код толиког уважавања и заштите, никакво чудо што Индија данас има највише крава у свету: 254 милиона грла. Никакво чудо ни што у њој постоји сигурно једина установа те врсте у свету – тзв. „гошала“, старачки дом за краве.

Дом се налази у светом граду Бенаресу, у самом срцу града. Чини га пространо двориште са три стране оивичено шталама. Улаз је осликан рукама наивних уметника. Прво што пада у очи је изузетна ста-

рост и изнемоглост крава, а затим чистоћа и пажња с којом се штале одржавају, можда боље него ујерице у околини.

Сличних установа има и у другим градовима, а неупућеном дошљаку коме све ово не иде у главу, сваки ће водич испричати истиниту причу о махараџи из Бенареса кога је читавог живота проживљеног између првог и другог светског рата будило мукање краве коју су му доводили у спаваћу собу, тик до кревета.

Старачки домови за краве само су једна страна медаље приче о рогатим божанствима. Поштујући закон вере, сељаци, власници стада крава, остarele и изнемогле животиње неће убити, али ће их зато пустити да одлутају у потрази за храном. То су оне хиљаде изгладнелих и измршавелих „ничијих животиња“ што лутају великим градовима, све чешће завршавајући под точковима возила.

Ћубриштина и полумртве од глади гутају чак и новине.

По мишљењу правоверних Калкута је град порока и зла: у њему кланице раде легално, као, уосталом, и у градовима Западног Бенгала и Керале, једине две индијске државе од двадесет и једне у којима клање крава није забрањено.

Уз подршку водећих партија, Комитет за заштиту крава бори се да се и у ове две „јеретичке“ државе закони ускладе са Уставом.

Пре пет година њима се придружио и најпознатији живи бог Индије, осамдесет четворогодишњи Ачарија Виноба Баве, најављујући неограничен пост у знак протеста због непоштовања закона о заштити светих животиња. Ни делегација од три савезна министра и представника свих индијских партија није успела да га одговори од намере. „Бог“ је био неумољив.

Више је него сигурно да ову краву која је одлучила да се одмори на степеницама једног бара у Бенаресу нико неће ни покушати да узнемири.

Ако свете краве нико и не дира, мало је оних који их хране: становници градова навикли су на мучне призоре „божанстава“ која прекопавају по градским

Неко га је тада упитао зашто се толико брине за краве, а не, рецимо, за „недодирљиве“ над којима се свакодневно врше злодела.

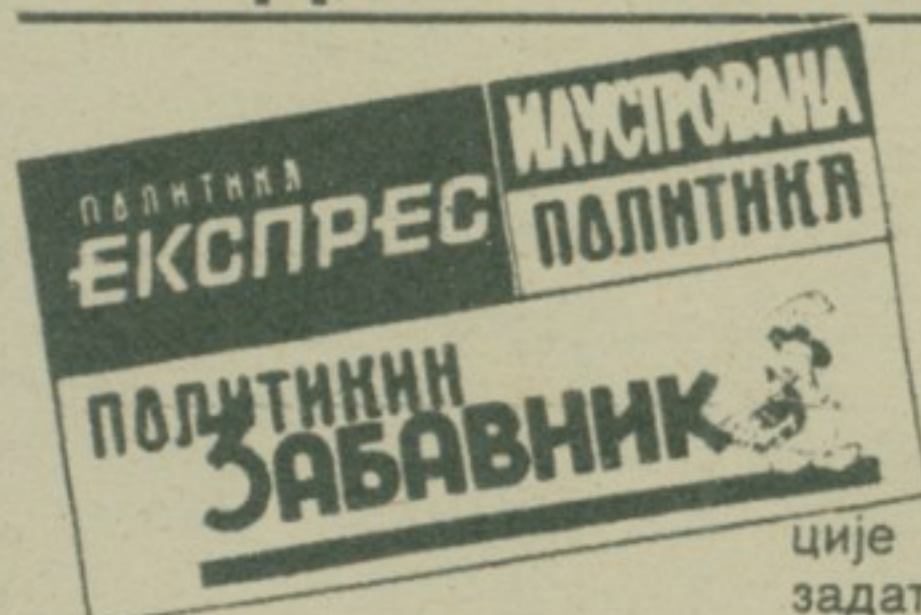
– Има ту нешто што народ не разуме. Ако су људе убијали, људи су имали могућност да то и избегну. Али крава не може чак ни да покуша да се спасе – одговорио је „светац“.

Највећи непријатељи краве, нису, као што Виноба и његови следбеници верују, неверници, него време које иде напред.

КАКО СЕ КОЛОНИЈА ЗАЉУЉАЛА

Читав век пре Махатме Гандија због крава за-мало да се сруши енглеско колонијално царство на индијском потконтиненту. Срушило се није, али се добро затресло када су 1857. Енглези трупама састављеним од хиндуса поделили говеђи, а муслиманима свињски лој за подмазивање оружја. У Пенцабу је избила побуна коју су Енглези једва угушили.

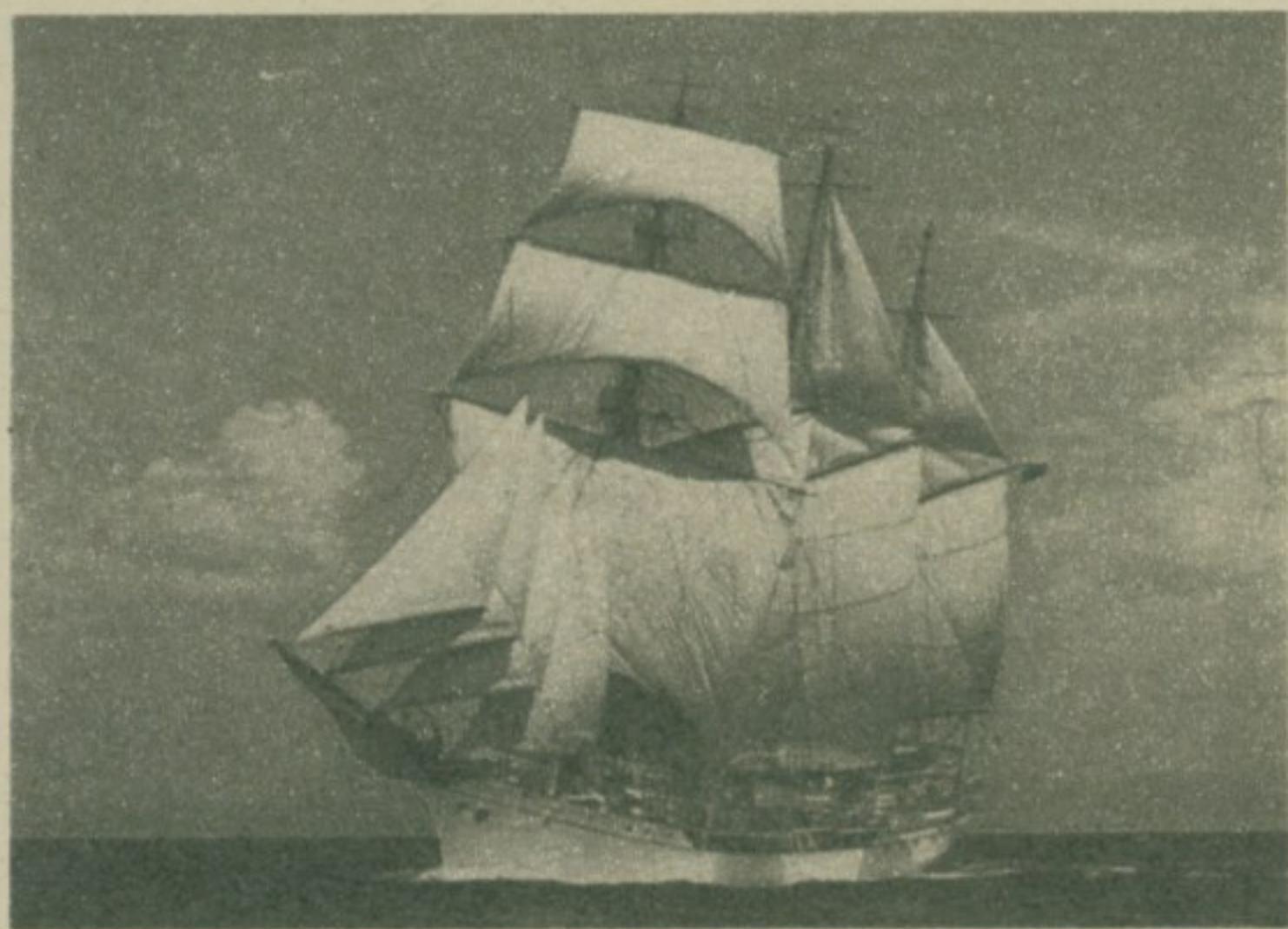
ЗАЈЕДНО У НАГРАДНОЈ ИГРИ ЗА МЛАДЕ „ОШТРО ОКО – ПУН ПОГОДАК”

Ако сте тачно решили 4 задатка који су у „Експресу” излазили од 1. до 27. октобра, а из „Забавника” исекли четири купона или три купона и један цокер, сачекајте понедељак, 29. октобар када ће у „Политики експрес” изаћи талон у који треба да залепите ваше одговоре и купоне. Учеснике игре поред 1018 награда очекује и:

ЗАБАВНИКОВА ПРЕМИЈА

ЈЕДНО ЦЕЛО ОДЕЉЕЊЕ (основне или средње школе) С ЈЕДНИМ НАСТАВНИКОМ – ГОСТ „ЗАБАВНИКА” И КОМАНДЕ ВОЈНОПОМОРСKE ОБЛАСТИ СПЛИТ У ПЕТОДНЕВНОЈ ПОСЕТИ ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ РАТНОЈ МОРНАРИЦИ. НАГРАЂЕНИ ЋЕ ОБИЋИ ШКОЛСКЕ БРОДОВЕ „ГАЛЕБ” И „ЈАДРАН”, РАКЕТНЕ БРОДОВЕ, ПОДМОРНИЦЕ, МОРНАРИЧКИ ШКОЛСКИ ЦЕНТАР „МАРШАЛ ТИТО”

Добитници „Забавникове” премије посетиће и школски брод „Јадран.”

Ускоро ћемо сазнати ко су добитници!

У ВОЈНО-ПОМОРСКИ МУЗЕЈ. УЗ ДВА ДАНА ПУТА, ЧИЈЕ ТРОШКОВЕ СНОСИ „ЗАБАВНИК”, УКУПНО СЕДАМ ДАНА ИЗУЗЕТНИХ ДОЖИВЉАЈА. За ову премију и остале награде могу да конкуришу одељења као целине, појединци или сви ученици једног одељења појединачно.

УПУТСТВА ЗА СЛАЊЕ ОДГОВОРА

1. Пошто је ово заједничка наградна игра „Политикиног забавника”, „Политике експрес” и „Илустроване политике”, редак-

ције су се договориле да задатке објављујемо само у „Политики експрес”. Дакле, ваш задатак је био да од 1. октобра решавате задатке из „Експреса” и чувате их док не буде објављен и последњи 24. задатак.

2. Поред решених задатака учесници игре треба да из „Политикиног забавника” исеку ЧЕТИРИ купона (четврти објављујемо у овом броју) и залепе их у за то предвиђена поља на ТАЛОНУ који ће „Експрес” објавити 29. октобра.

НАПОМЕНА: Уколико сте пропустили један од „Забавникових” купона, у овом броју поред купона 4 објављујемо и ЦОКЕР који може да замени само један купон из „Забавника”.

Јасно је – ко има више комплета тачно решених задатака из „Експреса” и купона из „Забавника”, има више могућности да добије „Забавникову” премију и неке од осталих награда.

3. Талон са тачним одговорима и купонима „За-

бавника” треба да пошаљете најкасније до 9. новембра на адресу: „Политика експрес”, Македонска 29, 11001 Београд, поштански фах 124, а учесници игре из Београда коверат могу лично донети у Македонску 29 где ће испред зграде „Политике” бити контејнер за „Експресову” пошту. Остале детаље наћи ћете у „Експресу” од 29. октобра када излази ТАЛОН.

4. Награде ће бити извучене у петак 9. новембра 1984. године а списак добитника објављиваће „Политика експрес” почев од 12. новембра.

ДАНАШЊИМ
КУПОНОМ БРОЈ 4 И
ЦОКЕРОМ, ЗА ОНЕ
КОЈИ СУ ПРОПУСТИЛИ
ЈЕДАН ОД ТРИ
ПРЕТХОДНА БРОЈА,
„ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК”
ЗАВРШАВА ИГРУ
„ОШТРО ОКО – ПУН
ПОГОДАК” КОЈА ЈЕ У
„ПОЛИТИКИ ЕКСПРЕС”
ПОЧЕЛА 1. ОКТОБРА

У ГОСТИМА КОД МОРНАРА

НАГРАДЕ

Да вас још једном подсетимо на награде које вас очекују у наградној игри ОШТРО ОКО – ПУН ПОГОДАК:

- Премија „Политикиног забавника” – ЦЕЛО ОДЕЉЕЊЕ ГОСТ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ РАТНЕ МОРНАРИЦЕ за коју конкуришу сви учесници који уз тачно решене задатке из „Експреса” пошаљу и четири „Забавникове” купона.
- Најновији тип мотоцикла „томос” и три кућна компјутера су четири премијске награде „Илустроване политике”. Да би за ове премије конкурисали потребни су вам купони из „Илустроване политике”.
- Само „Забавникови” купони и 24 тачно решена задатка из „Експреса”, поред премијске награде, довољни су за следеће добитке:

- Читава разредна заједница с једним наставником биће три дана гост Ваздухопловне школе ЈАТ-а у Вршцу с плаћеним и обезбеђеним превозом од места боравка до Вршца и назад.
- Једно одељење с наставником 7 дана на „зимској школи” у хотелу „Лепенски вир” у Доњем Милановцу с плаћеним и организованим превозом.
- Три одељења (три награде) са по једним наставником, свако на десетодневном зимовању у туристичким селима: Девини, Катићи и Прилике с обезбеђеним и плаћеним превозом.
- Дечје позориште из Суботице долази о свом трошку у место добитника

да одигра један позоришни комад.

- Омладински тим ЈСД „Партизан” (врсту спорта бира добитник) о свом трошку долази у место добитника и игра с тимом који састави добитник.
- Портрет добитника, неког члана његове породице, или личности чије име носи школа урадиће познати војвођански сликар Сава Стојков.
- Ексклузивна одећа од коже у вредности 80.000,00 динара коју ће добитник одабрати у „Моди” из Великог Градишта.
- Тридесет пари еспадрила – дар РО „Љубомир Картаљевић”, Пирот.

- 52 награде: један зидни сат, један чекр за пецаљку и 50 комплета по 40 значака у албумима – дар „Аутометала” из Суботице.
- 50 награда – поклон пакета својих производа (по 1.600,00 динара сваки) – дар „Пионира” из Суботице.
- 350 награда „СТОПКА” – новог ручног знака (сличног милицијској табlici „стоп” који ће ђацима помоћи да безбедније прелазе улице (10 одељења по 36 комада).

- 314 награда у комплетним библиотекама од ИРО „Рад”.
- 100 специјално за ову игру урађених „штрумфова” поклања „Железничар”, (ООУР „Снежана”) из Суботице.
- Две награде: по 10 дана зимовања за по две особе у туристичком насељу „Јабука” – дар „Путника” (ООУР „Милешева”) из Пријепоља.
- Две особе боравиће 21 дан у хотелу „Радин” у Раденцима – током 1985. по жељи добитника.
- Три награде: по десет дана зимовања за по две особе у хотелу „Бернардин” у Порторожу.
- Три награде: по 10 дана за по две особе од марта до октобра 1985. на Маврову – дар „Метропола” (ООУР „Бистра”).
- Три награде: по десет дана зимовања за по две особе у хотелу „А” категорије „Нарцис” на Шар планини.
- Две награде: два добитника зимују (сами или с

- Патике Стартас” – дар „Борова”.
- 100 модела-макета „фиатових” аутомобила.

гостима) за по 40.000,00 динара сваки (вредност пансиона) на Гочу и на Тари – дар Центра дечјих летовалишта и опоравилишта града Београда.

гостима) за по 40.000,00 динара сваки (вредност пансиона) на Гочу и на Тари – дар Центра дечјих летовалишта и опоравилишта града Београда.

● 52 награде: један зидни сат, један чекр за пецаљку и 50 комплета по 40 значака у албумима – дар „Аутометала” из Суботице.

● 50 награда – поклон пакета својих производа (по 1.600,00 динара сваки) – дар „Пионира” из Суботице.

● 350 награда „СТОПКА” – новог ручног знака (сличног милицијској табlici „стоп” који ће ђацима помоћи да безбедније прелазе улице (10 одељења по 36 комада).

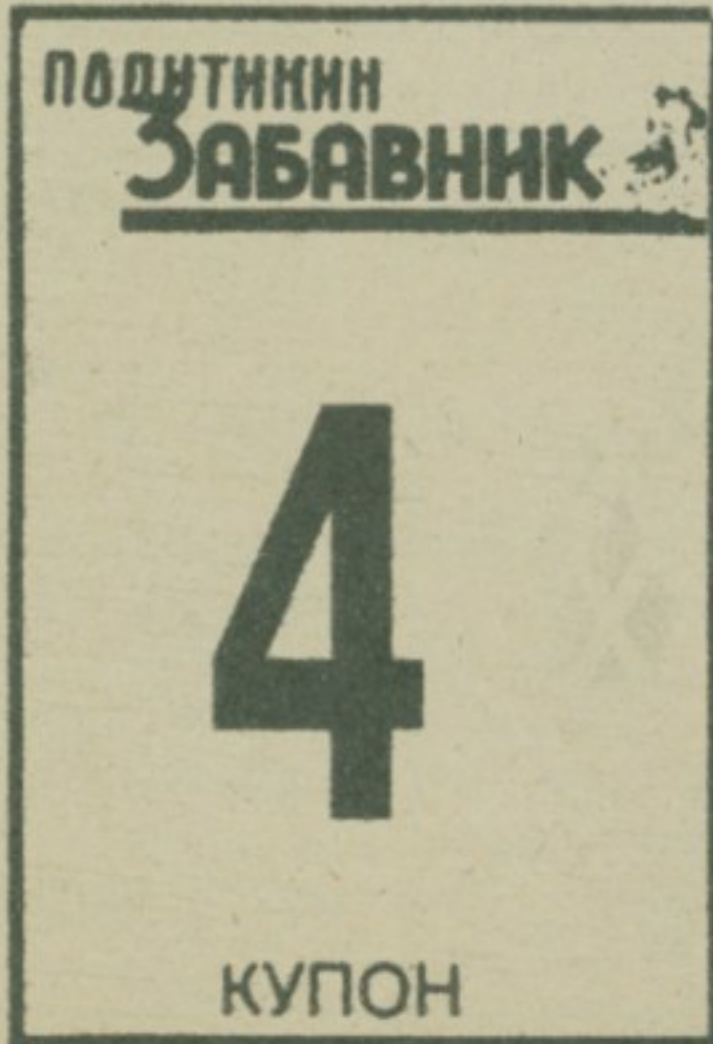
СУПЕРПРЕМИЈЕ

СВАКИ УЧЕСНИК У ИГРИ, БЕЗ ОБЗИРА ДА ЛИ ЈЕСТЕ ИЛИ НИЈЕ ДОБИО НЕКУ НАГРАДУ, УЧЕСТВУЈЕ РАВНОПРАВНО У ИЗВЛАЧЕЊУ СУПЕРПРЕМИЈА, ЈАНУАРА 1985.

А СУПЕРПРЕМИЈЕ СУ:

- ☆ ПРАВО ДОБИТНИКА ДА БЕСПЛАТНО У ВИСИНИ ЈЕДНОГ СТАРОГ МИЛИОНА СВАКЕ НЕДЕЉЕ ЧИТАВЕ ГОДИНЕ ОКУША СРЕЋУ У „лото”-у и „спортској прогнози” – дар ЛУТРИЈЕ БЕОГРАДА – с тим што, наравно, добитнику припада и сваки добитак који за ту годину дана бесплатно играња оствари у овим играма на срећу.
- ☆ АУТОМОБИЛ С ПЛАЋЕНИМ ПРЕВОЗОМ – дар „Илустроване политике”
- ☆ ВИКЕНД КУЋА „ТИП 28” КОЈУ ЋЕ ШПИК „ИВАЊИЦА” ПОСТАВИТИ НА ЗЕМЉИШТЕ И ТЕМЕЉЕ ДОБИТНИКА
- ☆ ЧЕК НА 30 СТАРИХ МИЛИОНА за куповину робе по избору добитника у „АТЕКСОВИМ” продавницама.

У ПОНЕДЕЉАК 29. ОКТОБРА У „ЕКСПРЕСУ” ИЗЛАЗИ, НА КРАЈУ ИГРЕ, „ТАЛОН” ЗА ВАШЕ ПОДАТКЕ И МЕСТО ГДЕ ЋЕТЕ ЗАЛЕПИТИ ДАНАШЊИ И СВЕ ОСТАЛЕ КУПОНЕ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА”.

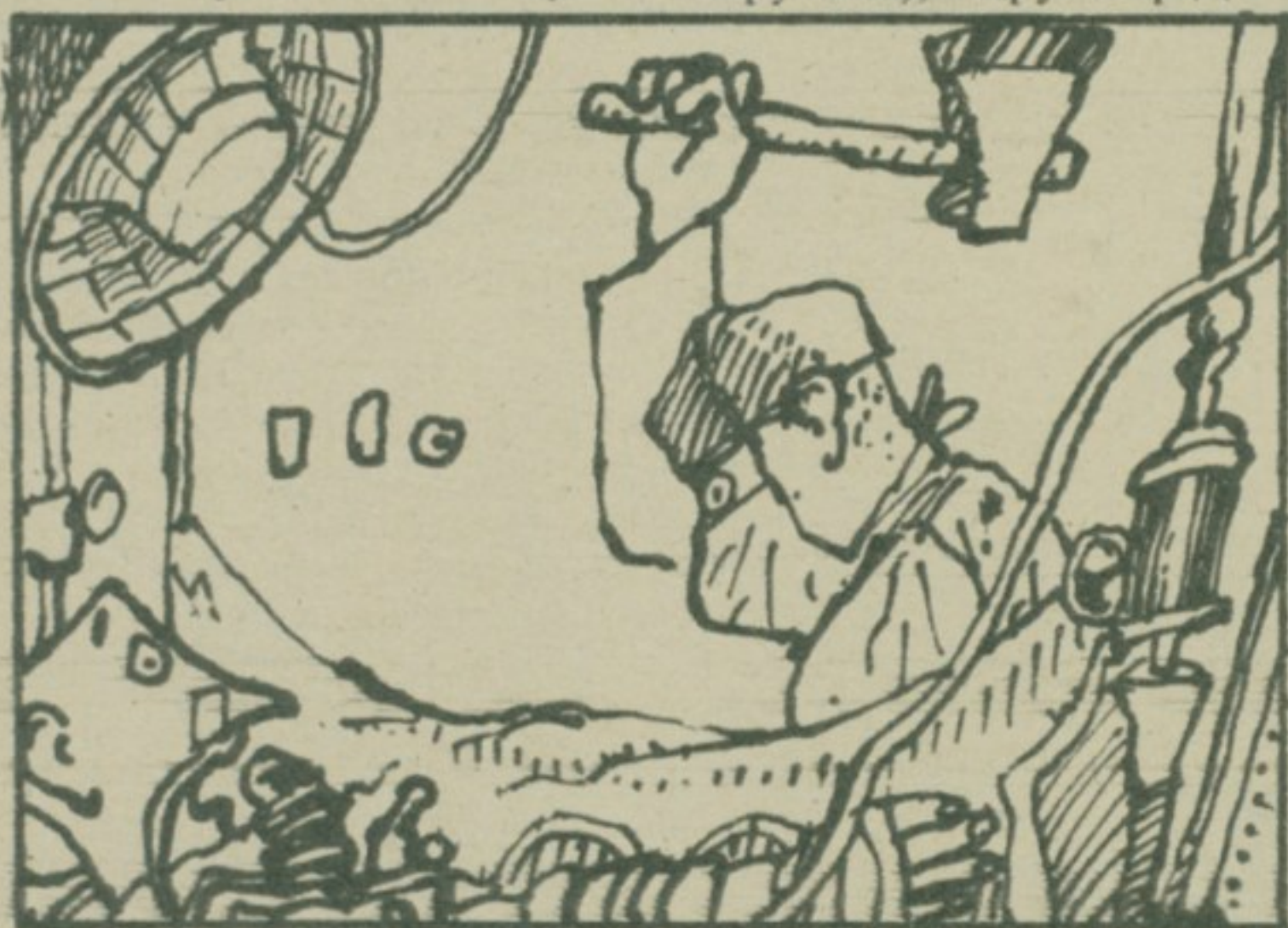

КАД ПРЕЗИМЕ САПЛИЋЕ ЗАНИМАЊЕ

Биће да пацијентима болнице „Добри самарићанин“ у калифорнијском граду Сан Хозеу није лако око срца када из звуч-

њој сличне поруке могу с времена на време да се чују у „Добром самарићанину“. Поред Мајкла Бучера (Касапина), у истој болници раде још два лекара чија презимена вероватно не пријају болесницима. Један се зове др Доналд Стиф (што ће рећи Укрупњени), а други др До-

ника до њих допре позив: „Молимо др Касапина да се хитно јави у операцио-ну салу“. Управо овакве и

налд Постхјумус (Постхумни). Нека презимена баш нису за нека занимања. ■

УРА! ПОЛОЖИЛА САМ!

Пошто је из прве положила возачки испит, Кармен Дегруса из Мексико Ситија закључила је да је то догађај који заслужује да се достојно прослави. У то име села је у кола и са новопеченом дозволом у ташни кренула у слављеничку вожњу кроз град.

Славље се овако завршило: два паркирана, шест аутомобила у покрету и изванредан број семафора, Кармен је што згужвала, што покосила. Када је судија за прекршаје све сабрао, испало је да девојка има да плати казну од шест милиона динара, а колико да јој ус-

крати прилику да сличан карамбол уприличи у скорој будућности, одузео јој је и дозволу на пет година. ■

ИСТОРИЈАТ ШООВЕ БРАДЕ

Једном је Џорџ Бернارد Шо, тада још петогодишњи дечак, дуго гледао како му се отац брије да би га на крају упитао:

— Татице, зашто се ти бријеш?

Татица је пар тренутака замишљено ћутао, а онда промумљао: „Доиста, зашто се, до врага, бријем?“ после чега је одлучно завитлао ножић за бријање кроз прозор.

Одлучност тате Шоа до те мере је задивила Џорџа Бернарда да је, чим је за то стасао, и сам почео да гаји једну од најчуднијих брада у земљи.

Ако су процене оних који су се тим позабавили тачне, Шо је до шездесет и пете године живота уштедео 3350 сати које би

иначе страшио у купатилу бакћући се са четкама, сапуном, пеном за бријање и осталим обавезним предметима и радњама. Све у свему, уштедео је сасвим довољно времена да напише бар једну драму.

Под условом да се не брије од петнаесте до шездесет пете, свако други уштедеће исти број сати: 3350. За то време љубитељи глатког лица, израчунали су статистичари, уклоне тачно 456 милиона длака. ■

ЗА СЛУЧАЈ ДА ГОРЕ НЕМА МЕСТА

Сваки град има неку своју муку. Некима муке задаје име. Једном граду у Аризони име је Идн, а то на енглеском значи рај. Биће због тога што нису сасвим сигурни да их горе, на небу, чека место у рају, многи би да се још

на земљи осигурају: тестаментима захтевају да их сахране у Рају (Идну).

Погребници града Раја су презадовољни јер им посао цвета. Муштерије пристижу из читаве земље. Остали житељи не деле њихово задовољство, а треба их и разумети: Рај већ сада има далеко више покојника него живих становника. ■

РУЖНЕ РЕЧИ МОЦАРТОВЕ

Нема сумње да је аустријски композитор Волфганг Амадеус Моцарт био један од највећих музичких стваралаца света. Судећи по једном извештају са последњег конгреса психијатара у Бечу, ван сваке је сумње још нешто: да је великан имао поган језик.

Није Моцарт крив. Бољка од које је боловао позната је у психијатрији као Туретов синдром, што ће рећи да је генијални музичар био подложен силовитим изливима простачког и скаредног говора.

Читава ствар обелодањено је на конгресу у Бечу дански психијатар Размус Фог из чијег исцрпног извештаја произилази да јадни Волфганг, све и да је хтео, једноставно није могао да се обузда: кад га је жеља спападала, безобразне речи текле су тако рећи саме од себе.

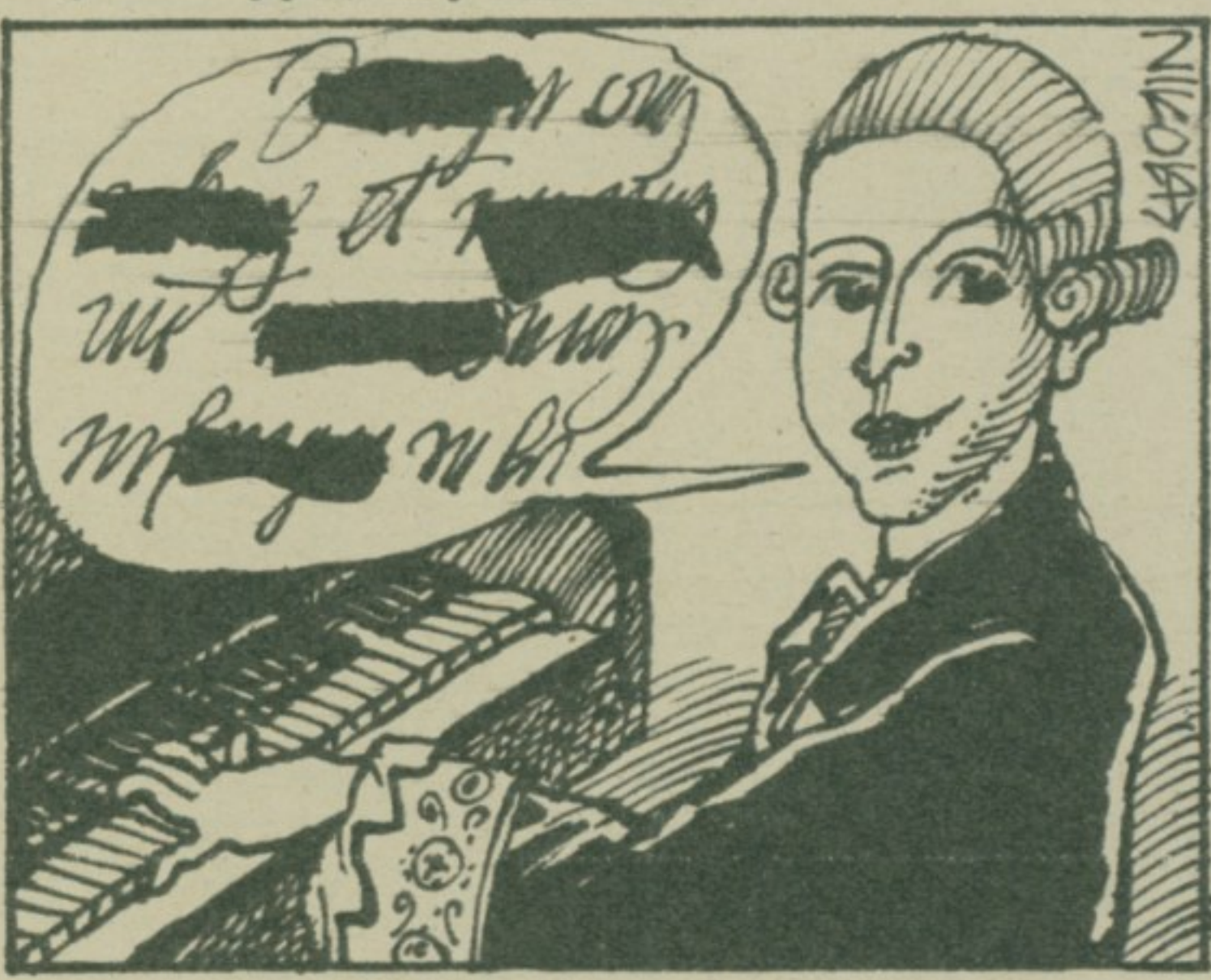
Фог је до својих закључака дошао на основу бројних писама које је композитор оставио. Мада су се увеле удовица, а нешто касније и њен други муж, својски потрудили да непристојна писма упростоје, модерна технологија омогућила је

да се прецртани делови одгонетну.

Писма су обично почињала сасвим пристојно, а онда би, изнебуха, Моцарт исписао читаве редове скаредности, обично везаних за људску анатомију. При том заиста није био у стању да размишља коме и шта пише. Фог је на конгресу прочитао љубавно писмо Моцарта некој његовој рођаци у коме

писао можда не баш исте, али зато, сасвим сигурно, поново просте речи.

Присила да ружно говори и пише није Моцарту пала с неба. Наследно ју је, тврди Фог, од своје мајке, а први симптоми морали су да се јаве већ негде између друге и петнаесте године, јер је то доба када се Туретов синдром по правилу испољава.

се налазило неколико редова речи од којих је госпођица, у најмању руку, морала да поцрвени.

Зашто онда, побогу, Моцарт није једноставно написао другу, пристојну верзију писама? Зато што тиме ништа не би постигао. Тачније, опет би ис-

Да ли је мука с непристојним речима утицала на Моцартове стваралачке моћи? Ни најмање. Незгодни обичај ишчезавао је кад год је уметник компоновао, свирао клавир или се, пак, предавао својој омиљеној разбистрици, билијару. ■

ЧЕТВОРИЦУ ИСТРАЖИВАЧА НА КРАЈЊЕМ СЕВЕРУ ЗАДЕСИЛА ЈЕ НЕСРЕЋА: ОСТАЛИ СУ БЕЗ ХРАНЕ И ГОРИВА, ДО НАЈБЛИЖЕГ НАСЕЉА БИЛО ЈЕ 500 КИЛОМЕТАРА, А НИ ТАМО ИХ НИКО НИЈЕ ОЧЕКИВАО ЗА МЕСЕЦ ДАНА

Већ дванаест сати Балушкин је пред собом гледао једно те исто – снежну степену. Промичу обале реке Тобаче, дрвеће, пршти ледена кора под гусеницама и снежна прашина полако се таложи у наборима цираде којом су покривене саонице са опремом прикачене за теренско возило. Иза његових леђа дугом возњом успавани чланови експедиције: огромни Бесиков испружених ногу, на његова леђа прислонио је главу грађевинац Дервјакин, док је Грозовој, звани „Златни“, дремао с главом међу коленима.

Балушкин је запалио цигарету и шибицом осветлио стакло за које је била заденута карта – њихов циљ је окружен: Унчан, ново налазиште злата – веома богато – рекли су геолози. Задатак им је да прокрче пут до Унчана и тамо се улогоре. На налазиште, високо у планинама, зими се сурвавају лавине и злато могу да испирају само три летња месеца. Њих четворица треба да припреме све за долазак екипе.

За возача Балушкина је то последње путовање пред пензију... Чим је примио телеграм, прекинуо је одмор у Сочију, прелетео десет хиљада километара

стално возио четвртм брзином; да остане будан.

Продрмао га је тресак леда. Ударио је главом у кров аутомобила и схватио: несрећа!

Возило се изврнуло на страну и брундало као рањена звер. Балушкин је грозничаво почео да повлачи мењач, притиска педале, али гусеничар ни да макне. Изашао је из кабине. Лева гусеница зарила се у лед, десна је заједно с делом каросерије потонула а од саоница су остали само мехурићи на површини. Заиста редак случај: налетели су на топао извор који је „појео“ ледену кору дебљу од метра и направио замку...

Спустили су наушњаке, подигли оковратнике, навукли рукавице јер на мразу испод 60 степени кожа истог часа трне и постаје неосетљива. Изгледало је да црна рупа испред њих нема дна. Шта да раде?

Бесиков је легао на топао дизел и опружио се по њему. Балушкин му је пребацио преко леђа гуњ. Обгрливши мотор рукама Бесиков је целим телом ловио топле ваздушне струје. Није ни видео кад је Грозовој запалио крај фитиља.

Одјекнула је експлозија. Копча је разнета и гусеничар је лако „испловио“ на површину леда. Саонице су потонуле, ништа се од њих није могло спасти. Остала им је само секира, пет канти нафте, нешто хране и то је све. Са тим нису могли да издрже месец дана на Унчану.

Треба да се врате – закључио је Балушкин. Већ је окретао возило кад га је тргао оштар глас Бесикова:

– Возићеш на Унчан! Нисам се ја ваљда узалуд купао!?

ЗАМКА

ЖИВОТ ЈЕ ПРИЧА – ПРИЧА ЈЕ ЖИВОТ

У

ЛЕДУ

и спустио се на крајњем североистоку земље. Чекало га је ново возило – гусеничар, погодно за висок снег, лед, брда, мочваре...

Заиста редак случај

Грозовој је жива легенда севера. Причало се да је он најсрећнији трагач за златом. Сате и сате, а понекад и читаве дане, лутао је леденим пространством и све то време пио само чај из чутурице окачене о појас. Осматрао је непривлачну околину да би изненада, без икаквог видљивог разлога, скренуо у страну. И готово никад није погрешно. Многе је то привукло да се пријаве за његове „помоћнике“, али нико није успео да открије тајну како Грозовој „види“ злато кроз дебелу ледену кору... Пре пола године повукао се у миран живот. Кад му је шеф експедиције Андреј Лузан телефонирао: „Недирнуто налазиште. Верујем да има више злата него што геолози кажу“, одмах је пристао да поново пође.

... Смрачило се. Тобача је остала лево, гусеничар је ушао у узано корито Пира. Кланац је кривудао, Балушкина је возило бацало час лево, час десно. Очи уморне од бескрајног треперења: жбуње, кржљаво дрвеће, опет жбуње. Тело је престало да осећа потресе. Мотор потмуло бруји. Балушкин је

Патент којим су санке биле „прикопчане“ испод воде је немогуће одвојити од гусеничара да би могли да наставе пут.

Балушкин је почео да псује... Грозовој је размишљао крај црног отвора. Тамо у саоницама под цирадом налази се сандук с експлозивом. Можда би могло...

– Морамо разнети копчу да бисмо одвојили санке.

Купање на – 60°C

До сандука су стигли доста брзо, али сад је требало причврстити штапин за копчу која се налазила дубоко под водом. Свима је било јасно да један од њих четворице мора у воду. Балушкин као возач отпада, Грозовој се већ поквасио валећи сандук. Ко од двојице преосталих? Дервјанкин је полако почео да скида гуњ, али Бесиков га је претекао: брзо се свукао, дограбио штапин и гурнуо руку у воду. Повукао је као опарен... Стиснуо је зубе, погледао у момке и скочио на главу. Изронио је после неколико секунди, фркнуо и поново у воду. Кад је завршио, три пара руку извукло га је напоље.

– Хаубу доле! Ставите га на мотор – викао је Грозовој.

– У праву си, стари – подржао га је Грозовој. – Имам пушке, биће дивљачи!

На последњим километрима до Унчана Бесиков је заменио уморног Балушкина и возио врло опрезно. Стрме стене кланца све су се више приближавале. Бесикову се чинило да ће се гусеничар заглавити између њих. Већ је хтео да буди другове кад је у даљини приметио нешто као тамну мрљу.

– Кућа на видику! – повикао је. Будили су се тешко, али кад су схватили сви су потрчали до врата да их ослободе од снега. Било је то мало парно купатило које су прошлог лета на Унчану подигли геолози. Истраживачи су се бацили на дрвене клупе где је ко стигао и истог часа утонули у сан.

Нећу пропасти!

Лузан је нервозно шетао по канцеларији. Зашто их већ нема? Морали су јуче да се врате. То је био крајњи рок. Шта се десило?

Врата су се отворила и ушао је двадесеттворогодишњи Тахов, најмлађи од свих возача.

– Ја сам спреман за Унчан – саопштио је шефу.

– Јеси ли полудео? – окренуо се Лузан према њему. – Сам на пут дуг петсто километра. А пута и нема.

– Прокрчила га је екипа – остао је Тахов упоран. – Не брините, вратићу се.

Тешка тишина снежне пустиње није се осећала у бараки истраживача. Само је уљаница цврчала, пуцкетала су дрва у пећи. Грозовој је седео на свеже истесаном трonoшцу и пришивао закрпе на крзнене панталоне, Дервјанкин је уз саму ватру оштрио тестеру, Балушкин је замишљен гледао у пламен док је Бесиков спавао.

Данас су завршили велики посао – бараку коју су градили цео месец, али су и појели две последње конзерве, скували последњи пакетич чаја и попушили последњу цигарету. Ако им нико не дође у помоћ, мораће пешице натраг до саоница да пробију лед, гњурају и извуку из воде намирнице и гориво...

Онда је у тишину која их је окружавала почео да се увлачи неки чудан звук. У почетку толико слаб да промрзле уши Балушкина нису одмах препознале шум мотора. Пробудио се Бесиков и почео да ослушкује. Више није било сумње: неко је долазио!

В. М. С.

ПИШЕ: А.ОНГАРО
ЦРТА: Н.РАТТ

СЕНКА
У АКЦИЈИ:

ТАЈАНСТВЕНА КУГЛА

14. ЈУЛ... ЛЕТЊА НОЋ НА АТЛАНТИКУ. ТЕРЕТНИ БРОД ХЕНРИ КОЈИ ПЛОВИ ИЗ ЈУЖНЕ АФРИКЕ ПРИБЛИЖАВА СЕ ТЕРИТОРИЈАМ НА САД...

ОВОГ ПУТА СТО ЗАИСТА ДУГО ПЛОВИЛИ?

ДОБРО БЕ НАМ ДОБИ ПЛАО ОДТОРА?

ХЕЈ, ЦОНЕ, СУТРА СТО КОД КУБЕТ

ТИ ДА, А ЈА ИДЕМ ЗА НЕБРАСКУ?

ИЗНЕНАДНИ ДРХТАЈ ЗАХВАТИО ЈЕ БРОД...

И ТАДА

ДАЈТЕ МИ ГЛАВНОГ СТРОЈАРА? ШТА СЕ ТО ДЕШАВА?

НИШТА НЕ СХВАТАМ...

МАШИНЕ СУ ИЗ НЕПОЗНАТОГ РАЗЛОГА ОДЈЕДНОМ СТАЛЕ?

КАО ДА ЈЕ НЕКА ОГРОМНА РУКА ЗАДРЖАЛА БРОД?

ПОГЛЕДАЈТЕ ТАМО?

ИСПОД ПОВРШИНЕ ПОЈАВИЛА СЕ ЈАКА СВЕТЛОСТ, А ЗАТИМ ЈЕ ИЗРОНИЛА НЕОБИЧНА КУГЛА...

ЗНАЧИ, ОНЕ ПРИЧЕ СУ ИСТИНИТЕ?

НЕКО СЕ ПОЈАВЉУЈЕ...

БИЛА ЈЕ ТО МАЛА НЕЗГРАПНА ФИГУРА...

ПОСАДО ХЕНРИЈА? ЈА САМ ОСКАР, СИН ВЕЛИКОГ АДМИРАЛА? НЕ ОПИРИТЕ СЕ ПОЗИТИВНОЋА ДИТА КАД СЕ УКРЧАЈУ?

ЗАНИМА НАС ЈЕДИНО ТОВАР СРЕБРА? АКО СЕ ВИДЕТЕ ОПИРАЈЛИ, ПОТОПИЋЕМО ВАС?

ПРОКЛЕТА БАНДО... ООХ!

Б3333

Б3333

УПОЗОРИО САМ ВАС, АЛИ ВАШЕГ КАПЕТАНА ТО НИЈЕ БИЛО ДОВОЉНО? ЗАТО ВАМ ШАЉЕМО НЕКОГ...

ПРЕМА БРОДУ СЕ ПРУЖИО МОСТ...

ГРУПА ТОРНАРА-РОБОТА УПУТИЛА СЕ НА БРОД...

РАДИО-ДИРИГОВАНИ РОБОТИ...

И, БРОД ЈЕ УБРЗО БИО ЗАПОСЕДНУТ...

ТАЈАНСТВЕНА КУРЈА УСКОРО ЈЕ НЕСТАЛА У ДУБИНАМА МОРА...

БРЗО, МОТЦИ! А ВИ НА БРОДУ БУДИТЕ МИРНИ, ИЛИ ЋЕ ДА РАДЕ МИТРАЉЕЗИ!

ВИТИЈАЈТЕ СЕ, ХИТНО ЈАВИ У САН ФРАНЦИСКО ШТА СЕ ДОГОДИЛО. А ЈА ЋУ СУТРА ПОДНЕТИ ИЗВЕШТАЈ!

ДВА ДАНА КАСНИЈЕ У КАНЦЕЛАРИЈИ ЗАПОВЕДНИКА ТРГОВАЧКЕ ТОРНАРИЦЕ БРАЈАНА...

ОВО ЈЕ ПЕТНАЕСТИ БРОД КОЈИ ЈЕ ОПЉАЧКАН НА ИСТИ НАЧИН И ЈОШ НИШТА НИЈЕ ПРЕДУЗЕТО ДА СЕ ТО СПРЕЧИ!

ЈА ЋУ НЕШТО ПОКУШАТИ, ГОСПОДИНЕ БРАЈАН!

ЈА САМ СЕНКА! СИГУРНО СТЕ ЧУЛИ ЗА МЕНЕ...

А КО СТЕ ВИ?

ДА, ЧУО
САМ? ВИ
СТЕ УНИШ-
ТИЛИ
ГЕНЕРА-
ЛОВУ
БАНДУ?
ШТА САД
СТЕРАТЕ?

ДОШАО САМ ДА ВАМ
ПОНУДИМ СВОЈУ ПО-
МОЋ?

МОЈ УСЛОВ
ЈЕ ДА МЕ ПОЛИ-
ЦИЈА ОСТАВИ НА
МИРУ...

МИСЛИМ
ДА БЕ
ТО ЗА
СВЕ
НАС
БИТИ
НАЈБО-
ЉЕ...

НИСАМ НИ САЊАО
ДА БУ ТОРАТИ ДА
ПРИХВАТИМ
ВАШУ ПОМОЋ...

АЛИ, ДРУГО МИ НЕ ПРЕ-
ОСТАЈЕ? ЗНАЧИ, БЕЗ ПОЛИ-
ЦИЈЕ...

ЕВО
ВАМ
ОВО...

МОЈ РАДИО? ЈАВЉАЈТЕ МИ ПО-
ЛОЖАЈ ВРОДОВА КОЈИ НОСЕ ЗА-
НИМЉИВ ТЕРЕТ?

ДОБРО? АЛИ,
КУДА БЕТЕ?

ТАМО ОДАКЛЕ САМ
ДОШАО? ДОВИДЕЊА?

ДО
ВИДЕ-
ЊА?

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ СЕНКА ЈЕ ВЕК
БИО НА СУСЕДНОМ КРОВУ...

БРАЋА
СЕ?

КАКО ЈЕ БИЛО,
ПРИЈАТЕЉУ?

БРАЋАН СЕ СЛОЖИО?
ИДЕМО КУБИ?

НАРАВНО, САМО ШТО
САД СЕБЕ НАЗИВА
АДМИРАЛ?

ЈЕДНО
ПИКЕ, ПА
НА СПАВА-
ЊЕ?

НИШТА
ОД ТОГА?
ИМАШ
РАДИО-
ПОЗИВ?

ПРИЈАТЕЉИ СУ УСКОРО СТИГЛИ У ЈЕДНУ УСАМ-
ЉЕНУ ВИПУ НЕДАЛЕКО ОД САН ФРАНЦИСКА...

БИО ЈЕ ТО ПОЗИВ ЗАПОВЕДНИКА
БРАЈАНА ...

БРАЈАН ЗОВЕ
СЕНКУ ... ЧУЈЕТЕ
ЛИ МЕ?

ДА, КОМАНДАНТЕ? ШТА
СЕ ДЕСИЛО?

УПРАВО
СТО УХВА-
ТИЛИ
С.О.С.
ИНДИЈСКОГ
БРОДА
ОХИВА?

СТРОЈАР ЈЕ ЈАВИО
ДА СУ МАШИНЕ ИЗНЕНА-
ДА СТАЛЕ, А ОНДА СЕ БЕЗА
ПРЕКИНУЛА?

ДАЈТЕ
МОЈ ПРИ-
ЈАТЕЉУ
ТАЧАН
ПОЛОЖАЈ,
ДОК ЈА
ПРИПРЕТИМ
АВИОН?

ВУ, УЗМИ СВЕ МОГУЋЕ
ПОДАТКЕ! НЕ СТЕМО ГИ
БИТИ НИ ЧАСА!

НЕ БРИНИ,
ИДЕШ И ТИ, ЛОР-
НА?

БРЖЕ, ВУ,
ИНАЧЕ ТАМО
НИКОР НЕБЕ-
МО НАБИ?

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ СЕНКИН АВИОН СЕ
УЗЛЕТЕО ...

БАНГ!

ИМАШ ЛИ ТАЧАН
ПОЛОЖАЈ?

ДА, СЕВЕРОЗА-
ПАД 85 МИЉА ОД
ОБАЛЕ?

ИСТОГ ТРЕ-
НУТКА ...

ПОСАДО ОХИВЕ?
НЕ ПУЖАЈТЕ ОД-
ПОР, САМО СЛЕДИТЕ
НАША УПУТСТВА И
НЕБЕ БИТИ ПРОБ-
ЛЕМА ...

МАЛО ЗА-
ТИМ ...

ПОГЛЕ-
ДАЈ ОНУ
СВЕТ-
ЛОСТ, ВУ?

ИДЕМО ДА
ВИДИМО ...

ПРИБЛИЖА-
ВА НАМ СЕ
НЕКИ АВИОН?
ОБОРИТЕ
ГА!

ТАЈАНСТВЕНА КУПОЛА ОТВО-
РИЛА ЈЕ ВАТРУ...

БАААМ!
БАААМ!

ОДГО-
ВОРИ
НА
ВАТ-
РУ,
ВУ!

ПОКУШАО ДА
УНИШТИШ
ОНАЈ ФАР...

РУНТ!
РУНТ!

РУНТ!
РУНТ!

ЈОШ ГА НИС-
ТЕ ОБОРИ-
ЛИ?! ШТА
ЧЕКАТЕ?!

ЕХ?

ПИП!

УДЕСИЛИ
СУ НАС,
ВУ!

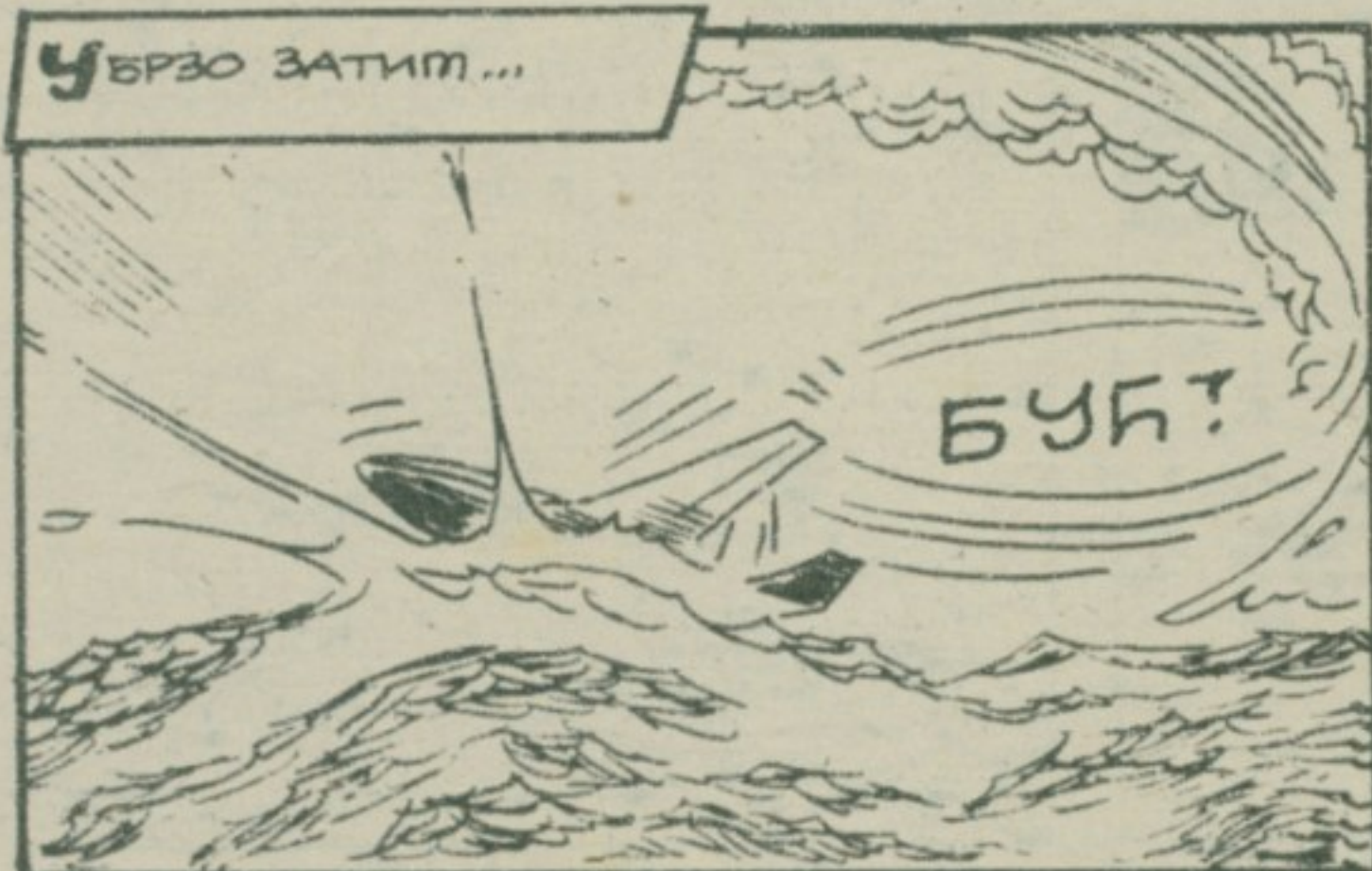
МОЖЕШ
ЛИ ОДРЖА-
ТИ КОН-
ТРОЛУ?

БЕНР?
БЕНР!

БАМ!

НЕ! ВАЖИ
ЧАМАН У
МОРЕ... МО-
ТОР ЈЕ ПО-
РОБЕН...

УБРЗО ЗАТИМ...

БУН!

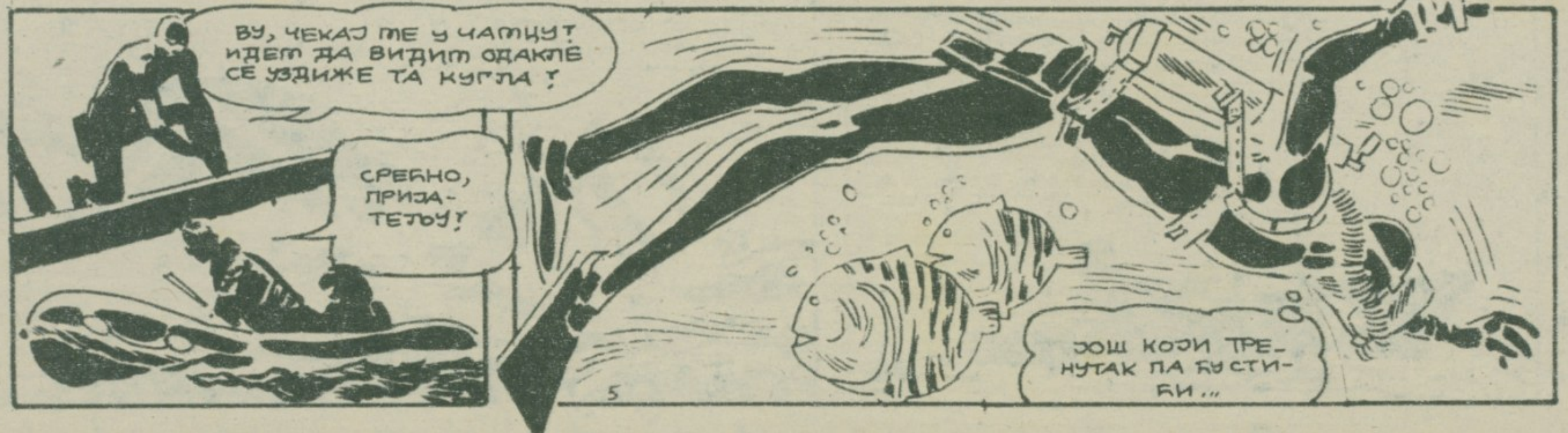

АВИОН ЈЕ ОБО-
РЕН, АЛИ ПИЛОТ
ЈЕ ЖИВ!

ПОНОВО
БЕ ПУКАТИ?

ЕВО
МЕ...

ВУ, ЧЕКАЈ МЕ У ЧАМЦУ!
ИДЕМ ДА ВИДИМ ОДАКЛЕ
СЕ УЗДИЖЕ ТА КУГЛА!

СРЕДНО,
ПРИЗ-
ТЕЉУ!

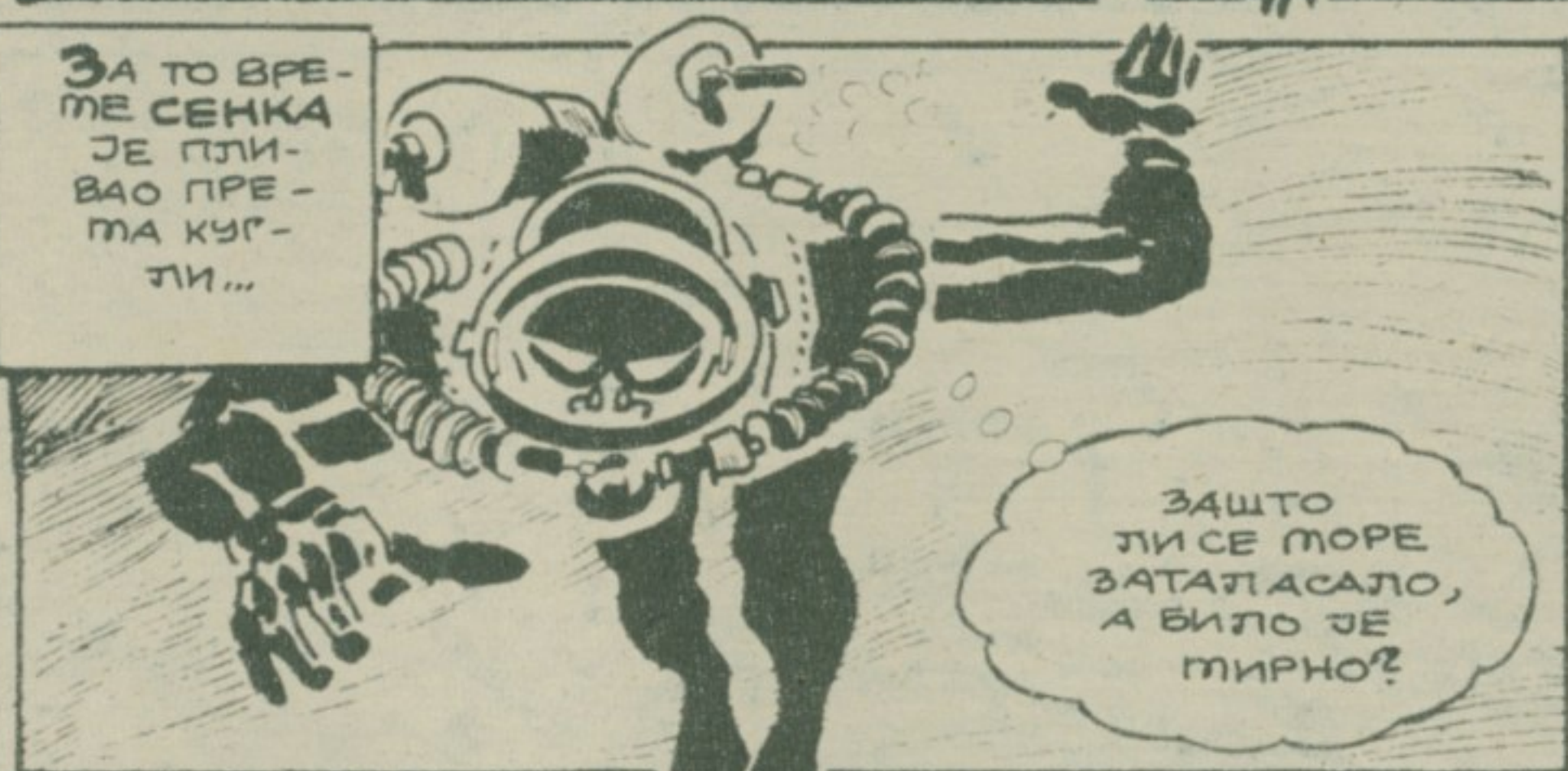
ЈОШ КОЈИ ТРЕ-
НУТАК ПА БУСТИ-
БИ...

ПРЕТРАЖУЈУ ВОДУ... МОРА-
МО ДА ЗАРОНИМО...

ПУЦАЈУ...
НА ВРЕМЕ
СТО СЕ СКЛО-
НИЛИ...

ЗА ТО ВРЕ-
МЕ СЕНКА
ЈЕ ПЛИ-
ВАО ПРЕ-
МА КУГ-
ЛИ...

ЗАШТО
ЛИ СЕ МОРЕ
ЗАПАЛАСАЛО,
А БИЛО ЈЕ
МИРНО?

ЗАБОГА...
ВОДА ПОЧИЊЕ
ДА СЕ ГРЕЈЕ...
ГДЕ ЛИ ЈЕ САД
ТА КУГЛА?

УХ, КАО ДА САМ У
ВРЕЛОМ КАЗАНУ... ШТО
ПРЕ МОРАМ НАПОЉЕ...

КАД ЈЕ СЕНКА ИЗРОНИО...

ВУ?

ШИШ-ШИШ?

ШШШ?

ШШШШ?

ШШШ?

ДОВЕДИ ГА, ЛОР-
НА... НИЈЕ ДА-
ЛЕКО...

КАКО ТИ
ЈЕ, ПИ-
ТЕР?

МИСЛИО САМ ДА
ЋУ УПРЕТИ СКУ-
ВАН? ЈЕСИ ЛИ
ТУ?

КУГЛА ЈЕ НЕС-
ТАЈА? САМО
ЈЕ БРОД ТУ?

ХЕЈ, ВИ НА
БРОДУ? ЧУЈЕ-
ТЕ ЛИ МЕ??

НИКО НЕ ОДГОВАРА?
ШТА ЛИ СЕ ДЕСИ-
ЛО?

ЧИНИ МИ СЕ ДА СЕ
ВОДА ОХЛАДИЛА?

ХЕЈ,
ИТА ЛИ
КОГА?

ПОПЕЉУ СЕ НА
ПАЛУБУ, ВУ?

ЕВО,
СПУСТИ-
ЋУ ВАМ
ЈЕДАН
ЧА-
ПАЦ...

ПЕЊИТЕ
СЕ,
ПОЛА-
КО!

ДА ПОГЛЕДАМО БРОД-
СКИ ДНЕВНИК... ЧУЈЕШ
ЛИ НЕШТО?

ДА,
РАДИО!
ДАЈЕ
СИР-
НАЈ!

...ТУРЕОБРОД ЕЛИОТ
САД ... БЛОКИРАНИ
СТО СТО МИЉА СЕВЕ-
РОИСТОЧНО ОД ОБАЛЕ...
НЕКА ЧУДНА КУРЛА,
ОТВОРИЛА ЈЕ ВАТ-
РУ...

МАЛО ЗАТИМ СВЕ ТРОЈЕ СУ БИЛИ
НА ПАЛУБИ...

НИГДЕ НИКОГ!
КАО ДА ЈЕ ПО-
САДА ИШЧЕЗЛА!
ДА ВИДИ-
МО...

БЗЗЗЗЗ!

ЗАБО-
ГА!

КАКО ЈЕ МОГУЋЕ ДА ЈЕ
КУРЛА ВЕО ДВАДЕСЕТ МИ-
ЉА ДАЛЕКО ОДАВДЕ И
ДА ЈЕ НАПАЛА ДРУГИ
БРОД?!

УЗЕЋЕМО
С БРОДА ЈЕДАН
ЧАПАЦ? МОЖ-
ДА БЕМО СТИ-
БИ НА ВРЕМЕ...

МАЛО ЗАТИМ...

ВУ, ЕЛИОТ ЈЕ
ОГРОМАН БРОД! ОПЕ-
РАЦИЈА МОРА ПОТРАЖА-
ТИ ДУЖЕ, ПА БЕМО,
МОЖДА, СТИБИ...

ЧИТАВ САТ ЧАПАЦ ЈЕ СЕКАО
ТИРНО МОРЕ...

ОДЈЕДНОМ...

ГЛЕДАЈ,
ПИТЕР!

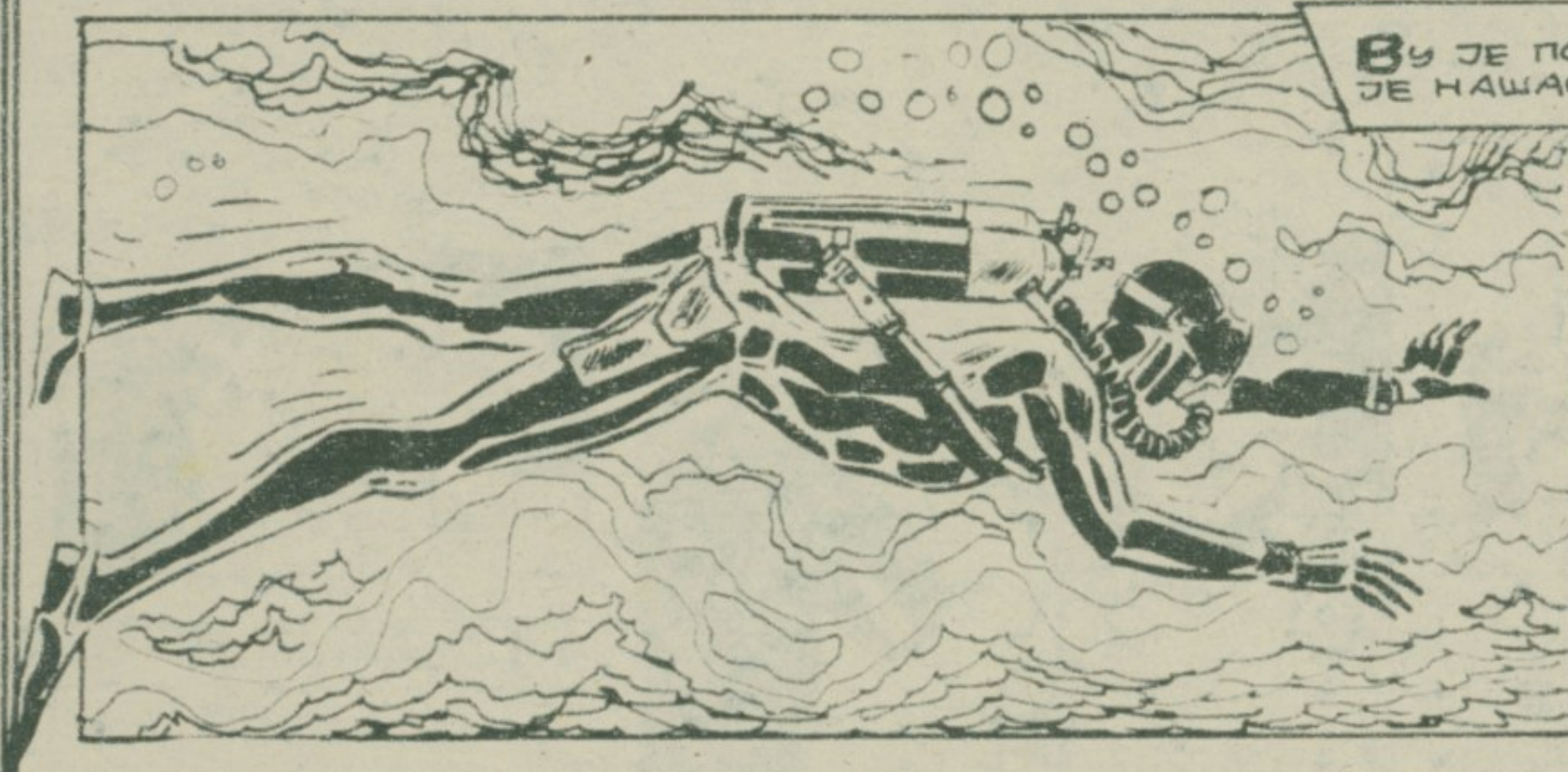

БИЛА ЈЕ ТО ВЕО ПОЗНАТА СВЕТОСТ
КУРЛЕ...

ЗАРОНИ-
ЋУ?

ТИ СИ БАШ
РЕШИО ДА
СЕ СКУВАШ?!

СЕНКА СЕ ПРИБЛИЖИО ТА-
ЖАНСТВЕНОЈ КУГЛИ...

САМО ДА МЕ НЕ ОТ-
КРИЈУ И НЕ ПРИМЕНЕ
НЕКИ ОД ОНИХ ПАКЛЕ-
НИХ ТРИКОВА...

МАГНЕТНА ПОЛУГА
СЛУЖИ ЗА БЛОКИРАЊЕ
БРОДА, А КУГЛА ЗА КОН-
ТРОЛУ ОДОЗГО И ДРЖАЊЕ
МОСТА КА ПАЛУБИ БРО-
ДА...

СЕНКА ЈЕ ОДЈЕДНОМ ПРИМЕТИО ОГ-
РОМАН ОКРУГЛИ ПРОЗОР...

ОВАКО НЕШТО МОЖНО
ЈОШ НИСАМ ВИДЕО...

У ОГРОМНОЈ КОГЛИ БИО ЈЕ СМЕШТЕН ПРАВИ
МЕТАЛНИ ГРАД...

ОБАВЕСТИ АДМИРАЛА ДА ЈЕ
СТРАНО ТЕЛО ДОТАКЛО КУГЛУ И
ПОШАЉИ НЕКОГ
НАПОЉЕ ДА
ИСПИТА
СТВАР?

РАЗУМЕШ,
КАПЕ-
ТАНЕ?

ВЕРОВАТ-
НО ЈЕ АЖ-
КУЛА... А
МОЖДА ЈЕ
И ЧОВЕК...

ВИДЕО САМ ДОСТА...
БОЉЕ ДА СЕ УДА-
ЉИМ...

ТОГ ТРЕНУТКА ДВА ЗА-
СТРАШУЈУЋА БИГА ИЗАШЛИ
СУ ИЗ КУГЛЕ...

БИЛЕ СУ ТО РАДИО-АЖ-
КУЛЕ КОЈЕ СУ ТРАЖИЛЕ
УЉЕЗА...

ОШТРА СВЕТЛОСТ ИЗ ЊИХОВИХ ОЧИЈУ ПРОС-
ТО ЈЕ ПАРАЛА МРАЧНУ ВОДУ...

УЖАС... ОТКРИЛИ СУ МЕ...

ОДЈЕДНОМ, ДВА ЧУДОВИШТА СУ
ЈУРНУЛА НА СЕНКУ...

ТО
СУ
РАДИО-
ДИРИ-
ГОВАНЕ
АЖУ-
ЛЕ...

МОРАТ ИХ ДЕЗИНТЕГРА-
ЦИОНИМ ЗРАКОМ ПОГОДИТИ
У ВИТАЛНИ ЦЕНТАР...

АПРАТ ЗА ПРИ-
МАЊЕ ИМПУЛСА
СИГУРНО ЈЕ ИЗА
ОЧИЈУ...

ЗА ТО ВРЕМЕ, У КУРЛИ...

ЈЕДНА АЖУЛА ЈЕ УНИШТЕНА!
ТРЕБА ХИТНО ПОСПАТИ
ЉУДЕ-ЖАБЕ...

У РЕДУ,
ШЕФЕ!

КЛАНГ!

ЗРАК ЈЕ ПОГОДИО
ЈЕДНО ОД ЧУДО-
ВИШТА...

МАЛО ЗАТИМ ЉУДИ-ЖА-
БЕ ИЗИШЛИ СУ ИЗ КУРЛЕ...

ОВОГ ПУТА НИСУ
РОБОТИ, ВЕК ЉУДИ!
КАД БИХ МОГАО ДА УХ-
ВАТИМ ЈЕДНОГ... ГЛЕ,
РАЗДВАЈАЈУ СЕ...

ИМАМ СРЕБЕ...

ТРЕНУТАК КАСНИ-
ЈЕ СЕНКА СЕ БАЦИО
НА ЈЕДНОГ...

... СНАЖНО ГА ЈЕ ПОВУКАО И ...

НЕ ВРЕДИ ТИ
НИШТА... САД СИ
МОЈ...

... ОНДА СЕ ЖУРНО УПУ-
ТИО КА ПОВРШИНИ ВУ-
КУГИ ЗАРОВЉЕНИКА ...

ЗА ТО ВРЕМЕ ...

ОПЕРАЦИЈА ЈЕ ЗА-
ВРШЕНА, УБИТЕ БРЗО
У КУГЛУ!

АДМИРАЛЕ, ОПЕРАЦИЈА ЈЕ ЗАВРШЕНА, АЛИ
ЧЕТВОРИНА ЉУДИ-ЖАБА СЕ НИЈЕ
ВРАТИЛА! НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ?

АКО СЕ НЕ ПОЈА-
ВЕ КРОЗ ДЕСЕТ
МИНУТА, ПОЗО-
ВИТЕ ИХ!

НА ЕКРАНУ СЕ ПОЈАВИО ЛИК ТАЈАНС-
ТВЕНОГ КОМАНДАНТА ...

ЧАК АКО НАС НЕКО И
ШПИЈУНИРА, НЕ МОЖЕ
НАМ НИШТА! КРЕЉЕМО
КРОЗ ДЕСЕТ МИНУТА!

СЕНКА ЈЕ УСПЕО ДА СЕ УКРЧА У
ЧАПАЈ ...

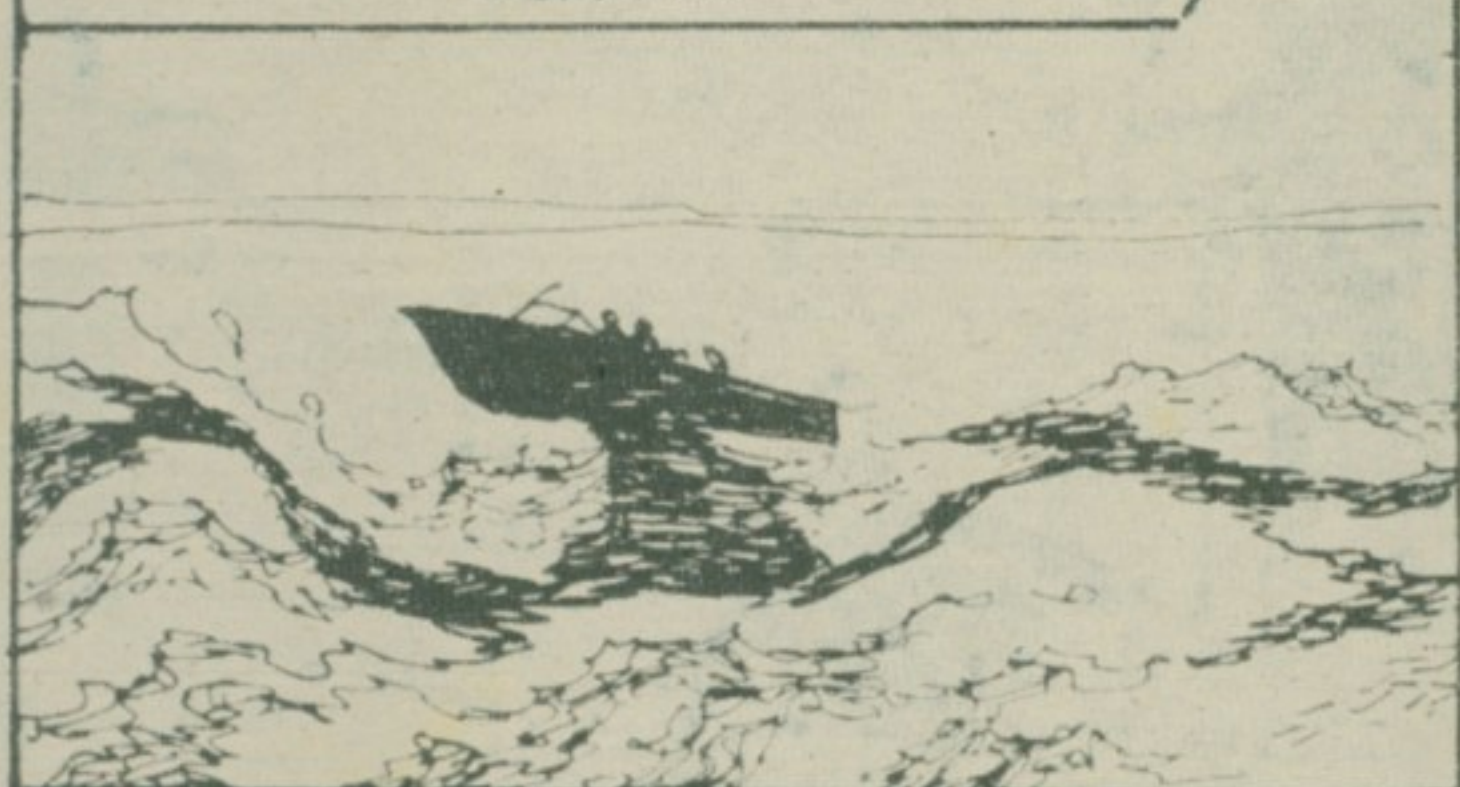
УХВАТИО
САМ ЈЕДНОГ!

ШТА МУ ЈЕ?
НИСИ ГА, ВАЉ-
ДА УБИО?

НЕ! САМО САМ ГА ОНЕСВЕС-
ТИО! ВОДИМО ГА КУЖИ!
МОЖДА ЋЕ НАМ КОРИС-
ТИТИ!

УСКОРО ЈЕ ЧАПАЈ ЈУРИО КА
ОБАТИ ...

ЗА ТО ВРЕМЕ ПРЕОСТАЛИ ЉУДИ-
ЖАБЕ СУ СЕ ВРАТИЛИ У КУГЛУ ...

ПИТ СЕ НИЈЕ ВРАТИО?

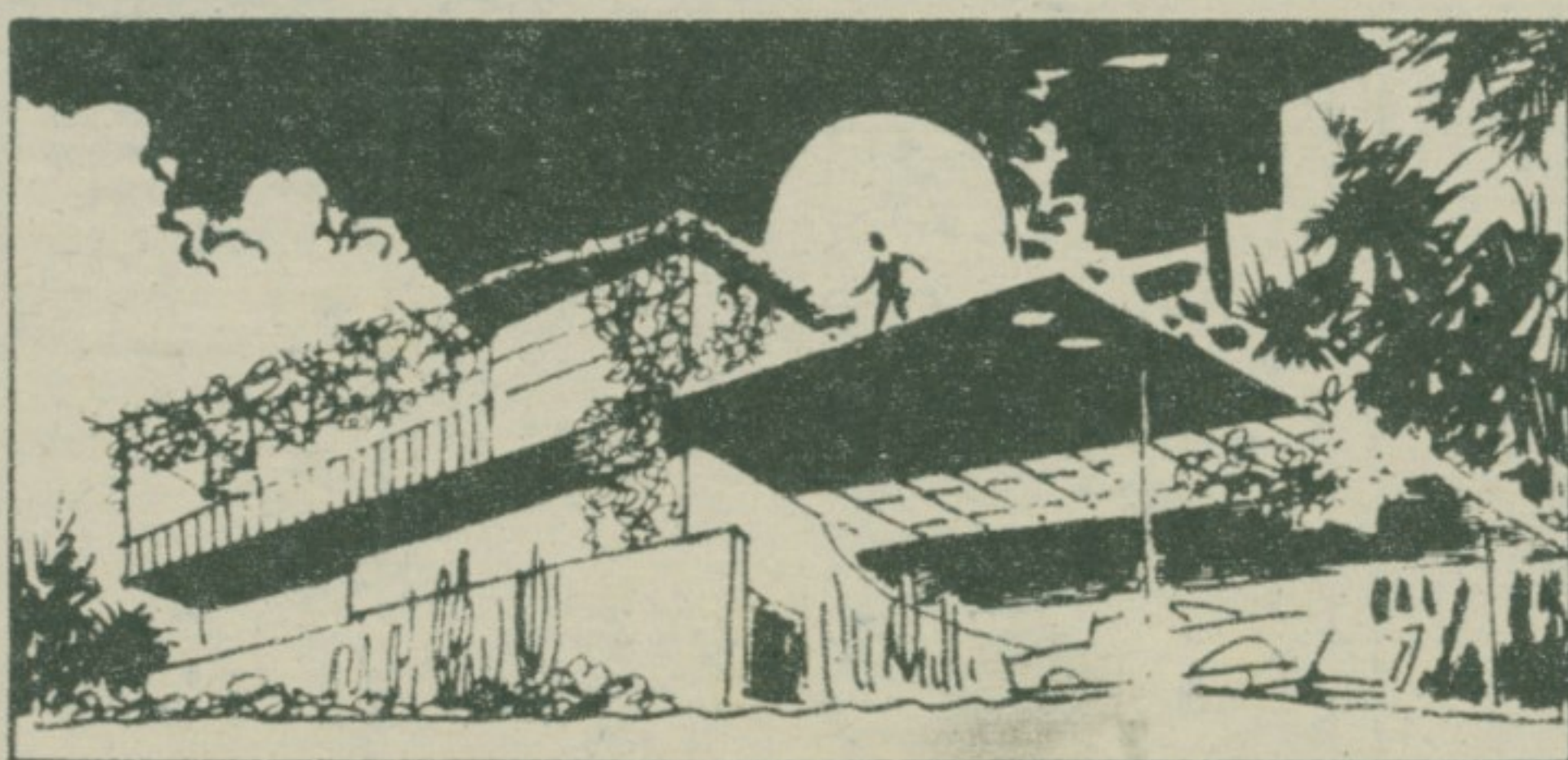
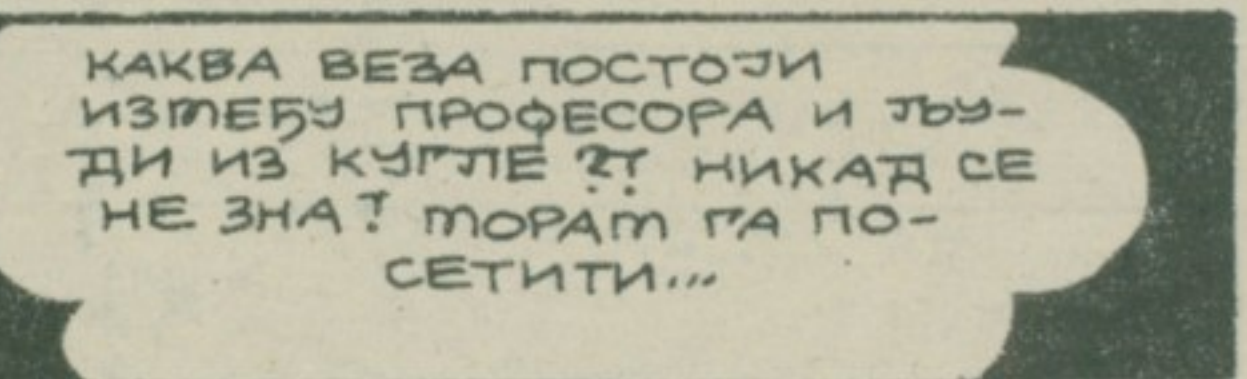
НЕ, НИСТО ГА ВИ-
ДЕЛИ! ЗАР НИЈЕ БИО
У ВАШОЈ ГРУПИ?

ЈЕСТЕ! МИСЛИЛИ
СМО ДА ЈЕ ОТИШАО
ПРЕ НАС!

НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ! ЈЕ-
ДАН РАДИО-ИСПИТИВАЧ
ЈЕ УНИШ-
ТЕН!

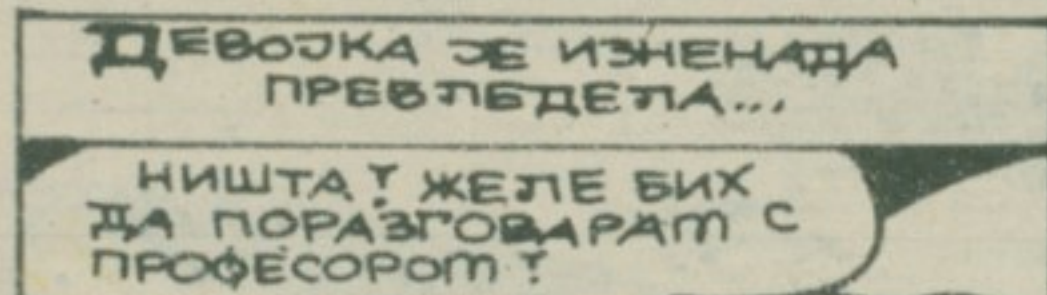

ТРЕБА РА-
ПОРТИРА-
ТИ АДМИ-
РАЛУ!

КАД СИ СЕ ВРАТИО, УЗАЧЕ?

ДЕВОЈКА ЈЕ ИЗНЕНАДА ПРЕВЛЕДЕЛА...

НИШТА? ЖЕЛЕ БИХ ДА ПОРАЗГОВАРАМ С ПРОФЕСОРОМ?

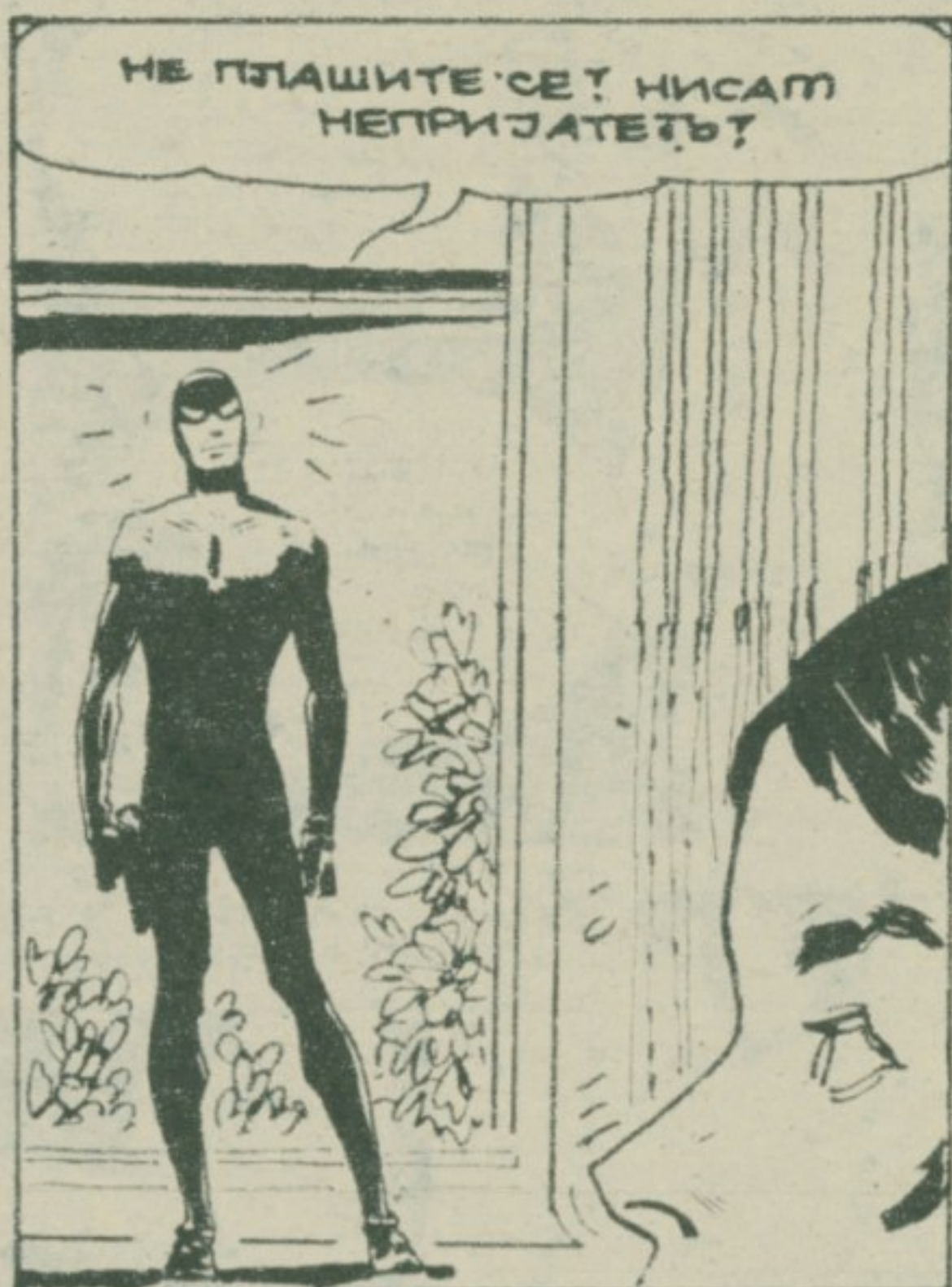

ОН ЈЕ ТРЕНУТНО НА КОНГРЕСУ У ЕВРОПИ?

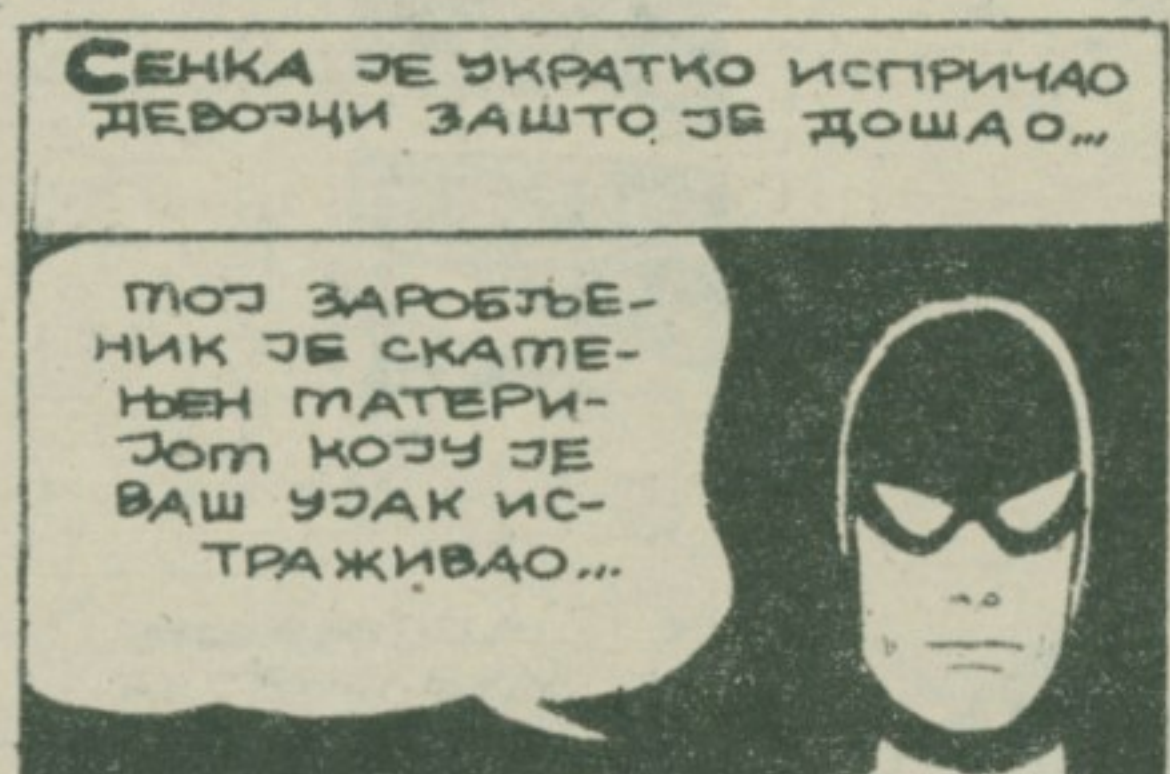

МИСЛИТЕ ДА ЈЕ ТО ПОГУКЕ?

НАРАВНО! А И ВИ, ИЗГЛЕДА, ИМАТЕ НЕКОГ НА УМУ...

НЕ ПЛАШИТЕ СЕ? НИСАМ НЕПРИЈАТЕЉ?

СЕНКА ЈЕ УКРАТКО ИСПРИЧАО ДЕВОЈЦИ ЗАШТО ЈЕ ДОШАО...

МОЈ ЗАРОБЉЕНИК ЈЕ СКАМЕЊЕН МАТЕРИЈОМ КОЈУ ЈЕ ВАШ УЗАК ИСТРАЖИВАО...

ВИ... ВИ СТЕ СЕНКА? ШТА СТЕ ХТЕЛИ ОД МЕНЕ?

СТЕШНО ЈЕ АКО МИСЛИТЕ ДА ЈЕ МОЈ УЗАК ТУ СТВАР ДАО НЕКОЈ БАНДИ?

НЕ МИСЛИМ! НЕКО ЈУ ЈЕ МОГАО УКРАСТИ...

НЕ... НЕ... ТАКО САМ ЗВУЊЕНА...

НЕ БОЈТЕ СЕ! РЕЧИТЕ, ШТА СТЕ ПОМИСЛИЛИ?

ПА, ЕТО... МОЈ УЗАК ЈЕ ДОСКОРА ИМАО СЕКРЕТАРА, ДОКТОРА КЕЛИЈА... БИЛИ СТО ВЕРЕНИ... ВОЛЕЛА САМ ГА...

ОНДА СЕ ОДЈЕДНОМ ПРОМЕНИО... ПРОПИО... ПОСТАО ГРУБ? ПРЕКИНУЛА САМ ЗАРУКЕ, А ОН ЈЕ ОТИШАО? НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЈЕ ОН ТО УЧИНИО...

ГДЕ ЈЕ ВАШ УЗАК ДРЖАО СВОЈ ИЗМТ?

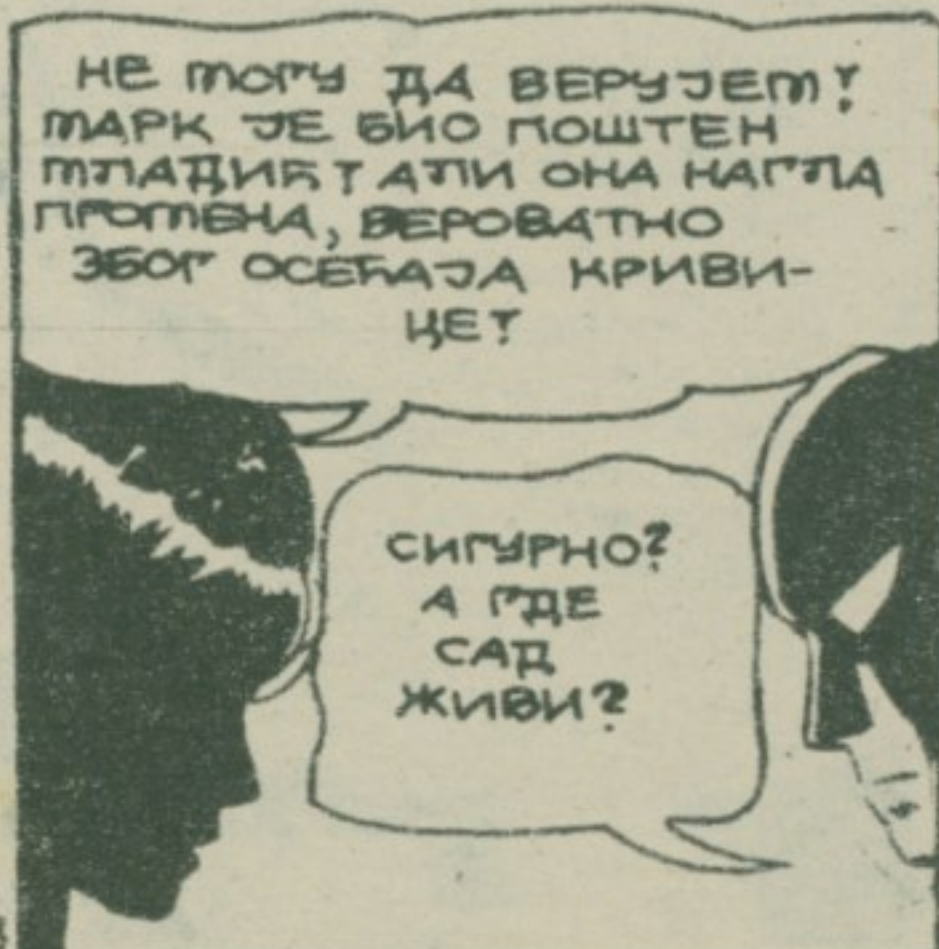

У СВОЈОМ КАБИНЕТУ? ПОСТЕРА ЈЕ УНИШТИО? КАЖЕ ДА НИЧЕМУ НЕ СЛАЖИ...

ЈЕДИНО КРИМИНАЛЦИМА... И ЗАТО БОЉЕ ДА НЕ ПОСТОЈИ?

АЛИ, КЕЛИ ЈЕ МОГАО И ПРЕ ТОГА ДА СНИТИ ФОРТУЛУ...

НЕ МОГУ ДА ВЕРУЈЕМ! МАРК ЈЕ БИО ПОШТЕН ПЛАЊИГ? АЛИ ОНА НАГЛА ПРОМЕНА, ВЕРОВАТНО ЗБОГ ОСЕЋАЈА КРИВИЦЕ?

СИГУРНО? А ГДЕ САД ЖИВИ?

АДМИРАЛ ЈЕ СПУСТИО РОБОТА НА
ЗЕМЉУ...

ТИ МЕ НИКАД НИ-
СИ РАЗОЧАРАО,
ОСКАРЕ!

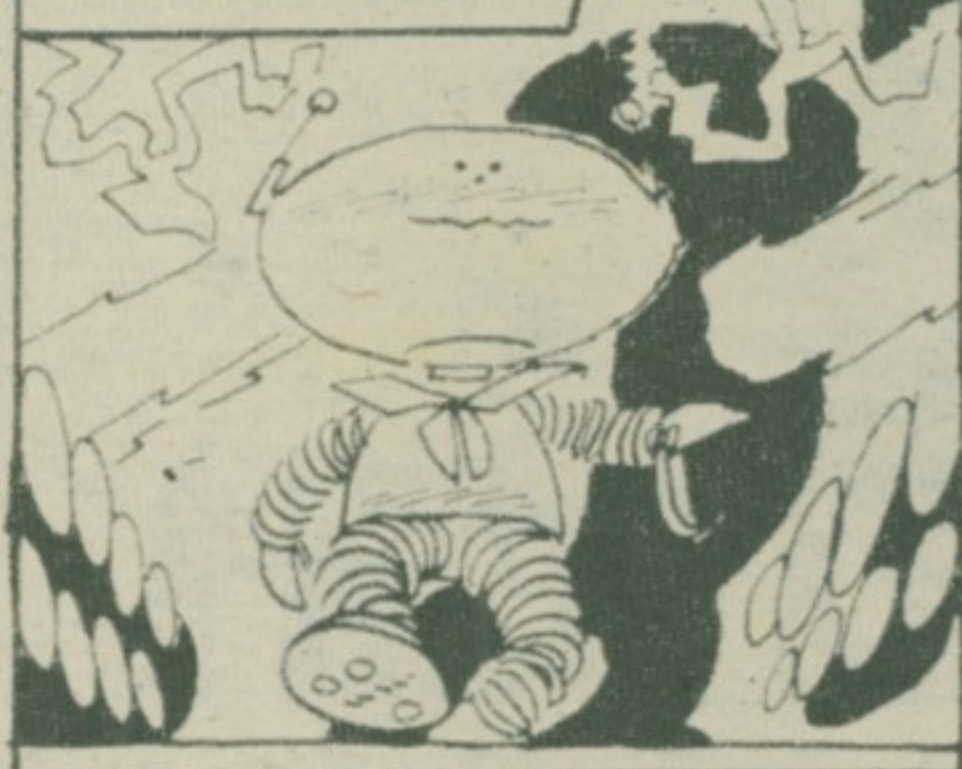

... ОНДА ЈЕ ПОЧЕО ДА РУ-
КУЈЕ РАДИО-КОМАНДА-
МА...

НАБИ СЕНКИНУ
КУЉУ И УНИШТИ
СВЕ КОЈЕ ТАМО
НАБЕШ!

ПОД АДМИРА-
ЛОВИМ РУКО-
ВОДСТВОМ, ОС-
КАР СЕ ПРИПРЕ-
МАО ДА ИЗВР-
ШИ ПОВЕРЕН
ЗАДАТАК...

УСКОРО СЕ ИЗ КУЉЕ ВИНАО
ТАЈИ АВИОН...

... И УПУТИО ПРЕМА ОБАЛИ...

... КА КУЉИ ИЗ КО-
ЈЕ СУ СТИЗАЛИ
СИГНАЛИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ СЕНКА ЈЕ
СТИГАО У САН ДИЈЕГО...

ЗАШТО МЕ ТАКО
ГЛЕДАТЕ?

ЧИНИ МИ СЕ ДА
СВЕ ОВО СА-
ЊАМ!

СВИЈА ВАМ
СЕ

НЕ! АЛИ БИХ ВОЛЕЈЛА
ДА ДОЗНАМ КАКО ТАРК
НЕМА НИШТА СОНОМ
ФОРМУЛОМ!

ЈОШ ГА ВО-
ЛИТЕ?

НЕ ЗНАМ... ВРАТА
СУ ЗАТВОРЕНА,
АЛИ ПРОЗОР НИЈЕ...

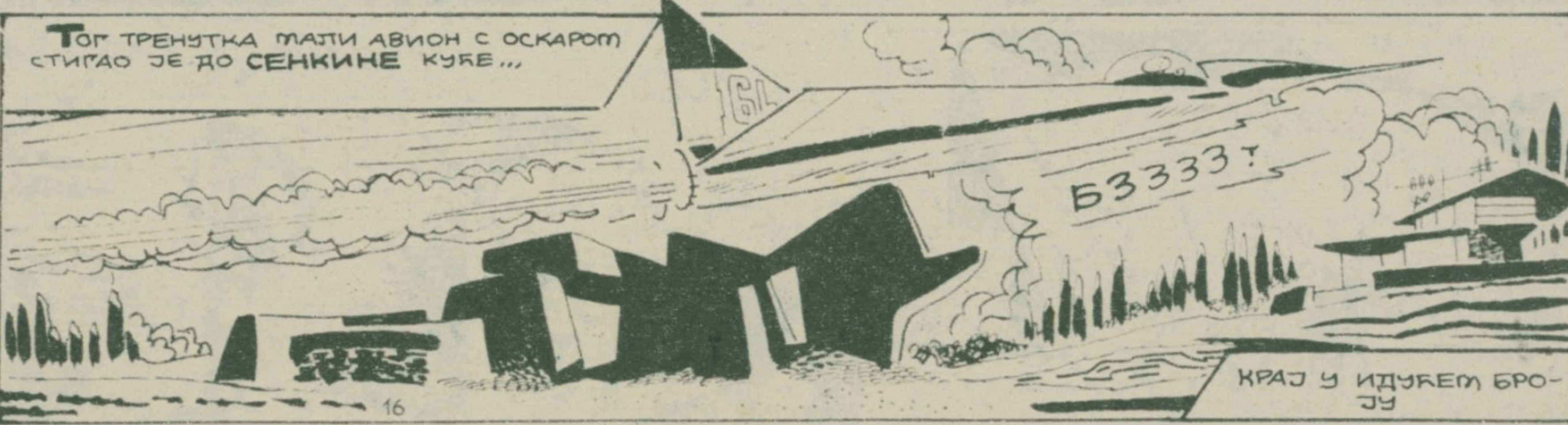
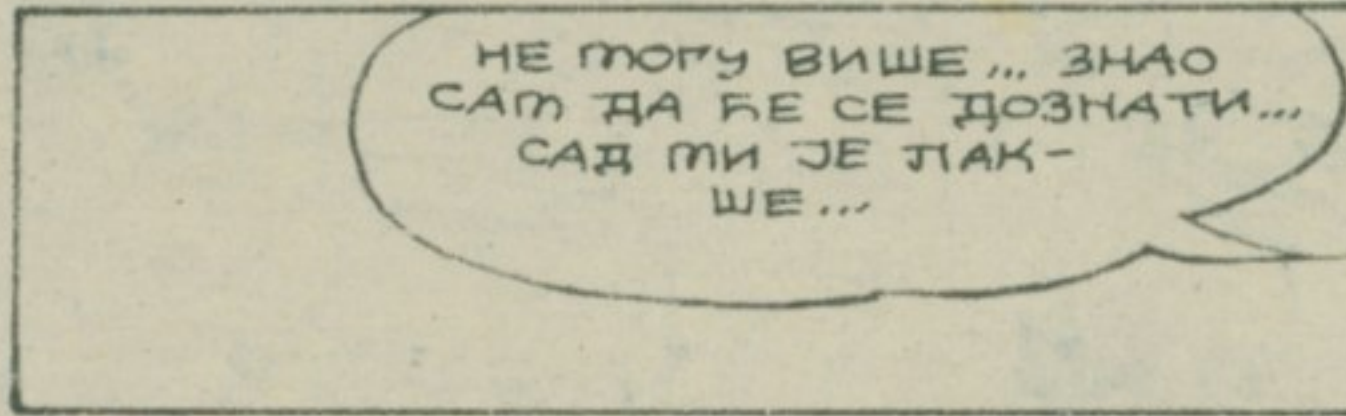
КАО ДА НЕ-
ТА НИКОГ...

ЕНО, НЕКИ ПИ-
ЈАНАЦ ИДЕ ПРЕМА
КУЉИ...

ОУ, СУЗАНА, НЕ ПЛАЧИ
ЗБОГ МЕНЕ...

КРАЈ У ИДУЋЕМ БРО-ЈУ

10 x 10

НАУЧИ ДО БРОЈИШ ДО 10 НА 10 ЈЕЗИКО

(АЛБАНСКИ, ЛУЖИЧКОСРПСКИ, ГАЛАСКИ, ПЕРСИЈСКИ, ДАНСКИ, БУРУШАСКИ, СЛОВАЧКИ, ПРОВАНСАЛСКИ, БАСКИЈСКИ, ТАМИЛСКИ)

ЊЕ(1), ДИ(2), ТРЕ(3), КАТР(4), ПЕС(5), ЂАШТ(6), ШТАТ(7), ТЕТ(8), НЕНТ(9), БЕТ(10) КЕЧЕТА!

АЛБАНСКИ

ЈЕДИН(1), ДВА(2), ТРИ(3), ШТИРИ(4), ПЈЕЦ(5), ШЈЕСК(6), СЕДМ(7), ВОСМ(8), ДЕВЈАТ(9), ДЗЕСАЦ(10) ЧИПКАНИХ МАРАМИЦА!

ЛУЖИЧКОСРПСКИ

ГАЛАСКИ

(ЈЕЗИК СТАНОВНИКА ЦЕНТРАЛНЕ КЕНИЈЕ)

ЈЕК(1), ДО(2), СЕ(3), ЧАХАР(4), ПАЊ(5), ШЕШ(6), ХАФТ(7), ХАШТ(8), НОХ(9), ДАХ(10) НОКИ. ОСТАЛО МИ ЈЕ ЈОШ ДА 991 НОК ПРИЧАМ ПРИЧЕ!

ПЕРСИЈСКИ

ДАНСКИ

ТОКО(1), ЛАМА(2), САДИ(3), АФУР(4), ШАН(5), ЦА(6), ТОРБА(7), САДЕТ(8), САГАЛ(9), КУДА(10)!

ЕН(1), ТО(2), ТРЕ(3), ФИРЕ(4), ФЕМИ(5), СЕХС(6), СИВ(7), ОТЕ(8), НИ(9), ТИ(10). ШЕХЕРЕЗАДА БРОЈИ НОКИ А МИ ДАНЦИ БРОЈИМО ДАНЕ!

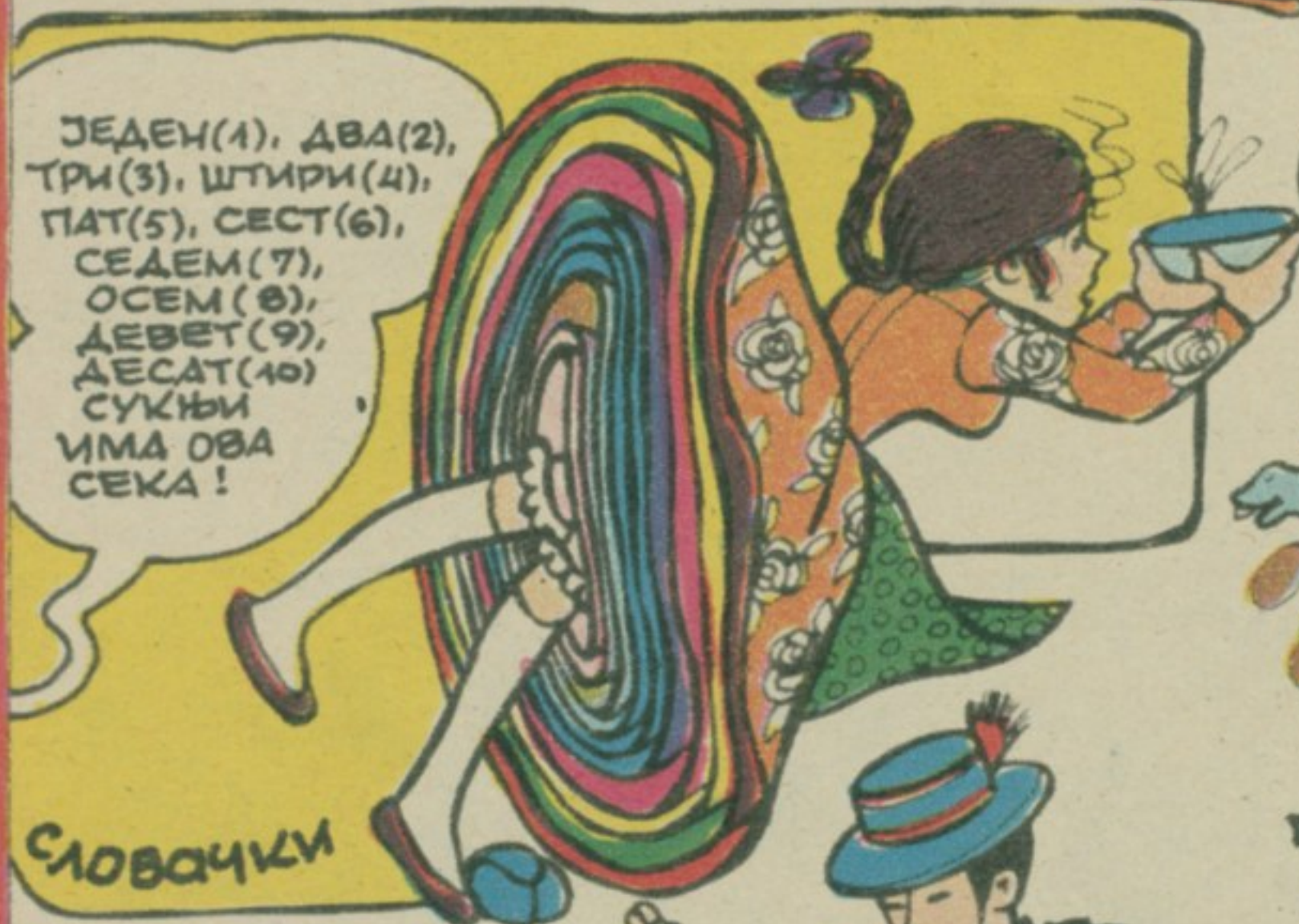
(БУРУШОИ СУ НАРОД СА ПЛАНИНЕ КАРАКОРУМ У ИНДИЈИ)

ХИ(1), АЛТ(2), ИСК(3), ВАЛТ(4), ЦУНДО(5), МИШИН(6), ТАЛ(7), АЛТАМ(8), ХУНТ(9), ТОРМ(10) ПЛАНИНСКИХ ВРХОВА!

БУРУШАСКИ

ЈЕДЕН(1), ДВА(2), ТРИ(3), ШТИРИ(4), ПАТ(5), СЕСТ(6), СЕДЕМ(7), ОСЕМ(8), ДЕВЕТ(9), ДЕСАТ(10) СУКЊИ ИМА ОВА СЕКА!

СЛОВАЧКИ

ЕН(1), ДУИ(2), ТРЕ(3), КАТР(4), СЕНК(5), СИЕН(6), СЕТ(7), ВИСЕ(8), НОИ(9), ДЕС(10) МАГАРАЦА ИХ ЈЕ СВЕ СКУПА!

ПРОВАНСАЛСКИ (ЈЕЗИК СТАНОВНИКА ФРАНЦУСКЕ ПОКРАЈИНЕ ПРОВАНСЕ)

БАСКИЈСКИ

БАТ(1), БИ(2), ХИРУР(3), ЛАУР(4), БОРЦ(5), СЕИ(6), ЗАЗПИ(7), ЗОРЦИ(8), БЕДЕРЦИ(9), ХАМАР(10) ПУТА ЈЕ ПРЕСКОЧИО ЧАШУ!

(БАСКИ СУ НАРОД СА ПИРИНЕЈА, ЖИВЕ У ШПАНИЈИ И ФРАНЦУСКОЈ)

ОВО СУ МАСКЕ СА ЦЕЗЛОНА

ТАМИЛСКИ (ГОВОРИ СЕ У ЈУЖНОЈ ИНДИЈИ И НА ЦЕЗЛОНУ)

ДОБА ХИТЛЕРА И НАЦИЗМА: КАКО ТО НЕМЦИ ПАМТЕ?

**– НАЦИСТИ СУ
ПОБИЛИ МИЛИОНЕ
ЉУДИ И МИ ТО НЕ
МОЖЕМО
ПРЕДСТАВЉАТИ КАО
ДА СЕ ДОГОДИЛО НА
МЕСЕЦУ – КАЖЕ
НАЈПОЗНАТИЈИ
ХИТЛЕРОВ БИОГРАФ
ЈОАХИМ ФЕСТ**

Совјетским људима, Пољацима, нама Југословенима, и многим другим сигурно је савршено јасно ко је био Хитлер и шта је донео хитлеризам. Цена овог сазнања била је за СССР 20 милиона мртвих у прошлом рату (11,4 одсто целокупног становништва); Пољаци је на бојним пољима и у концентрационим логорима остало шест милиона (17,31 одсто свих Пољака); Југословена је, у борби против немачких фашиста и њихових слугу, пало 1.685.000 (11,2 одсто свих становника).

Шта о Хитлеру знају сами Немци? У њиховој, тада јединственој Немачкој, молер који ће постати највећи кривац за страхоте какве историја до тада и од тада није забележила, 1921. је дошао за председника Националсоцијалистичке странке, наци-партије, 1933. за канцелара Рајха, годину дана касније за вођу – „фирера“, 1939. је повео „хиљадугодишњи Рајх“ у рат против целог света, а 30. априла 1945. слушајући сасвим блиску канонаду свјетских топова, убио се у свом берлинском бункеру.

Како Немци данас размишљају о времену од које нас дели једва пола века и у којем је, захваљујући Хитлеру, ратовало 96 одсто становника Земљине кугле.

Пре више од једне деценије канцелар СР Немачке Вили Брант, који је 1971. добио Нобелову награду за мир, клекнуо је пред спомеником жртвама нацизма у Варшави. Нису, међутим, сви у Немачкој били и остали за то да се памте недела немачких фашиста. Неки су, рецимо, тражили да се у тој истој Пољској у којој је први човек Немачке, канцелар Брант, у име свих Немаца, клечао пред сенима нацистичких жртава, затвори логор-музеј Аушвиц (Освјенцим), највећа фабрика смрти у историји света, јер ће „догод људи посећују Аушвиц, он тровати односе с данашњом Немачком“.

Лутка од крпе

Људи, ипак, долазе са свих страна у пољски градић Освјенцим, шездесетак километара од Кракова, и посећују злогласни концлогор Аушвиц у којем је, према налазу међународног војног суда у Нирнбергу, који је судио немачким нацистичким ратним злочинцима, побијено „више од четири милиона људи“.

Групе посетилаца логора Аушвиц крећу се данас за водичима који им тумаче шта се ту догађало на руском, енглеском, пољском – и немачком језику. Питања нема. Људи ту занеме.

Од неке девојчице, којој се никад неће сазнати име, доведене у Аушвиц ко зна откуд, остала је само лутка од крпе која избрисаним очима иза стакла гледа данашње посетиоце Аушвица. Од Берте Саре Розентал, Уланд штресе 194. Берлин, остао је само кофер с којим је кренула на своје последње путовање.

Церемоније

У СР Немачкој данас нису, изгледа, сви најпод-

робније упућени у не тако давну немачку прошлост за коју се, иначе, каже да се не може и не сме заборавити – да се никад више не понови. Немци би сада да нешто и допишу и преправе у уџбенику историје. Желели би да се о њима више говори као жртвама и противницима него као виновницима или бар саучесницима хитлеризма.

На научном скупу, одржаном јула ове године у Берлину, Ричард Левентал изнео је да су „нацисти били у мањини, они који су

им пружали одлучан отпор – у још мањој мањини, док је између њих, нациста и њихових противника, била већина Немаца“. На овом научном скупу учествовали су историчари из целог света. Скуп је приређен поводом 40. годишњице атентата који су, 20. јула 1944, без успеха као што је познато, извршили на Хитлера пуковник Клаус фон Штауфенберг и мала група официра Хитлерове армије, „Вермахта“.

Годишњици овог атентата у СР Немачкој био је

Јул 1984. Венац унука за атентаторе који су 20. јула 1944. покушали да убију Хитлера.

дат значај националног празника. Свечаној коме-моријацији за Немце који су пали као жртве „херојског али узалудног“ отпора нацистичком, Хитлеровом режиму присуствовали су и данашњи канцелар СР Немачке Хелмут Кол и чланови владе. Специјална изложба о немачком отпору хитлеризму обишла је 20 западнонемачких градова. Многи западнонемачки ко-

његове политике истреб-љивања целих народа. Већина других тадашњих Хитлерових противника из редова „Вермахта“ није имала неке нарочито борбене хумане и напредне побуде; они су само хтели да се заврши рат који Немачка више није могла до-бити, а који је Хитлер хтео по сваку цену да продужи. „Фиреру“ је пружен отпор онда када више није било

већој земљи и армији све-та, СССР, који ће дати и највише жртава.

Исувише Немаца је ди-зало руку на хитлеровски поздрав, да би је сада стављали на срце.

Жртве и целати

Данашњи Немци, који желе да се и њима призна пружање отпора Хитлеру, желе, такође, да убеде се-бе и друге да у стварању ужаса у доба последњег рата нису били сами, да су за то криви и други. Ту њихову жељу амерички „Њусвик“ сада открива и на западнонемачкој теле-визији и у позориштима. Немачка телевизија је при-казала разне ратне страхо-те које су изазвали савез-ници. У позоришним пред-ставама појављују се Јев-реји који нису само жртве „јеврејске трагедије“ него и целати. Буру протеста изазвала је, својевремено, намера да се у франкфурт-ском позоришту игра је-дан комад рађен по филму познатог немачког редите-ља Рајнера Вернера Фас-биндера, дело за које је аутор рекао да „приказује антисемитизам“, али, што многи нису прихватили, „да није антисемитско“.

„Нацисти су убили шест милиона људи и ми не можемо то да представ-љамо као да се догодило на Месецу“, рекао је (што се тиче бројке коју је упот-ребио, мислећи, вероват-но, само на Аушвиц и евентуално на још неку ма-њу фабрику смрти) најпоз-натији Хитлеров биограф Јоахим Фест.

Па, да ли су данашњи Немци, кад говоре о не-мачком отпору Хитлеру – а кривицу за ратне страхоте би да поделе и с неким другим – свесни свега што се у њиховој, данас поде-љеној земљи, дешавало пре пола века и мање?

Што се осећања криви-це тиче, кривим се може осећати само онај ко је чи-нио нешто рђаво, каже по-менути Хитлеров биограф Фест – али, 65 одсто за-падних Немаца рођено је или одрасло после Хитле-ровог пада 1945. На време за другачији живот и циљ. За многе данас и није бит-но да ли се млада генера-ција Немаца осећа кривом због грехова недавне про-шлости, већ – да ли та ге-нерација уопште зна какве су се страхоте догађале у епохи Хитлеровог нациз-ма.

В. Стефановић

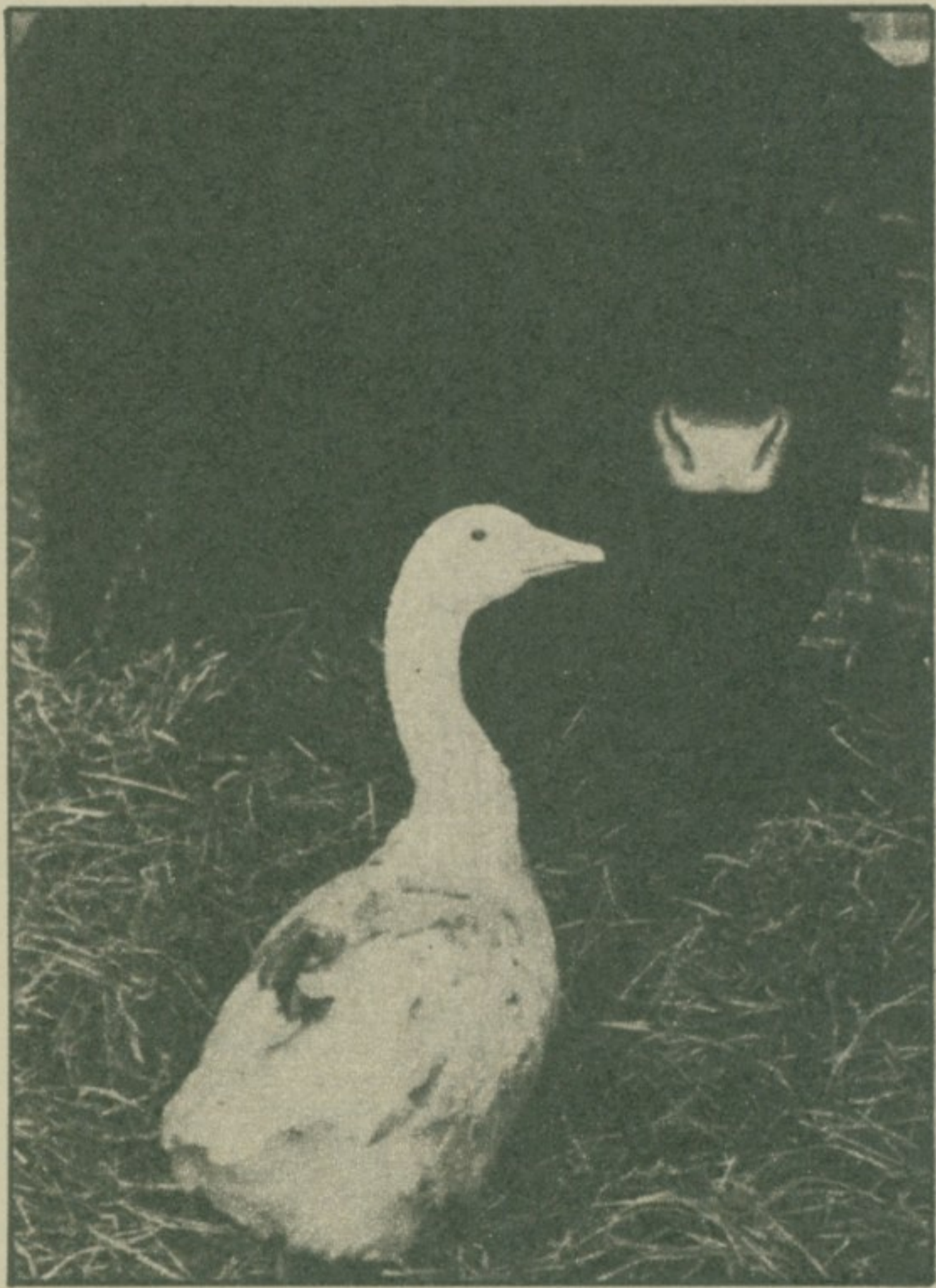
Животињопис

ГА-ГА, ЈА САМ БИК!

За гуску Гризелду срећа је дружење с биковима. Она живи с биковима, спава поред бикова, једе са бико-вима. Штавише, њен газда чак верује да је ова луцкаста гуска уобразила да је и сама бик.

А за све је крива Гризелдина мама која је свила гнездо у штали за бикове на фарми Била Бродвеја у Бо-нингтону, у енглеској покрајини Кент. Из једног јединог јајета које је мама-гуска снела испилила се Гризелда. Изузме ли се мама, прво што је Гризелда видела када је отворила очи били су бикови. С њима је провела прве недеље живота.

– Толико их је заволела да уопште неће да се дружи са осталим гускама. Једном се за њу силно заинтересо-вао један млади гусан. Знате ли шта је урадила? На поку-

Гризелда и њен другар.

шаје да јој се приближи одговорила је немилосрдно на-падима. Јадник се убрзо повукао – прича газда Бил.

Једном је Гризелда нестала, а Била је убрзо обавес-тио пријатељ са суседне фарме да је догегала до њега. Када је Бил отишао по њу, знао је где да је тражи – у штали с биковима.

А шта о свему мисле бикови? Изненађујуће су трпе-љиви према смушеној гуски која им се упорно трпа у друштво, чак и када им навали на кукуруз.

Код толиког дружења са неодговарајућим друш-твом није никакво чудо што Гризелда до сада није снела ни једно једино јаје и што је газди Билу с времена на време падало на памет да је претвори у печење.

– Само, мислим да то ипак никада нећу урадити. Гризелда ипак поштено заради свој кукуруз: не можете да замислите какву паклену грају диже кад год се појави неко стран. Могло би се рећи да је савршен пас-чувар. Или би можда било боље да кажем бик-чувар?

Атентатори су на губилишту. Хитлер „оштећен“ али жив, са Герингом и Борманом. Рат ће потрајати још десет месеци. Мотиви атентата остали су различити и – спорни.

ментатори трудили су се, за време ове јулске про-славе немачког отпора хитлеризму, да тај отпор представе као покушај ши-рих размера да се, у рат-ним данима, заустави ис-требљивање Јевреја и це-лих других народа и да се хуманизам и демократија врате у Немачку.

Коментатори из САД, које су у рату биле међу савезницима – победници-ма Хитлера и његовог Тре-ћег рајха, а које су данас у НАТО пакту са СР Немач-ком, подсећају Немце да сада преувеличавају свој отпор Хитлеру и нацизму, а да би „олакшали“ своју са-вест или барем – да спасу нешто добро из сопствене недавне историје“.

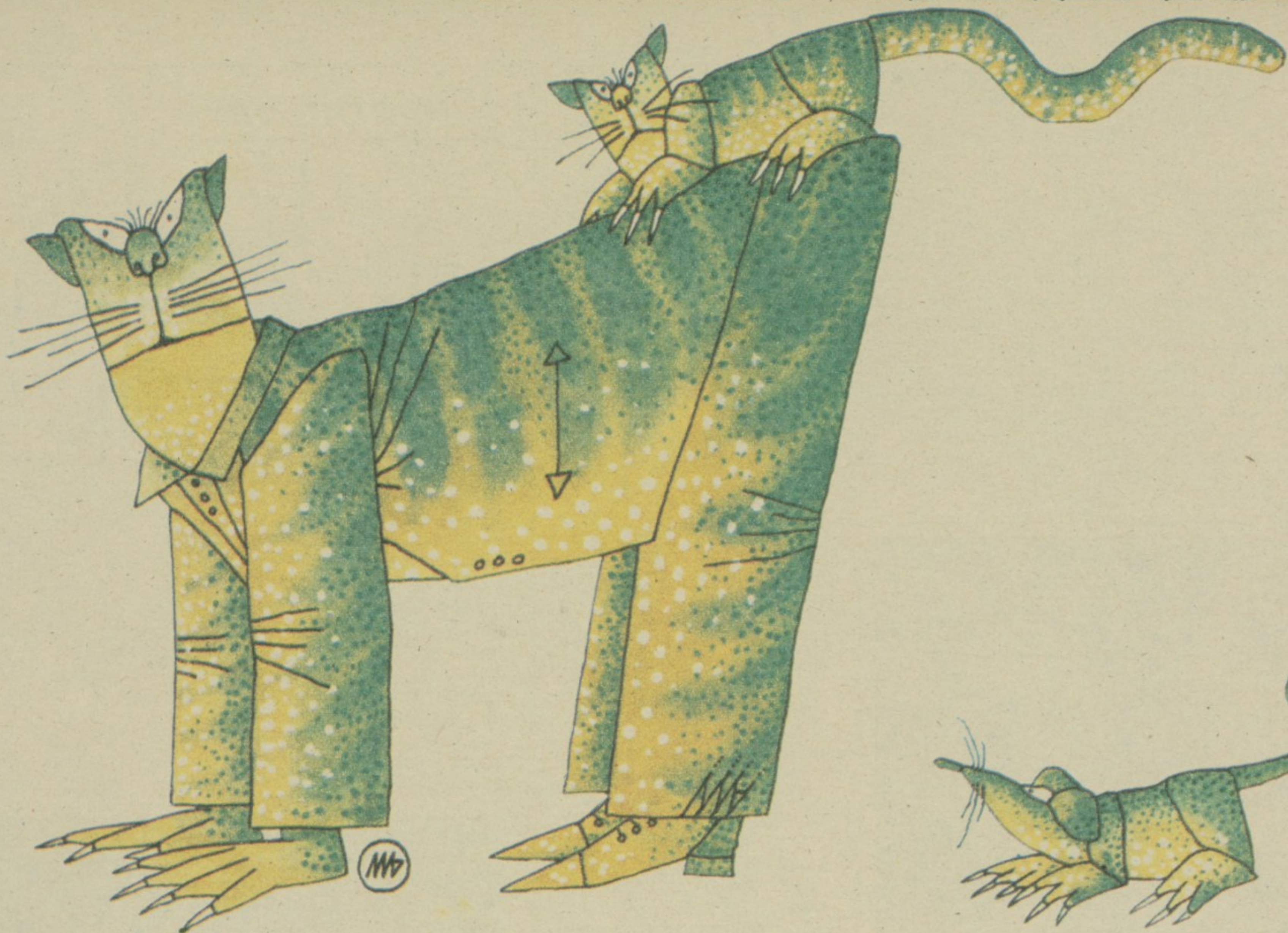
Вођа атентатора на Хит-лера пуковник Штауфен-берг, који је 20. јула 1944. својеручно унео ташну с експлозивом у салу за ре-ферисање Хитлеру (ек-сплозија, међутим, није би-ла довољно јака да убије „фирера“) био је одлучан у намери да уклони Хитлера – згађен и огорчен због

корисно ни упутно следити га.

До тада је, међутим, би-вало и другачије.

Једног јутра 1933. годи-не, човек с брковима на-лик на четкицу за зубе по-шао је на састанак с та-дашњим немачким пред-седником Хинденбургом који ће му поверити ман-дат за састав владе. Док је у председничкој палати трајала церемонија, напо-љу је гомила урлала: „Хајл Хитлер! Немачка се буди! Прљава Јевреји!“

Те исте године у Немач-кој су већ гореле на ломачама књиге Томаса Мана, Алберта Ајнштајна, Марк-са, Енгелса... Лајпциг Јо-хана Себастијана Баха био је легло нацизма. Осам го-дина касније, 1941, у не-дељно јутро 22. јуна бивши молер заурлао је у микро-фон: „Народе Немачке, на-ционалсоцијалисти! Преко-реван због вишемесечног ћутања, најзад могу отво-рено да говорим...“ Био је то почетак говора којим је Адолф Хитлер, уз клицање маса својих истомишље-ника, објавио рат тада нај-

Илустровао ЉУБОМИР МИЛОЈЕВИЋ ЉУБАЦ

ПРИЈАТЕЉСТВО УМЕСТО БИЧА

**КАКО ЗАМОЛИТИ
ЛАВА ДА СКАЧЕ КРОЗ
ЗАПАЉЕН ОБРУЧ И
СЛОНА ДА ХОДА НА
ДВЕ НОГЕ? ●
ЧЕТВОРОНОЖНИ
„УМЕТНИЦИ“ НЕ
РАЗЛИКУЈУ СЕ МНОГО
ОД ДВОНОЖНИХ:
ВОЛЕ ПУТОВАЊА,
ИЗЛАЗАК ПРЕД
ПУБЛИКУ ● ДРЕСЕР
КОЈИ У КАВЕЗУ
МИСЛИ НА ПАРЕ ЈЕ –
МРТАВ ДРЕСЕР!**

Под будним оком чувара, у арени Зимског циркуса у Паризу, два слона увежбавала су своју тачку. Неочекивано, један од њих дохвати сурлом лимену кофу која је стајала по страни, просу из ње воду и поче да је клати као звоно. Други такође шчепа кофу. Настаде отимање. То није спадало у њихову тачку. Чувар је узалуд викао и претио песницом. Онда из гледалишта одјекну снажан глас:

– Доста глупости!

У истом тренутку оба слона престадоше и спустише главе, као ђачићи.

Животиње су познале глас Сампиона Буљона, човека који је читав живот посветио кротитељском позиву и у том послу постао један од најпознатијих у свету.

– Као и већина људи, угледао сам свет у породици – каже Буљон – али у мом случају то је свакако била омашка јер мајка ме је одмах однела у циркус где сам и проходао. Умео сам да протумачим различиту рику дивљих звери пре него што сам научио да сабирам и одузима.

Данас четрдесетшестогодишњи Сампион Буљон, син, унук, праунук и прапраунук циркуских артиста, заједно са своја три брата, руководи Зимским циркусом, као и циркусима Амар и Буљон с 500 запослених.

Храна је неодрожив мамац

Многи сматрају да се животиња може укротити с бичем у руци. Погрешно!

Ако им се пружи прилика да посматрају рад укротитеља, брзо ће схватити да је бич потребан само да се животињи дају знаци за поједине покрете, или да се опомену кад су расејане. Бичем мора да се, рукује беспрекорно, они највештији могу човеку камчијом да откину сва дугмета са одела, а да га при томе уопште не повреде. Дохвати ли укротитељ и нехотице звер бичем, боље да се који дан не појављује у кавезу.

Храна игра одлучујућу улогу у дресури. Кад животиња навикне на присуство укротитеља, он ће је командитима хране мамити да скочи на постолје, на исти начин навешће је да с једног скочи на друго, па на треће... Много више стрпљења и рада потребно је кад лава или тигра треба научити да скаче кроз запаљен обруч или да хода по конопцу.

Једном приликом допутовала је у Париз америчка телевизијска екипа која је

желела да сними сцену како глумац Тони Кертис улази у кавез међу шест лавова. Редитељ се обратио Зимском циркусу и шеф Буљон одредио је укротитељку Катрин Бланкар да им помогне. Американцима се журило, али лавови су на дан одређен за снимање били узнемирени.

– Морате данас одустати од снимања, иначе ћете остати без главног глумца! – рекла им је укротитељка.

Редитељ је био тврдоглав, али како се Кертис приближи кавезу, лавови почну да режу и кезе зубе. Разуме се да је глумац, пребледео од страха, одмах пристао да га у кавезу дублира – права укротитељка. Звери ипак нису обични статисти који могу да се уклопе у план снимања!

Не уче све животиње једнако брзо, баш као ни људи.

– Имао сам једног слона – сећа се Буљон – који је у току сваке пробе излазио

из реда, прилазио ми и сурлом покушавао да извади шећер из мог џепа. Чинио је то неколико пута и у току представа, па ми је једном поцепао џеп. Најзад сам тај његов несташлук укључио у тачку као епизоду „слон – лопов“, што су гледаоци веома лепо примили.

Причајте са животињама. Охрабрите их!

Добар дресер готово да се не одваја од својих „ученика“: он их храни, поји, помаже кад им се распростира слама, обилази их кад се разболе, а уз све то стално прича с њима. Животиње веома воле да чују његов охрабрујући глас.

Међу особљем циркуса Буљон дуго се препричава догађај који се одиграо још 1939. године приликом гостовања у Бриселу. Тада је један од два тигра за време представе с постоље ударио шапом укротитеља, оборио га на земљу и спремао се, са оним другим, да скочи на њега. Гледаоци су занемели од ужаса. И онда је у муклој тишини одјекнуо снажан глас из првог реда:

— Неро! Брутусе!

Тигрови су поступили исто као и она два несташна слона кад их је Сампион Буљон изгрдио. Обе звери обориле су уши и селе на постоље као постиђене домаће мачке. Само, овог пута је у арени био Сампион, а из првог реда викнуо је на тигрове његов отац Жозеф.

— Укротитељ пре свега мора настојати да код звери остави утисак да им је пријатељ, али јачи од њих — каже Сампион. — Ако тај однос почне да се квари, треба бити веома опрезан.

Потребно је шест до осам месеци свакодневног вишечасовног рада са животињама да би се једна тачка добро припремила. Па и онда човек мора бити спреман на свакојака изненађења. Укротитељ мора увек бити потпуно усредсређен на свој посао. Сампион Буљон тврди да никада неће заборавити речи свог стрица:

— Ако уђеш у кавез код звери, а мислиш на новац који дугујеш за порез, ти си мртав човек!

Нема злих, има само уплашених звери

Догађа се да укротитељ предосети неприлике, па ако се тад повуче, то није знак кукавичлука, већ здравог разума. Слонови делују тремо и доброћудно кад круже ареном држећи један другог сурлом за реп, али људи из

циркуса знају их и као ћудљиве, понекад и неурачунљиве животиње које су, упркос великом телу, веома осетљиве.

— Слон може данима само да фрче кад га укорите — објашњава Буљон — а нико не може да предвиди кад ће се осветити.

„Нема злих, има само уплашених звери“, рекао је Алберт Швајцер, лекар-хуманиста који је између два рата годинама управљао болницом у дивљини Африке.

Укротитељи то знају, пажљиво бирају ученике.

Ако је звер ћудљива, ако нерадо сарађује са осталима, ако се плаши галаме, није за циркус. Али, кад дресер успостави однос међусобног поверења са животињом, обавио је пола посла.

Сарадња човека и животиње у циркусу не своди се само на арену. Године 1978, после једне вечерње представе, Сампион Буљон управо је ушао у своју кућу на точковима и спремао се да легне, кад је његов омиљени слон Ђени протурио сурлу кроз прозор, ухватио га за руку и повукао нежно, али одлучно. Буљон је пошао за слоном који га је одвео право у шталу. Тамо је двадесетогодишња, слоница Табу постранице лежала на поду — знак да је озбиљно оболела. Слона тада одмах треба дићи на ноге, јер је готово немогућно пружити му помоћ док лежи.

Буљон је одмах пробудио ветеринара, а Ђени је челом и сурлом настојао да дигне Табу и успео. Слоница је била спасена.

На питање да ли су животиње срећне у циркусу, тешко је одговорити, али живот им је тамо сигурно занимљивији него у зоолошком врту где чаме и пате.

Кад пред наступ тигрова у циркусу Буљон засвира музика под шатром, те велике мачке наћуће уши и устумарају се у свом кавезу. Очи им засијају и оне једва чекају да се подигне решетка према пролазу у арену, да истрче пред публику. Једном је, због повређене шапе, велика тигрица морала да изостане с представе. Кад су остале животиње отишле, а она схватила да за њу те вечери нема „игре“, тужно је зарикала.

— Звери уживају кад наступају пред гледаоцима — тврди Буљон. — За њих је то заиста игра, провод. Воле и путовања, промену околине. Тад су живље и са њима се лакше ради... У ствари, као да нема велике разлике између четвороножних, и двоножних уметника естраде.

РЕЗУЛТАТИ НАГРАДНЕ ИГРЕ „ПОМУЧИ СЕ МАЛО – ВРЕДИ“

ВАЖНА ПОРУКА

Пре десет бројева послали смо вам шифровану поруку у жељи да је протумачите. На адресу „Политикиног забавника“ стигло је 5 138 углавном тачних одговора. За оне који нису успели да је дешифрију, порука исписана Морзеовим знацима гласи: СПАСИТЕ ВАШЕ ДУШЕ ОД ДОСАДЕ, ПРАТИТЕ РЕДОВНО ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК.

Било је и неколико примедби од стране читалаца. Прихватимо их — у праву су и они, али и ми. Реч је о знаку за слово „Ш“. Ми смо за основу поруке узели ћирилицу и југословенску латиницу. У оба ова писма за слово „Ш“ важи овај Морзеоов знак: — — — — —, али ако се слово „Ш“ пише са „СН“ како га пишу Французи онда су наши читаоци у праву јер је Морзеоов знак у том случају ово: — — — — —! Жири је приликом извлачења добитника узео у обзир и оваква решења.

Према томе, мајице „Политикиног забавника“ добили су: **Гордана Гајски**, К. Абрашевића 10, Неготин, **Невенка Алексић**, Ј. Козарца 4, Осијек, **Сања Зетовић**, Радићева 38, Карловац, **Душанка Кркељић**, Маркса и Енгелса 86, Титоград, **Бурђица Корасић**, Р. Ђетелића 105, Костајница, **Матјаж Гајшек**, Брилејева 8, Љубљана, **Жељко Мот**, Шеноина 7, Петриа, **Љиљана Босилкова**, Н. фронта 20, Титов Велес, **Весна Мраковић**, Скојевска 61, Тузла, **Габи Бошкин**, Јасен 16/6, Илirsка Бистрица, **Иванка Безух**, Магистрала бр. 3, Водице, **Алеш Крамар**, Хрватини 70, Анкаран, **Никола Младеновић**, А. Херљевића 19, Тузла, **Јасмина Цокић**, Р. Чајевца 6/42, Љубљана, **Ивица Милошевић**, Партизанска 95, Лебане, **Мојца Чук**, Сенчна пот 14, Хоче, **Драгица Куплен**, Познановци 9, Мачковци, М. Собега, **Наташа Митић**, Паје Широле 16, Пореч, **Зорица Штетин**, Бр. и јединства 37, Панчево, **Ђина Мофердин**, М. Орешковића 70/35, Пула, **Душан Милосављевић**, Немањина 6, Кикинда, **Александар Динић**, Обилићева 40, Пожаревац, **Александра Гајић**, Топличка 13, Куршумлија, **Јелена Костић**, С. Мокрањца 11, Бор, **Радица Маневска**, Николе Карева 28, Куманово, **Петар Пашић**, Трг хероја 9, Пећ, **Данијела Хорват**, Ђ. Салаја 35, Јосиповац, **Горан Живковић**, Крушевачка 12/4, Александровац, **Љиљана Попов**, Видаковићева 6, Зрењанин, **Биљана Плавшић**, Цупарићева 1, Ивањица, **Јован Стакић**, Гандијева 241/1, Н. Београд, **Борис Хегиш**, Мажуранићева 21, Петроварадин, **Крешо Антоновић**, М. Тита 15, Вараждин, **Марија Милић**, С. Марковића 44, Сокобања, **Дамир Ластавица**, Б. Масларића 99/Ц, Даљ, **Аленка Шеме**, Корошка 79, Марибор, **Владимир Барков**, Лењинова 10, Титов Велес, **Данијел Косец**, Крајгерјева 27, Птуј, **Драган Конаков**, Проф. Андоновића 7, Раља, **Татјана Калуђеровић**, Бр. и јединства 18, Сента, **Маја Србиновски**, М. Тита 63, Пландиште, **Милушка Миклеа**, Јаношикова 67, Ковачица, **Матеја Шуберник**, Жупанчичева 2, Марибор, **Сандра Делић**, Београдска 10, Тузла, **Доленц Соња**, 25. маја 3, Престранек, **Маја Вукићевић**, Titlisstr 2, Oftringen, Швајцарска, **Небојша Ђурић**, Р. Личине 28, Бањалука, **Биљана Митровић**, Д. Туцовића 30, Ковин, **Гордана Петровић**, Студентска 23/11, Н. Београд, **Мирјана Шебаљ**, М. Орешковића 21, Нова Градишка, **Свјетлана Радоњић**, Ф. Стјепановског 5, Бјеловар, **Јелена Станковић**, В. Стевановића 4/А, Ниш, **Срећко Берец**, Подгорје 43, Вировитица, **Јелена Југ**, Град 29, Нова Горица, **Иван Кон**, Доброта СМ 32, Котор, **Риндало Далић**, Б. Арсенића 66, Босанска Дубица, **Каролина Накић**, М. Тита 58, Банатски Карловац, **Невенка Радочај**, Цвитковић 4, Слуњ, **Саша Стаменковић**, 4. јули 66, Марковац, **Снежана Лазаревић**, Бр. Гракалића 13/А, Херцег-Нови, **Горан Ћирковић**, Бања код Аранђеловца, **Жељка Кулаш**, И. Л. Рибара 2, Госпић, **Сребренка — Ведрана Каић**, Зеленак 37, Загреб, **Драган Цветановић**, Трг Пере Косорића 31, Саајево, **Горан Јањић**, Бања „Русанда“ 66, Меленци, **Иван Лесић**, Оштање 177, Оштање, **Душан Јурић**, 27. септембра 13, Трогир, **Данијела Дужевић**, Мажуранићево шеталиште 63, Сплит, **Ади Бејдић**, Озимице, Ламела 1/29, Бихаћ, **Александра Нешић**, Т. Рајића 24, Прокупље, **Никола Петерлић**, Лончарићев пут 117, Загреб, **Тамара Гринчарска**, П. Јанчевског 3, Тетово, **Анђелина Петровић**, Н. Ђурковића 18, Тиват, **Зоран Бућинац**, ЈНА 27, Загарица, **Вук Салетовић**, Дурмиторска 4/А, Београд, **Стојан Мајсторовић**, Змињак, Петловача и **Бојан Хохњец**, Баделова 5, Загреб.

Позивамо вас да нам пишете какве бисте игре желели у Политикином забавнику. Размислићемо о свим вашим предлозима, а најбоље ћемо уважити, штампати и наградити.

Ово је само један део ваших одговора које сте послали за награду у игру „Важна порука“.

ИЗ АНОНИМНОСТИ У НАЈШИРУ ПОПУЛАРНОСТ

Није баш уобичајено да група без икакве репутације и без иједног одржаног концерта, са својим тек трећим синглом (и то песмом отворено антикапиталистички ангажованог текста) заузме највише места на листама популарности у Британији. Управо то се догодило саставу Kane Gang који је почетком јесени напосто завладао европским радио-тала-сима својом песмом „The Closest Thing To Heaven”. Мартин Бремер, Дејв Бруис и Пол Вудс, чланови Kane Gang ипак у овом послу нису од јуче. Скоро десет година заједнички се баве музиком кроз разне неуспешне поставе локалног карактера. Момци се нису предавали, а да би зарађивали за живот радили су неке друге послове, ипак везане за музику – Дејв у продавници музичких инструмената и плоча, а Пол је дуго уређивао музичку страну у локалном листу градића Сандерленда из кога потичу. Први покушај под именом Kane Gang био је прошлогодишњи сингл „Brother, Brother” који је штампа дочекала са одушевљењем, али шира публика није имала слуха за нови трио. Друга плоча била је са песмом „Small Town Creed”, али тек је трећа (како каже наш народ) била срећа. „The Closest Thing To Heaven” још је популарна, а Мартин, Дејв и Пол спремају прве концерте. Чекамо их.

НОВА СЕНЗАЦИЈА СТАРОГ МАЈСТОРА

Једна од највећих живих легенди рок музике сигурно је непредвидиви Лу Рид. Некада вођа контроверзне групе Velvet Underground, Рид је после распада тог састава кренуо у солистичку каријеру за коју се може рећи да је пресудно утицала на многе данашње звезде. Недавно је Лу Рид поново ступио на сцену, овај пут сјајним албумом „New Sensations” који је просто набијен неочекиваном енергијом и атмосфером коју могу да креирају само прави уметници. Окупивши екипу одличних студијских музичара Рид је направио плочу која спада у његова најкомерцијалнија остварења.

ПРВА СТВАР ПОСЛЕ НЕБА (THE CLOSEST THING TO HEAVEN)

музика и текст: Бремер/Бруис
изводе: Kane Gang

*Here they come
A lonely boy and a lonely girl
They can't say where they're going
Lonely with no money to spend
They can't sink any lower
Some people laugh all day
Some people cry, cry, cry, in the night*

*But this could be, this could be
The closest thing to heaven
I have ever known, I've ever known*

*Can't try, can't try any harder
Whose turn is it now
To win while we lose
They're living, living at our expense
While we discover
Can't try, can't try, can't try any harder*

*Hey! What you gonna do
What you gonna do
Call me the king of fools*

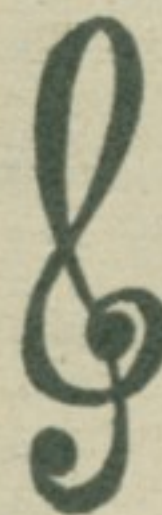
РИБЉА ЧОРБА

Пошто је у најтиражнијој југословенској рок групи пре извесног времена дошло до значајних промена, подсећамо вас на њихову досадашњу дискографску каријеру.

- „Кост у грлу” (септембар 1979, продуцент Енцо Лесић)
- „Покварена машта и прљаве страсти” (март 1981, продуцент Енцо Лесић)
- „Мртва природа” (новембар 1981, продуцент Џон Мекој)
- „У име народа” (јун 1982, „живи” албум)
- „Бувља пијаца” (септембар 1982, продуцент Џон Мекој)
- „Вечерас вас забављају музичари који пију” (март 1984, продуцент Корнелије Ковач)

МУЗИЧКИ ПОЈМОВНИК

ЛИДЕР

(вођа) особа која води оркестар, инструменталну линију или колективну импровизацију

LP

званично скраћеница од „long playing” што означава плочу пречника 31 см која се окреће брзином 33,6 обртаја у минуту, садржи око 40 минута музике и супротност је сингл плочи од 17,5 сантиметара у пречнику који обично садржи 7–8 минута музике.

L. A. SOUND

карактеристични звук који је настајао средином шездесетих у Лос Анђелесу. Иницијатори су Бич бојси а најзначајнији ствараоци тог периода Мамац и папас, Бафало спрингфилд, Byrds, Џексон Браун, а касније Џони Мичел и Нил Јанг. Почетком седамдесетих звук заокружују Иглси и Флитвуд Мек.

ЛАУТА

жичани музички инструмент персијско-арапског порекла, у Европи познат од 14. века.

ЛИБРЕТО

текстуална основа оперског или оперетског дела. У књижевном облику могу бити драме, комедије или трагедије у стиховима које су прилагодљиве музичкој обради.

ЛИЊО

народно коло из околине Дубровника. Игра се уз пратњу лијерице. Има неколико делова у које се прелази на команду коловође, обично у стиховима.

**Жеље нису
тако далеко,
ако штедиш!**

Баш такве има и моја школска другарица Милица! Ускоро ћу моћи да их купим и сама. Џепарац баш и није велики; тек за сладолед, чоколаду и жваку. Ако се тога одрекнем и ту и тамо прикупим још мало старог папира...

 ljublјanska banka

ЛОПОВИ НЕ ПОШТУЈУ НИ МРТВЕ

Египатски фараони располагали су неизмерним благом. Вера и обичаји су им налагали да после смрти све „понесу са собом на други свет“! Само је у гробници Тутанкамона (откривена међу последњима) нађено злата и драгог камења у вредности од пола милијарде долара!

Већина пирамида и гробница су опљачкане. Многе су биле и потпуно празне. Чак и без мумија. Наводно, после пропасти Царства ту да су прошле многе туђе, варварске и плачкашке војске.

Међутим, те крађе извршене су још пре неколико хиљада година, у она прадавна времена кад су те величанствене краљевске гробнице и грађене.

Глава Рамзеса II
пронађена је у једној
малој одаји великих пирамида
где су је сакрили дервиши.

учесници плачки фараонских гробница. Крадљивци су се налазили међу високим свештенством коме је требало све више злата.

Векови тајних сеоба

У сузбијању крађа нису помогле ни најсуровије мере. Тако су сви градитељи: предрадници, мајстори и инжењери обавезно били поубијани!

Недавно су прочитани нови свци папируса. Они кажу да је већ хиљаде године пре наше ере постојала врло моћна тајна група, секта калуђера оданих „старој вери“ по којој је овоземаљски живот само припрема за вечно мировање.

Припадници секте су кришом, ноћу, улазили у замршене ходнике пирамида, мимоилазећи тајне замке и будне стражаре. Тако су некада месецима премештали муми-

Део папируса
уз који је био и текст пресуде
крадљивцима
фараонских гробница.

НАЂЕНИ СУ ПАПИРУСИ – ЗАПИСНИЦИ СА СУЂЕЊА ПЉАЧКАШИМА ФАРАОНСКИХ ГРОБНИЦА

ДАВНО ОЧЕРУПАНЕ МУМИЈЕ

О томе постоје неоспорни докази као што је записник са суђења плачкашима пирамида 1139. године пре наше ере. Цео ток суђења – од пријаве, истраге, саслушања до суђења, сачуван је на папирусима онако како су их својим хијерографима забележили судски писари.

Папирусе су прочитали египтолози Британског музеја. Ево извода из тих судских списа:

То је клевета!

Једног дана (1139. године пре наше ере) надзорник Источне Тебе (Теба је била свети град) Песер доби извештај да се на западној страни Тебе плачкају гробови. Надзорник западне стране је био Певеро (давнашњи Песеров непријатељ).

Добијени извештај надзорник Песер је послао фараоновом намеснику који је, у ствари, био

главни покровитељ ових плачки и скрнављења краљевских гробова (разуме се, не без разлога – део плена припадао је и њему). Ипак је овај моћник због тешког преступа као што је скрнављење краљевских гробница одмах саставио комисију. Он је „испитавши целу ствар“ одбио Песерову пријаву као клевету! Наиме Песер је у пријави написао да су: „опљачкани краљевски гробови“ а Комисија је утврдила да се ради о разарању „само једног“ гроба. Затим, у пријави је стајало да су опљачкани гробови „свих“ првосвештеника а комисија је утврдила да је опљачкано „само десетак“.

И главни плачкаш Певер би ослобођен тужбе. Песера опоменуше да више не клевета...

Сигуран у своју победу надзорник Певер се постарио да „велике спонтане народне поворке“ (ово је дословни превод из папируса) иду и славе победу правде...

Али, ускоро су се прилике промениле. Нови намесник, добивши пријаву, ухватио је крадљивце. Они су, у истрази, и признали: „Кад смо ушли у гробнице, отворисмо ковчеге и расекосмо завоје мумија. Нашли смо узвишену мумију божанског краља-фараона. На њему је било прекрасног накита и огрлица. Глава му је била покривена златном маском. Његово тело је било и изнутра и споља прекривено драгим камењем. Стргли смо све злато које смо нашли на узвишеној мумији... Краљицу супругу смо такође нашли. Њене завоје смо запалили. Узели смо све благо и све посуде од сребра и злата. Благо које смо нашли код ових двеју мумија поделили смо на осам делова...“

Кривци су после мучења убијени. Али, то није зауставило крађе. У већини записника судова високе државне и црквене личности биле су подстрекачи или чак и

је и њихово благо, чак и велике камене или златне саркофаге у тајна, тек ископана склоништа.

Британски египтолози су ову појаву назвали „векови тајних сеоба мумија“. Ове свештеничке секте подржавали су владајући фараони. Они су се бојали да ће и њихове мумије бити опљачкане. Хтели су да избегну судбину претходника чији су духови лутали без спокоја.

Ускоро су почеле да се граде усамљене, врло скривите гробнице.

По завршеном послу градитеље су опет убијали. Поштеђена су само „заклета света браћа“ (припадници секте).

Секта се побринула да мумије фараона остану сачуване хиљаде година.

А. П. К.

ЉУДИ ИЗ ЛЕГЕНДЕ

ВЕЛИЗАР, ВИЗАНТИЈСКИ ВОЈСКОВОЂА

ПОРЕКЛО
МУ НИЈЕ
ДОВОЉНО
ПОЗНАТО
АЛИ ЈЕ,
ПО СВОЈ
ПРИЛИЦИ,
БИО НАШ
ЗЕМЉАК

Један од највећих војничких генија које познаје светска историја јесте без сумње Велизар, славни војсковођа византијског цара Јустинијана I (527. до 565. године).

Велизарево порекло није тачно познато, али је по свој прилици био српског рода. Он је рођен око године 505. Отац му је био ратар у Дакији или Тракији. Васпитан је у тишини сеоског живота и није се могао подичити јелинским васпитањем с којим су се толико поносили великаши на византијском двору.

Ступио је у царску гарду као прост војник: бојиште му је била школа, и до краја свог живота остао је веран уобичајеном, за оно време, једноставном животу војничком. Кад је Јустинијан ступио на престо, поставио је Велизара за војсковођу и он се убрзо прославио у рату против Персијанаца. Битка код Даре, где је и бројно слабијом војском потукао персијског краља, била је његов први корак до величине.

Само што се вратио у Цариград, тамо је избила буна. Две странке бориле су се за превласт: зелени и плави, како су се називали по бојама свог руха. Отров, ватра и нож били су им оружје. Овог пута су се ујединили да сруше владара. Беснеле су борбе по сокацима вароши, већ су крај степеница царске палате на Босфору биле спремљене царске лађе да превезу цара у Азију, његов двор и највеће драгоцености.

Велизар је тада кроз капију царске палате, са својом верном четом, појурио да угуши устанак. После овог успеха поверен му је велики задатак.

Некадашња римска покрајина Африка у којој се стара Картага опет подигла до новог сјаја била је сасвим изгубљена за римску државу. Јустинијан је решио да богату покрајину припоји Источном Римском Царству, а Велизара је одредио да то изврши.

Пет стотина лађа за превоз војске чекало је у цариградском пристаништу. Требало је да се на те лађе укрца 10.000 пешака, 5.000 коњаника, као и телесна гарда Велизарева. Била је ту и морнарица са 92 лађе и 2.000 marinaца.

Прикрају пролећа 553. године све лађе биле су постројене у бојни ред пред баштама царске палате. Васељенски патријарх благосиљао је војску и морнарицу а цар издао своје последње заповести. Војсковођа је дао знак трубом да лађе заплове пут Дарданела и Средоземног мора.

Три месеца касније искрцао је Велизар своју војску на обалу Африке и, потискујући непријатељску војску, приспео пред Картагу где се одиграла битка.

Већ идућег дана отвориле су се капије главног града

победничкој византијској, Велизаревој, војсци. Цела покрајина Африка била је враћена под римску власт. Победени вандалски краљ Гелимер замолио је победнике да му дарују лиру, хлеб и сунђер: лиру, да опева своју жалост, хлеб, да после толико недеља опет окуси људску храну, сунђер да с њим кваси очи оболеле од силног плача.

У јесен идуће године вратио се Велизар у Цариград. Становници Цариграда гледали су у чуду огромно благо које је донео: златан краљевски престо и каруце, драгим камењем опточено посуђе, кипове, вазу, златни новац. Међу заробљеницима ступао је лаганим кораком краљ Гелимер, Велизарев

најсјајнији трофеј, одевен у скрлетне хаљине, поносно дигнуте главе. Неки су га чули да шапуће: „Све је пролазно на овом свету!“

Тек за Гелимером ступао је победник. Ишао је пешке испред своје гарде. Кад је приспео до цара, покорно је сагнуо главу, клекнуо пред њега и пред ноге му је по-

ложио небројено благо које је донео из освојених крајева. Светина му је одушевљено клицала.

(Из новосадске „Данице“
од

30. априла 1894. године)

Илустровао БРАНА ЈОВАНОВИЋ

ФРЕДЕРИК ПОЛ

СВЕТ МИРИОНА ФЛАУЕРСА

Мирион Флауерс је рођен 1913. године у Бостону. Отац му је био познати адвокат, мајка непозната позоришна глумица. Студирао је медицину, добио титулу доктора и дозволу да обавља праксу у Њујорку. Све остало је зависило од њега.

По природи је био хладан и тешко се узбуђивао. Није имао породицу, али је бринуо о штићеницима, најчешће црначкој деци из сиротишта или сиромашних породица. Школовао их је, стипендирао и помагао да стекну место у друштву. Кад би сазнао да попуштају у учењу, без трунке сажаљења препуштао их је судбини. Оцењивао је и испитивао своје штићенике строже од најстрожих профе-

сора. Кад се ово десило, већина његових одабраника била је већ на полагајима.

Тог дана позвао је себи младог доктора Брукера.

– Хтео сам да видим о чему говори научна дисертација којом си се толико прославио.

Млади човек му пружи рукопис.

– Деловање топоскопских појава, бета таласа и осетљивост кичмене мождине код младих људи – читао је Флауерс наслов.

– Врло занимљива тема. А сада, када си се већ прославио, стекао титулу доктора психологије, надам се да ћеш радити за мене. Потребан си ми.

– Али ја, докторе... хтео бих да се бавим научним радом... на универзитету су ми обећали...

– Америком управљају велике корпорације а не универзитети. Хоћу да будем тамо присутан, ти ћеш постати директор једне од тих корпорација. Способан си за то.

– Докторе Флауерс, ја сам вама већ ома захвалан... волео бих да могу да задовољим ваше наде, али научни рад је мој једини циљ, једина моја жеља, тек почињем да радим на великом проналаску...

– Противиш се. Видим да сам погрешно кад сам улагао у тебе. Иди и нећу више да те видим.

Младић је изашао из собе стискајући обема рукама кожно ташну у коју није стигао да врати свој докторски рад.

Десет месеци касније Брукер је умро у градској болници од запаљења плућа које је изазвано преко-

**СВИ СУ СЕ
ИНТЕРЕСОВАЛИ ЗА
ЊЕГА, АЛИ ПОСАО НИЈЕ
МОГАО ДА НАЂЕ**

мерном количином хероина.

После извесног времена Мирион Флауерс добио је поштом пакет с преосталим стварима доктора Брукера. Није имао никога.

Флауерс је био потресен. Умро је тако млад, тако даровит научник, је ли и он имао удела у том тужном чину? Осетио је грижу савести и зато није бацио Брукерову оставштину. Почео је да прегледа ствари.

Стари познаник Вилмот затекао га

ВЛАДИМИР ШЧЕРБАКОВ

ЧУДНО ВЕЧЕ

Чудно вече. Данас сви некуд журе. Замало па да паднем под аутомобил. Нисам се ни окренуо, чуо сам само шкрипу гума и возача како псује. Скочио сам на тротоар и гурнуо старог оштрача ножева. Познајем га, често пролази нашом улицом. Рат му је готово сасвим уништио лице, нема на њему ни сантиметра без ожиљка. Никад га нисам чуо да говори. Можда је и нем? Чак ни данас док сам му помагао да се подигне, није рекао ни речи.

Баш чудно вече. Свратио је Левин и донео ми тај полупроводник за одашиљач који ми је обећао још пре годину дана. Ипак нисам желео да га одмах испробам. Отишао сам у биоскоп, филм је био безвезан. Вратио сам се касно кући и чуо кроз зид како очух коментарише чланке из новина и гласно срче чај. Чуо сам и глас мајке и телевизор.

Нас троје живимо у слози. Чак се не љутим на очуха због његовог поучног морализаторског тона. Увек му кажем шта мислим. Али, није ствар у томе. Врло често мислим на оца. Сањам га. Нисам још ни кренуо у школу кад је отишао у рат. Још сам тада често разговарао са њим о свему: о Земљи, Сунцу, о атому, листали смо заједно књигу. Научио ме да читам из енциклопедије и прво што

сам знао биле су приче о цејлонским шумама, о црвенкастом снегу Гренланда, о животу светлеће мушице из Африке. Путовали смо лако и брзо, преко планина, равница и морима света. Мајка је често прекидала те наше седељке и односила ме у кревет јер би отац могао да прича по целу ноћ. Године 1942. отац је добио дозволу универзитета да може на

фронт. Никад га више нисмо видели, никада ништа о њему сазнали. Бака га је чекала све те године, тврдила да је жив, све док 1949. није умрла. Стигла је да и у мени остави наду да он ипак није погинуо. – Зар је мало оних који се нису вратили из иностранства? Остали су инвалиди, изгубили памћење и не знају где им је кућа. Свашта се могло догодити! – говорила је често. – Ко зна, можда су га задржали неки туђи људи, неке околности а после није имао где да се врати.

Године 1950. појавио се мој очух и од тада је мајци и мени било много лакше. Отац је остао легенда.

Илустровао ДРАГУТИН ЊЕЖИЋ

Управо сам завршио студије радио-физике и имао два слободна месеца. А ово појачало било је моја стара идеја. Зашто се не би могло појачати поље које преноси телепатске информације? На обичном појачалу за тон, микрофон претвара звучне таласе у импулсе, појачава их и преноси у звучник. То никога не чуди. Зашто се то исто не би могло урадити са неким другим пољем? Прво га претворити у електромагнетско, појачати и поново репродуковати. Прочитао сам све што се могло наћи на ту тему. Све о запажањима разних научника о методама експеримената, сметњама у деловању. Али материјала о телепатији било је врло мало. Нико није помињао поље које делује као одашиљач сопствених мисли према изабраном примаоцу а може и да прима туђе поруке. Ипак, ја сам сигуран да постоји и да се, према томе, може претворити и појачати. И баш данас Левин да ми поклони комад полупроводника од неког вештачког, непознатог материјала. Левин је мој колега с факултета. Увек је озбиљан, затворен, идеалан научник, дане и ноћи проводи у лабораторији и никоме не говори шта заправо ради. Питао сам га једном шта мисли о телепатији. Одговорио ми је да нико о томе не зна много и да је питање путују ли мисли пољем. Знао је да група научника ради на томе и да су на путу да открију неку велику тајну. Потапшао ме је пријатељски по рамену и рекао:

– Остави се тога, човече, много ћеш се лакше прославити у некој другој области.

је следећег јутра како зури у нешто што је личило на шлем сјајне сребр-насте боје.

– Ако не сумњамо у белешку чове-ка који је смислио и направио пред-мет, то је пријемник с појачалом за бета таласе. А знаш шта то значи?

– Не! То је сигурно нешто из твоје медицине. Молим те, преведи ми то на разумљив језик!

– Ово чудо чита мисли! Туђе мис-ли! – прошаптао је Флауерс.

– Шалиш се!

– Ни најмање. Човек који га је на-правио имао је све – потребно знање, знање, диплому с највишом оценом, препоруку из института где је вршио огледе... десетак озбиљних компанија заинтересовало се за овог даровитог научника све док нису сазнали да је његова кожа црна. Једноставно, он није могао да нађе посла...

Подигао је шлем и ставио га на своју главу.

– Шта то радиш! Нећу да ти се не-што деси. И то у мом присуству!

– Или се плашиш да не прочитам твоје мисли?

Флауерс одједном разрогачи очи и уз страхан крик скочи на ноге. Вил-мот му је нагло скинуо шлем с гла-ве, ухватио га за рамена и посадио поново у фотељу.

– Шта ти је?

Неколико минута је Флауерс дрхтао као у грозници. Затим се мало повратио себи.

– Хвала ти, Вилмоте... Ваљда ниси оштетио апарат доктора Брукера? Тај апарат изазива страхан бол у глави... Али, Вилмоте, ја те још чу-јем: мислио си, да ми се нешто деси-ло па нећеш морати да плаћаш рачу-не за лечење. Добро знаш да ми дугу-јемо последња три месеца... А онај мали покваренак продавац новина ликује, мисли да данас нисам приме-тио да ми је вратио мањи кусур... По-лицајцу из мог кварта се не свиђа што се код мене лече и белци. Упра-во се спрема да посети ону белу жену из моје улице која долази мени... – почео је да јеца Флауерс.

– Мирионе, молим те лези, или предузми нешто, страшно изгледаш. Мирионе, па ти си лекар...

– Ништа не могу... Сви познани-ци... сви болесници... чујем шта мис-ле о мени – почео је да виче.

Вилмот је потрчао према телефо-ну, морао је да виче како би га чули поред урлика Мириона Флауерса.

У болници су за Флауерса знали, добро знали. Кроз десетак минута болничка кола зауставила су се пред његовом кућом.

Неколико недеља касније Флауерс је умро у болници. Његова сахрана била је догађај за цео град. Многи су плакали. А Вилмот који је уништио уређај био је задовољан: нико не во-ли да чује туђе мисли о себи. Осим тога, уређај је изазивао вртоглавицу и доводио је до лудила...

И после годину дана он ми лично даје тај комад материјала са чудним пријатељским осмехом. Почео сам да тражим електромагнетни екран. Као да је у земљу пропао. Отишао сам љут до мајке.

– Колико пута треба да ти кажем да не дираш ништа на мом столу!

– Ништа нисам померала, само сам брисала прашину...

Екран сам нашао у својој ташни. Откуд тамо? Монтирао сам полупроводник: у лампама екрана упа-лила су се црвена светла! Успело је. До сада сам испробавао разне мате-ријале, пластику, биметале, дрво, али ни са једним нисам успевао. Ружичаста светлост падала је на зид! Из теле-визора се чуло: сада је 23.30 сати, за-вршавамо наш данашњи програм. Нешто је ударило о прозор или у зид. Као тресак врата. Врата вагона метроа! Како могу да чујем тресак врата метроа, који је дубоко испод површине улице? Глупост! Опет и-сти тресак! Шта је то? Казаљка мог сата гласно откуцава секунде: 20, 30, 40, 80, 150. Бам! Тресак, један, други, трећи... опет врата. Две и по минуте. Тачно толико треба композицији метроа да стигне од једне до друге станице. Сада јасно чујем ударање точкава, воз креће из станице, чујем како одјекују шине. Звуци су се сти-шали... Воз је ушао у тунел. Тишина и... Воз је са треском изашао из туне-ла. Какав звук! Појачало се укључи-ло! Оно ради! Овога пута ради! По-лупроводник преузима непознато по-ље и појачава га. Тешко ми је да по-верујем у то. Тако сам дуго чекао тај

тренутак! Мало се плашим да није нека грешка! Уста су ми сува, топло-та ми се шири целим телом!

Чујем звуке – зауставља се воз и онда звиждук локомотиве. По-кретне степенице носе горе једног чо-века. Дотакнуо сам његове познате јаке руке. Као да сам поред њега. Чо-век је изашао на улицу. Ноћ је влажна и мрачна. Он иде улицом према нашој кући! Чујем његове ко-раке, иде лако и брзо, још неколико корака и треба да окрене лево. Али он је скренуо раније, преко суседног дворишта, туда сам ја као дете трчао у школу. Ја сам му некад давно и по-казао тај краћи пут! Ушао је у дво-риште и кренуо према улазној капи-ји. Врата су зашкрипала тако гласно да сам добио жељу да вичем. Брзи ко-раци по степеништу немају краја. Је-дан спрат, још један, још... Осећам хладан зној на челу, устајем да му от-ворим врата. То траје тако дуго... Он све зна... Није дошао раније, значи није могао доћи.

Звони!

Треба отворити оцу врата, а ја не могу да се покренем.

Тада се десио нешто страшно што се није могло поправити, зака-чио сам ногом жицу и у мом одаши-љачу су се угасиле лампе. Нестало је светло на зиду. Кроз прозор је ула-зио влажан и хладан ваздух. Небо је црно, без звезда.

Потрчао сам према вратима. Звук кључа, отварам... на прагу стоји ста-ри оштрач.

– Хтео сам да питам треба ли да вам наоштрим ножеве?

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор BeMak	ЗНАМСКО ПРЕ- ВНО СРЕД- СТВО	ГОМИЛА- ТИ БЕЗ РЕДА	ШПИСУН, ДОУШ- НИК	ФРАНЦ. ПИСАЦ АЛЕК- САНДАР	ВРЕСТА РИБЕ	НАША НОВИ- НАРКА, ДАРА	БОРИ- ЛИШТЕ
НАУЧНИ РАД, РАСПРА- ВА	с	т	ч	г	и	ј	а
СЛУЖБЕ- НИК У АРХИВИ	а	р	х	м	в	а	л
УПОЗО- РЕЊЕ, САВЕТ (МН.)	о	т	о	и	е	к	е
ОБДАРЕН, ТАЛЕН- ТОВАН	н	а	г	а	р	е	н
ИМЕ ГЛУМИЦЕ РИНЕ	и	т	а	ЛУКА У ИЗРАЕЛУ ХИРУРГ	а	к	а
ЦАНКАР ИВАН	и	а	ОПАН ЧУ- ЛА ВИДА ИЗВРШНИ НАДЗОР	о	к	о	КОЊИ
"ЕАСТ"	е	ПЕТАР ПЕ- ТРОВИЧ ЗЛОЧИ- НАЦ	т	а	"ВОЛТАМ- ПЕР" СЛОВО ЛА- ТИНИЦЕ	в	а
ИСТРЕ- САТИ ХОТИ- МИЦЕ	ДДАВАЊЕ РОБЕ НА ДУГ, ПО- ЗАСМИ- ЦА	к	р	е	г	и	т
ПРЕДС- КАЗАТИ	т	р	о	р	е	т	и
ГЛАС ЗВЕРИ	р	и	к	а	ИМЕ ГЛУМИЦЕ ЕКБЕРТ	ДИВАЊА ЗВЕР	ПАСТА ЗА ОБУЊУ
ЗАВИТИ, УВИТИ	о	и	о	т	а	т	и
РЕЧ РАЗ- ЛИЧИТОГ ОБЛИКА А ИСТОГ ЗНА- ЧЕЊА	с	и	и	о	и	и	и
СПИЕТ- КА	и	и	и	р	и	т	а
ДВА КОМАДА	т	а	р	СТАРО- ГРЧКИ ФИЛОЗОФ ТАЛЕС	т	а	л
ТЕЛЕ- ФОНСКИ ПОВИВ	а	и	о	ОБЛАСТ НА ТИБЕТУ МАЛИ КНЕЗ	а	р	и
НАЗНАК- ШИ МИ- НЕРАЛ "РАДИЈУС"	и	а	и	и	ШУМСКА СОВА УШАРА	ЈАК, СНАЖАН	и
ВРЕСТА УВА	и	и	и	и	и	и	и
ДЕО КА- МЕРЕ ЗА ОСМА- ТРА- ЊЕ	и	и	и	и	и	и	и
ОДРПА- НАЦ	р	е	и	и	и	и	и
СТАНОВ- НИЦИ КНИГА	и	и	и	и	и	и	и

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОНАВНО: виолина, одговор, реалист, Карачи, ала, алт, П, Врсар, „Идиот“, е, бата, еп, РИ, п, е, ео, Трир, кварити, силикат, птичари, ЛО, Ази, осовина, Ратковац, т, р, А, е, атентат, тас, Ира, онај, ат, рекорди.

990+10

супер награда

Чланови ПЕЗ клуба, чије чланске карте носе следеће бројеве добила су фигурицу ПЕЗ:

ПОЛИТИКНИ
ЗАБАВНИК

101149	101201	101251	101310	101361	101407
101452	101499	101550	101598	101650	101697
101749	101799	101858	101909	101955	102000
102047	102098	102146	102198	102245	102297
102347	102406	102457	102503	102555	102604
102694	102746	102793	102845	102895	102944
103005	103051	103096	103143	103194	103242
103294	103341	103393	103443	103502	103553
103599	103644	103691	103742	103790	103842
103889	103941	103991	104050	104101	104147
104192	104230	104231	104232	104233	104239
104290	104338	104390	104437	104489	104598
104649	104695	104740	104787	104838	104886
104938	104985	105037	105087	105146	105197
105243	105288	105335	105386	105434	105485
105533	105585	105635	105694	105745	105791
105836	105883	105934	105982	106034	106081
106133	106183	106242	106293	106339	106384
106431	106482	106530	106582	106629	106681
106731	106790	106841	106887	106932	106979
107030	107078	107130	107177	107229	107276
107389	107436	107480	107527	107578	107626
107676	107725	107777	107827	107886	107937
107983	108022	108075	108126	108174	108226
108273	108325	108375	108434	108485	108537
108576	108623	108674	108722	108774	108821
108873	108923	108982	109033	109079	109124
109171	109222	109270	109322	109369	109421
109471	109530	109581	109627	109672	109719
109770	109812	109870			

СУПЕР НАГРАДЕ ДОБИЛИ СУ
СЛЕДЕЋИ БРОЈЕВИ

67772 72754 77745 82728 87706 92683 97571
102548 107335

награде ћемо испоручити поштом

Код ПЕЗ-а је увек нешто ново!

Ако радо узимаш ПЕЗ бомбоне
и иди раш се ПЕЗ фиџи урицама,
пошаљи нам 5 омотница

ПЕЗ бомбона, а ми ћемо
ти послати леђу ПЕЗ књижицу.

Као пријатељ ПЕЗ-а користићеш
све погодности које ћемо ти
nudити из месеца у месец.

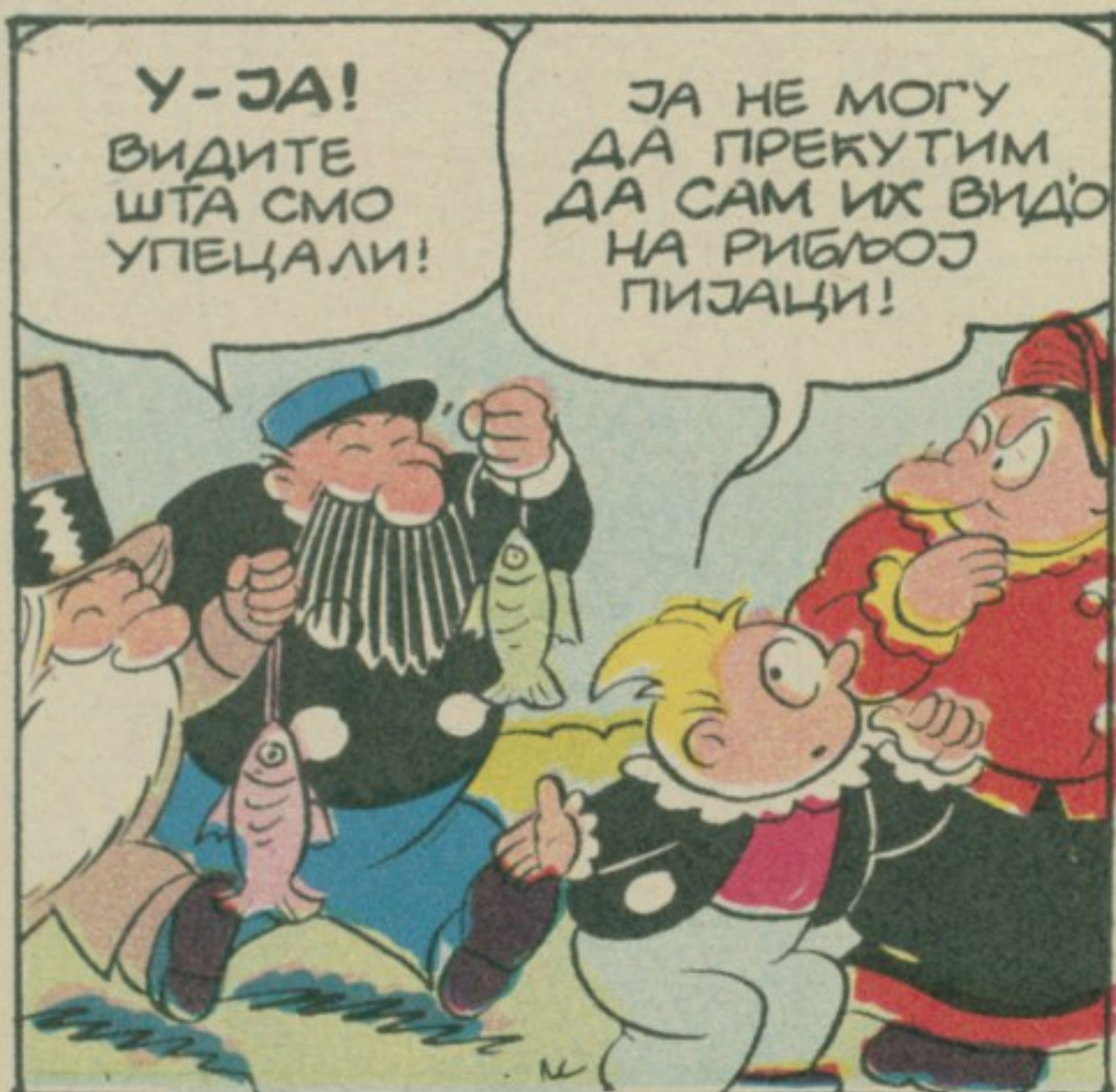
Читај свакој ђејка
на овом месту о новостима
за пријатеље ПЕЗ-а.

ХП КОЛИНСКА
ЉУБЉАНА

Омотнице шаљи на адресу:
„РЕЗ ПРИЈАТЕЉ“, 61111 — ЉУБЉАНА, п. п. 8 заједно са твојим
подацима. (Име и презима, улица, кућни број, место и поштански број)

НЕМА ВИШЕ НАЈСТАРИЈЕГ ЈУГОСЛОВЕНА

У једном од прошлих бројева писали смо о 116. годишњем Микаилу Вранићу, можда најстаријем Југословену. На жалост, седамдесетседмогодишњи Иван Вранић, син чика Микаила, јавио нам је недавно да је његов отац умро.

Збогом, чика Микаило.
Сада је неки други Југословен – најстарији.

ПОКЛОН ЦЕЛОГ СВЕТА

Молим те да ми кажеш све што знаш о згради Уједињених нација.
Пуно те поздравља

БАНЕ ЛАЗИЋ
Бошка Марковића 51
22000 Сремска Митровица

Да се на њујоршком Ист Риверу подигне зграда седишта Уједињених нација одлучено је фебруара 1964. године, а завршена је пет година касније.

За подизање темеља и зидова овог здања употребљен је грађевински материјал из разних крајева света. Многе земље учествовале су и у унутрашњем уређењу зграде. Тако је, на пример, Француска дала полице за канцеларије,

столице су стигле из Грчке и Чехословачке, а преко 24 километра тепиха послато је из Француске, Шкотске и Енглеске. Столове су поклонили Швајцарци, а разне врсте племенитог дрвета за облагање зидова дали су Норвежани, Филипинци, Кубанци и Заирци.

Јапански радници и деца сакупљали су новчиће од којих је изливено Звоно мира. Водоскок пред самом зградом подигнут је захваљујући добровољним прилозима америчке деце, а његово дно обложено је црним и белим каменом кога су сакупљали жене и деца на плажама грчког острва Родоса. Многе земље послале су Уједињеним нацијама различите вредне уметничке предмете. Југославија је поклонила Споменик миру познатог вајара Антона Августинчића.

У 152 метра високом делу зграде који има 39 спратова смештен је Секретаријат. Део зграде у којој је Генерална скупштина а препознаје се по великој куполи, а под њом је свима нама добро позната сала са 2103 седишта.

Зграда Уједињених нација има укупно 5400 прозора које редовно перу три стално запослена перача. Ту ради и „армија“ од 5200 људи којима на располагању стоји 5000 писаћих машина за шест званичних језика света. У згради се годишње одржи око 3500 заседања и умножи преко 667 милиона страница разних уговора. Кад би се све те странице повезале једна за другу образовала би се циновска трака која би пет пута могла да обавије земљу око Екватора.

Испред зграде Уједињених нација, у низу дугачком 152 метра, вијоре се заставе 158 земаља света, чланица ове организације.

До саме зграде налази се и библиотека у којој може да се чува четири стотине хиљада књига. Читав један спрат библиотеке резервисан је за документа Уједињених нација, а само у једној великој соби има 50 000 географских карата и 2000 атласа.

Седиште Уједињених нација отворено је за све оне који желе да га виде и обиђу, па тако овде годишње прође и по 25 милиона посетилаца.

И, сам, сигурно, знаш да, уз све те силне бројке о згради ОУН, у

суштини једини посао на којем се у овој кући ради јесте – мир. Мир у свету. Тај посао, изгледа, нема краја. Мало-мало, па је свет веома немиран.

МЕСТО ЗА ПРИНЦЕЗУ

Морам да ти испричам нешто што ми се недавно догодило у аутобусу. Враћала сам се из школе. На почетној станици аутобус је бис полупразан и ја сам, на-

равно, села. Али возило је убрзо почело да се пуни и када је ушла бака са девојчицом од пет-шест година ја сам устала. И где чуда! Није села бакица већ је на моје седиште сместила своју малу мезимицу! То ме је наљутило, али сам ипак сасвим учтиво рекла „Ја нисам место уступила девојцици већ вама“. Сигурно погађате шта се тада догодило: Уследила су већ она уобичајена добацивања путника: „Ова данашња младеж је невоспитана, нису те научили да поштујеш старије...“ Ја све то нисам могла да слушам и сишла сам на првој станици.

Зар је могуће да баш нико није схватио шта сам хтела да кажем? И ја имаћу братанца истих година и тачно знам да је дечак способан да стоји у аутобусу. Али, није чак ни у томе ствар! Зар ту дечицу треба васпитавати тако да помисле да су заиста центар света и да сви треба да скоче да би се мали принчеви и принцезе сместили и уживали гледајући кроз прозор. Убеђена сам да сам у праву и да брижна бакица много греши. Управо оваквим својим поступцима васпитаће девојчицу којој ће једног дана путници заиста с правом моћи да кажу оно што су недавно рекли мени.

ЗОРИЦА
са Звездаре (Београд)

ШТА ИМ ЈЕ ЏЕКИ СКРИВИО?

Замало да не извучем батине од неких обесних дечака. Још увек не могу да се повратим. Морала сам бар теби да се пожалим, Забавниче.

У мојој улици већ годинама живи један пас – луталица. Сви га зовемо Џеки. Миран је, никог не уједа и не

напада. Воли децу и увек их штити. Старији су у почетку желели да га се реше али кад су схватили колико нама, деци, значи и сами су га завољели. Џеки је живео у миру све до пре неки дан.

Баш сам се враћала из продавнице кад сам на углу угледала петорицу непознатих дечака. Нисам ништа посумњала док нисам зачула тужно цвиљење. Пришла сам им и схватила да су се окомили на нашег Џекија. Прво сам их лепо замолила да га оставе на миру. Као да ме нису чули. Онда сам стала да вичем, једног сам и гурнула. Изгледало је као да само то чекају. Сасули су ми у лице најгоре погрде и запретили да ће ме пребити ако сместа не одем. Нисам имала избора, њих петорица против мене саме.

Потрчала сам да нађем другаре (родитељи и суседи су били на послу) али, као за инат, нигде никог нисам нашла. Попела сам се у стан и са прозора беспомоћно пратила шта ће се догодити. Чим сам угледала да одлазе стрчала сам колико ме ноге носе.

Џеки је лежао на земљи и тужно цвилио. Није могао да устане. Пребили су му обе задње ноге. Била сам очајна. Још не знам да ли ће се уопште опоравити.

Зашто су морали тако грубо да се „играју“? Џеки им ништа није скривео!

Светлана Доклић,
11000 Београд

ОГЛЕДАЛЦЕ, ОГЛЕДАЛЦЕ, ОД ЧЕГА СИ?

Молим те да ми кажеш како и од чега се праве огледала?

АЛЕКСАНДРА РАДОЈА
Јосипа Краша 4
71000 Сарајево

Огледала се праве тако што се стаклене или металне плоче облажу танким слојем неког подесног метала који има особину да правилно одбија светлосне зраке. То могу бити алуминијум, родијум, сребро, злато, паладијум или амалгам живе и калаја. Савремени технолошки процес облагања оп-

тичке површине (метализирање) обавља се хемијским таложењем метала и кондензовањем металних пара у вакууму под стакленим звоном.

ПОЛА ГОДИНЕ ЈЕДЕ, ПОЛА ГЛАДУЈЕ

Реч је о мом кућном љубимцу. Он је мало необичан самим тим што припада роду пужева. Молим те да ми напишеш нешто о њима и њиховој исхрани. С нестрпљењем очекујем одговор јер се плашим да ће ми угинути.

САЊА ЈАНКОВИЋ
11000 Београд (Вождовац)

Надам се да свог љубимца не држиш у соби већ да си му нашао неки кутак у башти или у сандуку за цвеће. У земљама у којима су пужеви права посланица они се навелико гаје на разном поврћу и напашеним мекињама. Та узгајалишта су обично ограђена жицом, а на простору од 0,25 m² нађе се и по десет хиљада пужева.

Твоје мезимиче је сигурно такозвани виноградски пуж јер је то врста која је највише раширена у Европи. Али, он не живи само у виноградима већ свугде где има доста траве и грмља. То значи да највише воли да се слади лишћем, а у пролеће му јакно пријају пупољци винове лозе, па може да нанесе и велику штету.

Вероватно си и ти твом пужу певала ону песмицу „Пусту пужу рога...“ Ти рогови које ово створење извлачи и увлачи су заправо пипци на чијем се врху налазе очи. Ако их случајно нека животиња одгризе, после извесног времена израшће му нови.

Немој да се изненадиш ако се твој пужић ускоро закопа у земљу и своју кућицу затвори неком врстом чврстог кречног поклопца. То је знак да се спремио за зимско мировање које ће потрајати најмање шест месеци. Пробудиће га тек топло априлско или мајско сунце. Пошто је целу зиму гладовао, чим се расани, пужа ће спасти необуздана глад, па ће дане и дане похлепно таманити младу траву и лишће.

НАУЧИТЕ ДА ИГРАТЕ И ГЛЕДАТЕ ТЕНИС! Од прве лоптице до првог турнира ТЕНИС КОЛЕЦ

И ви можете да имате свог учитеља тениса: ТЕНИС КОЛЕЦ. Књига која је неопходна сваком почетнику. ТЕНИС КОЛЕЦ: партнер и инструктор играчима свих категорија.

- Тенис се игра 365 дана у години.
- како, где и када почети.
- шта морате имати, а шта можете ако хоћете.
- какве опреме има – и где се набавља.
- први контакт са тениском вештином.
- почетна техника, почетна стратегија.
- специјална техника, специјална стратегија.
- Можда сте мислили да је тенис ексклузивна забава, али у свету се 270 милиона људи, свих узраста и пола ва, бави тенисом као занимљивим спортом.
- Са тенисом се почиње рано, али никада није касно! Тенис је спорт дуготрајних.
- Ако још нисте почели, учините не што за себе – изађите на тениске терене. Играјте да бисте седружили. Дружите се да бисте играли те нис. Ипак, нешто вам недостаје.

САВЛАДАЈТЕ ТЕНИС КРОЗ
ТЕНИС КОЛЕЦ!

НАРУЧЕНИЦА – ЗАБАВНИК

Овим неопозиво наручујем примерак књиге ТЕНИС КОЛЕЦ у независној издању едисије EDDING. Књигу ћу платити поштењем.

Име и презиме _____
Занимање _____
Адреса _____
Телефон _____

Место и пошт. број _____
Услови из наручбенице важе до краја октобра 1984. год.
Попуњене наручбенице слати на адресу издавача: Н. И. „EDDING“ 11070 Београд, Ј. Гагарина 70
ТЕНИС КОЛЕЦ можете наручити и телефоном: 011/633-085

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Руководилац ООУР издања за младе
„Политикин забавник“
Раде Шошкић (в.д.)

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб (в.д.)

Заменик главног и одговорног уредника
Владимир Стефановић

Издавачки савет

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаци, др Радослав Бокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубислав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Рујица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ђеран, Светлана Шухартовић, Чланови савета из редакције: Данко Полић, Светлана Ивановић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Мирјана Крстловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полу-годишња 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880,00 динара, полу-годишња 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

ГОДИШЊА:	
САД	\$ 29.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 76.–
ШВЕДСКА	Шкр. 225.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 231.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 61.–

Уплате из иностранства сла-ти на девизни рачун НО „По-литика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

Насловна страна:
ЗОРАН ПЕТКАНИЋ
ПЕТКО

